

8166 V

140

~~Maximilian H. H. H.~~

III. 4. N. 29. 2.

~~Antoni Hoffli.~~

~~Stan. Kurawski.~~

~~Walerj Janipowski.~~

~~Samuel Schöffli.~~

~~Jean Za. Juleian Taryu.~~

~~Ernest Bubnowski.~~

~~Hippolit Inamitschewski.~~

~~Antoni Bubnowski.~~

Alex. Komarnicki.

Ca

4.1.

4.2.

Ca

4.1.

4.2.

4.3.

4.4.

4.5.

4.6.

4.7.

4.8.

Ca

4.1.

4.2.

4.3.

4.4.

4.5.

4.6.

4.7.

4.8.

4.9.

4.1.

4.2.

4.1.

4.2.

4.3.

4.4.

Liv. V. De iure hereditatum

Caput 1. praelegenda

- 4.1. iuris hereditatum nolis et ambitus p. 451-452.
4.2. ad hereditat. capiendam qui vocantur p. 457.

Caput 2. De successione in ius universum ex l. XII. Tab. et ill. post.

- 4.1. succeditur vel ex test. vel ab intest. p. 459.
4.2. de iis qui ab intestato succedebant p. 460.
4.3. bonorum possessionis nolis p. 461.
4.4. bonorum poss. quadruplex est p. 461.
4.5. De hereditate civis ingenui ab intest. cap. 462.
4.6. De heredit. liberorum ab intest. cap. p. 464.
4.7. bonori poss. est vel cum re, vel sine re, vel nullap. 466.
4.8. quomodo hoc ius succed. mutatum sit per Pleb. et conflict. princip. p. 467.

Cap. 3. De Testamentis

- 4.1. qui et a quo per test. heredes inst. poss. p. 468-474. - 477.
4.2. de iure accrescendi p. 470.
4.3. De substitutionibus p. 469. p. 470. - 479.
4.4. De testamentis solemnibus p. 470.
4.5. De test. scripto p. 471.
4.6. De test. nuncupativo p. 472.
4.7. De test. publico p. 472.
4.8. De testamentis imperf. sive privileg. p. 472.
4.9. De testatilis p. 473.

Caput 4. Nuncupatur testamentum

- 4.1. vel apud iure p. 473.
4.2. vel per testam. p. 474.

Caput 5. De successione in rem singularem

- 4.1. legatum quid sit et quomodo legabatur p. 479-482.
4.2. praelegatum quid p. 480.
4.3. quantum legare licuit p. 480. et quid res
potebant legari p. 481. 482. (notae)

- 4.5. De iure accrescendi in legat. p. 481.
4.6. De forma legatorum p. 483.

Caput 6. De Fideicommissis

- 4.1. fideicommissorum nolis p. 485.
4.2. fidei commissum quomodo celebratur p. 486.
4.3. De eo quod inter heredes fiduciarium et
fideicommissar. incedebat p. 487.

Caput 7. De iis qui heredit. capiunt adnervantur

- 4.1. de multis causa donat. p. 487.
4.2. De libertate testam. relicta p. 488.
4.3. De die p. 488.
4.4. De modo p. 488.
4.5. De causa sive condit. p. 488. 489.
4.6. De demonstr. p. 489.

Caput 8. Quomodo success. ab intest. mutabatur

- 4.1. De eo quod per ius Atrijux. in hac re mut. est. poss.
4.2. De mut. per A. 110. p. 491.
4.3. extra ordin. qui secund. eand. A. succedeb. p. 492.

Caput 9. Contra test. quomodo succedebatur

- 4.1. historia Querella in off. p. 492.
4.2. De iur. legit. p. 493.
4.3. Ius heres ex quib. caus. potest olim in test. p. 494.
4.4. Ex quib. secund. A. 115. p. 494.
4.5. quando est aut. 2. inoff. compromiseret ei queri
A. 115. non potuit p. 494. (charta watalana p. 494)
4.6. Ex quibus poss. A. 115. ibid.

Caput 10. Quomodo testatorum debebat heres animam
sibi esse heredit. habentem

- 4.1. nolis quid sit et quadruplex p. 496.

§. 2.º quid agnatio hereditat. p. 496.

§. 3.º de pio dicto beneficio inventarii p. 497.

Cap. 11. Quomodo heredit. ad alios transferatur

§. 1.º de Transmitione p. 498.

§. 2.º quid aliens nomine heredit. petere possit. p. 498.

§. 3.º quid quid hereditatem per cessionem acquirat
agere possit p. 499.

Nie wdaję się o Cagn. prawa XII. Tabl.

¶ Niektórzy utrzymują, iż: se posteroray z tego samego rodu m.p. krewni collaterales
narywać się gentle; naleray zaś do pewnej linii, stanowiącej ród w rodzie i alim,
czyli naleray do familii narywać się agnati. Jaka to faktum. Prawo mówi
proximi agnati, bez nie proximi gentiles; w linii zaś collatay powinni być podług
ich krewności proximi gentiles i gentiles remoti.

Wypadek Przyimanie bratakiego lub cwovalkiego narwisko: opoby, wdr, familii n.p. Publius, Scius
tus; do tego dodawano przydomko n.p. An. Cornelius, Papius, Africanus. Niektórzy więc mówią iż
more iż tak rozrodzić familii, że pochodzący w dalekim ptozynie nie mogą być udow-
dzić, takim sposobem pochodzą z familii, niekiedy w prawie iż było narwisłm rodu
okazał, że należą do genu n.p. pprtaufy iż króci z Corneliusów pprta ma narwisłm
Cornelius? nie gdzie mógł dowiedzieć, że należą do familii tej lub owej, a zatem że iż,
wreka fufieffyi ptozina 1, lub 2, że było ich być w ptozynie 3. unięprony. — Tego
dowiedzieć nie można, ponieważ było między cognomen: nomen tegoż rathon rania n.p.
M. Servius Pulpius. Czy ten do genu Servia czy do Pulpiia należą? (Briffon f.v. cognomen),
niektórzy wzięli cognomen za nomen lub pronom n.p. Plinius Secundus Fonnall, f.v. cogn.

I Podziela więc Hugo gentiles co do narwiska 1, na gentiles 2, gentiliū, o których jest wzmianka w Coll.
L. M. et R. XVI. 2. jest to iedyne miejsce gdzie jest wzmianka o gentiliū i w 4. 4.

Leung

r

rw.

in

pho

re 25,

ago

n. p.

len),

cogn,

12
nat
fl
fi
ch

unum discrimen §

¶ Non ignoro definitionem gentis
a Cicerone propusitam cum
neutra (q. p. antea conq.) con-
venire. At Cicero non ad jus,
sed ad usum loquendi vulgarem
reppit. (Rachard l.c. p. 13.)

cabula passivae et activae gentilitatis obest, cum
ejusdem nominis gens apud nullum scriptorem
occurrat. Immo exstat definitio Servii Sulpicii
gentilium (apud Ciceronem in Topicis cap. 6) in
qua nullus ~~mentio~~ gentilium activorum et passivo-
rum. Verba Ciceronis adscribo: „gentiles sunt qui
„inter se eodem nomine sunt; qui ab ingenuis ori-
„undi sunt; quorum majorum nemo servitutem
„servivit; qui capite non sunt deminuti.” ¶ Non
possumus itaque facere quin assentiamur Niebuhrio
(l. c. T. I. p. 229. sqq.) dicenti: gentiles voca-
tos esse eos qui eadem sacra procurarent, ita,
ut si plurimae familiae convenerint ad procu-
randa eadem sacra, unam gentem componerent.
Gentiles itaque affinitate secum juncti non erant,
sed solum sacris et jure hereditario. Unde pat-
tet quid sibi vellent patricii Romani cum di-
cerent (apud Livium X. 8.) „se solum gentes
„habere.” Quod multi recentiorum non intel-
lexerunt, licet facilis sit res intellectu: solum pa-
tricios gentes olim habuisse, cum plebej jus
procurandorum sacrorum antiquissimis tempo-
ribus non haberent. Ad hoc referuntur sacra
gentilicia. Quapropter etiam illi appellabantur
a Scriptoribus Ecclesiasticis gentiles, qui inhac-
rebant idololatriae, sive sacris procurandis quae
a majoribus acceperant. Quo tempore institu-
ta sit consuetudo illa gentilium quo ad jus he-

is ipse
dir
toni

Idem ibi leges condecant, inde, inducant, quod in sui gente aliena entur (v. autem, quod
Liv. II. p. 90.) namque, ~~improvisis~~ ~~his~~ ~~mentis~~ imaginant, ut de Julio Caesar legatur id he-
tonius in Julio c. 1.

¶ non iuncta censetur. — In tota generatione remotior persona est illi, & per eam cognatione a. videtur, differt a comuni
filiis, eodem gradu alteri iuncta censetur.

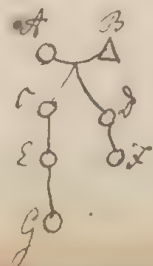

7 Dozjoli nie bardzo rozróżnili się z rodziny Br. i głównie do wstępu Brzdu nie przyporządkowano
Jawa peregrina, między ich dawato niezliczonym jednej rodziny jako bagaj frey, ier same odbywają
Jawa pora nie famo. Długo po emigracji wstępu Brzdu i wrodzonościu maigłku, kiedy każdy
fil. fam. miewał prawie atthorile Jara swego oca (bo iara czei just boga?) widziemo
potrzebę tworzyć kilka rodzin, nawet obywatel był młody ier Jara, w jedno. Kazażka
tey odmiany mowne narmaz. Kt. Tabl. gdy tymczasem widziemo że i po tych Kt. Tabl.
był plan genitililatt. u Ateninghów ił Dauriów. Ołoi wronica praw Solona i Xvion!
Atrely republiki formowaniu się kilku rodzin, poplanowit w 100 lat w Sol-
nie Cliftheses potworzy do genitililatt rodzinie, co iur med nim decemwiro-
nie ughuarnili.

[illegible]

byd^r ^{Arwaym}
9440.
90104.
7000.
8032.
8012.
C021

Lirotz row-
drenie xami-
li na lwiato-
walnych i li ryph
i dal ryphi

2 Jure te, resp. dicit de Stat. l. 39. inter Marcellos et Claudios patricios centumviri judicarent,
cum Marcelli ab liberti foris filii, Claudii patricii ejusdem nominis hereditatem, gentes
ipse rediisse dicant, uti. y. labra s. gentis enuplio Teconia. Trifala; Plinius (33.1.) narywa
niewolnibus gentiles dominorum; Cicero (Lug. Tufcul. 67.) narywa Terwipa Tulla proim gen
tis. Jure to magodiv? z lyp. ftos = vos solum gentes habetis. Nojio audra imie, a bydi
z imienia lyp, wale iap. voneim.) u naz dawney nie uady illy byt maguprorym do herb
Matyloszki; nojio il imie, nalerat do il famii i fpatku. Longuprory u Mr. do pa
Hugonowzki podyat gentiles ne alyvi, passivi? nie bo oni do fuphefpi pana. A ryz lu nie bydi
nie nalerat, ronne i pan ialo gentilis, lew ialo il patron. To polurenda Tefus: gent
lis dicitur et ex eodem genere. ortus et is qui simili nomina appellatur. p. v. gentilis. Mieli gentile
patric. i pleb. promifue; lew i ofobno patric. a ofobno pleb. ex Liv. VII. 1.

carunt,
gentile
) nazque
ovim gen
a bydi
do karb
r. do pa
nia bydi
to gentile
luzi gent
li gentile.

4. 1. preceditur vel ex sequam. 1.
vel ab iniepto.

Quia hoc est quod
niguntur in hoc
miseria hanc ubi
Quia sub hanc
Benedicti hanc p. 38.

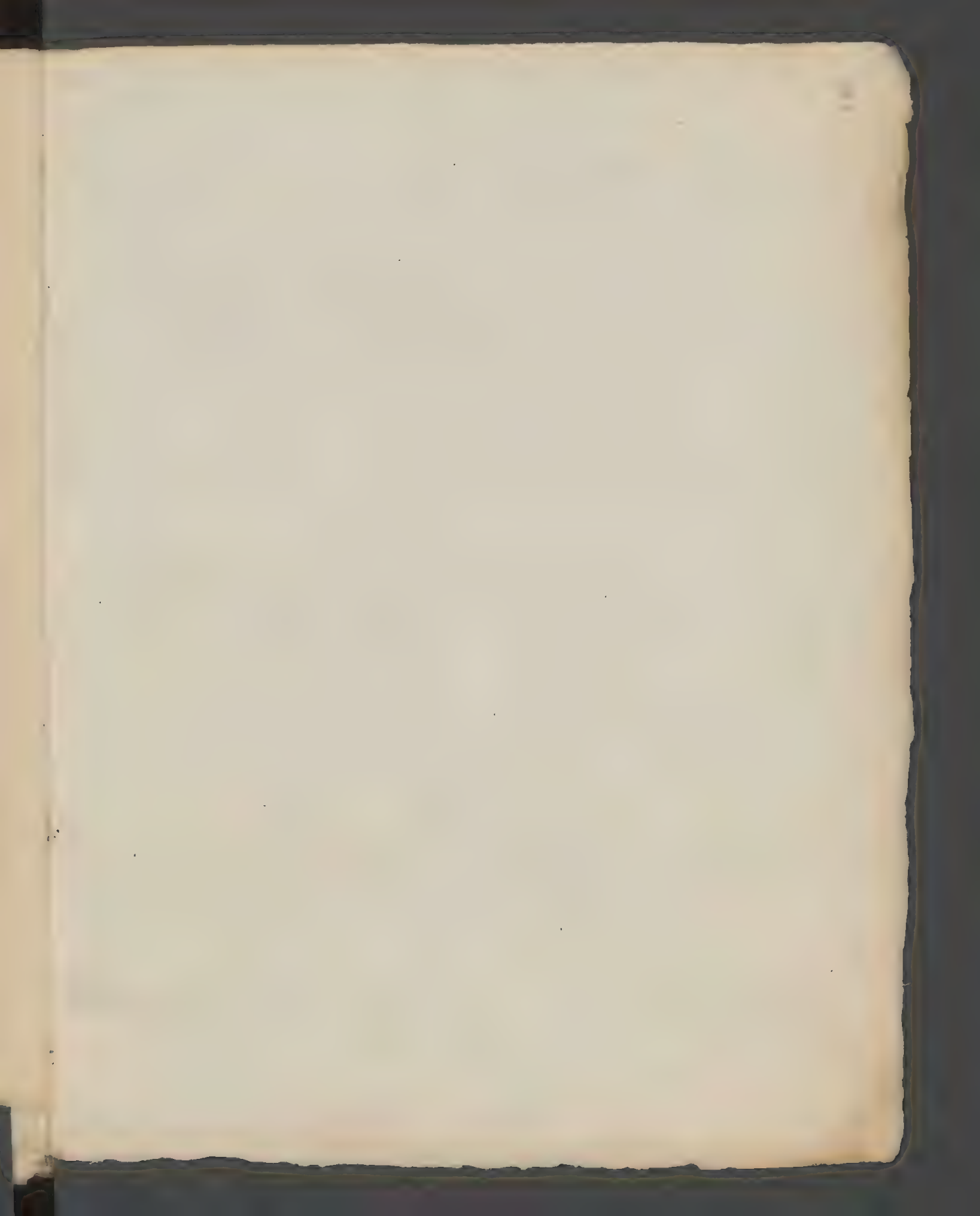

et consuetudine ab antiquissimis temporibus apud Romanos valebat, complectantur, suspiciari licet * hoc modo dispositum fuisse circa hereditates capiendas illo tempore, quo post conditas XII. Tabular leges dispositum esse scimus. Duplex valebat institutio heredis: vel *Testamento*, vel si haec defuit, *Lege*. Successio rursus per testamentum variis modis fiebat, quibus pro libitu cives Romani utebantur, de quibus haec apud Gajum (in Comment. II. 101.)prehendimus:

„Testamentorum genera initio duo fuerunt, nam
 „aut calatis comitiis faciebant, quae comitia his
 „in anno, testamentis faciendis destinata, erant,
 „aut in procinctu, id est cum belli causa ad pugnam ibant; procinctus est enim expeditus et
 „armatus exercitus. Accessit deinde tertium genus testamenti, quod per aes et libram agitur,
 „scilicet per mancipationem, qua si quis subita morte urgebatur, amico familiam suam,
 „id est patrimonium suum. mancipio dabat,
 „eumque rogabat, quid cuique post mortem
 „suam dari vellet.” † (Hugo R. RCesch. §. 107. 212.).

Sequentes opinionem Niebuhrii de origine Romanorum, non dubitamus affirmare: testamento in calatis comitiis solum patricos fuisse olim usos, per mancipationem vero solum plebejos. †
 Legibus XII. Tabular. comitiis, ad libitum cuique

¶ calatit uindicta; nec tamen iure comuni, sed ius ge-
nium haspant licuit, si quis deestphaliae sanctorum
solenni et familia exisset. 2, Duodecim tabulis
demum, cuiuslibet patrifamilias ius deestphandi
liberrimum concessum est. 3, Quia postestabae
cuiuslibet patrifamilias permissa, non erat, quod
deestphaliae sanctorum, deestphanti condendi gratias,
amplius fieret. — Ceterum in carmine legis,
quam XII. Tab. respicitur, verba; Testamenti ergo,
hoc sibi voluit, licuisse per hanc legem alius
de causis v. g. arrogationis ergo, sicut deestphani
(Zeitgesch. II. p. 401.). Etenim Servius Sulpicius,
qui librum de iuris deestphandis scripsisse traditur,
ita data opera de hoc argumento expositorum
fuerat, nisi suo adhuc aro deestphaliae sanctorum
in usu fuisset. (Zachar. l. c. p. 42. 43.).

7 Nis moria tunc ragnari, in baidry wleśamy. wres.

7 Prawo: 1. poka: drugiego wywali w polon, drugiego wraie wojny. Zwracamy tu Kodex wyjawia
1. waz, wole, wyjawia go, waz ragnari, se to igo oflatenna wola igo dion ragnari. Si pawa
niego do testament puchodit, med lud mowat: het ut in his tabulis cerise scripta
sunt, ita do, ita lego, ita testor, itaque nos duimlas testamentum perhibere (Tul. XX. 9.).
Jureli chiat cofnet wole, wiaz nie koniecznie byto wywal testament, dofy narobie
wiele, passiva. Co do test in pwa. ten ra pwaolen z wojny ragnari bywat, dion
wdray test. pwaolat do duimlas dion, pwaolat (Gaius II. 102.). — Ad huc paucis
adire placet. 1. sunt quidem antiquissimi res Romanae temporibus testamentis in comitiis

7 Wprawdzie jednak wspomina Gaius o testament. calatis comitiis, se to byty dawniej (liczaj in pro-
cinctu) byty urwane. Skadze pacyuprowis fami miki wywal testamentu in calatis comitiis, liczy
plebeim. labre do comitia wchodili; a, waz tego testament f manipat. byt powny fry?
Od wnieta na do: iako rtonet od famili ralerat dawniej w wocienim testam. od
agnatim, iako plebeim od pacyuprowis; nikomu ^{rationis} ~~rationis~~ byto wolic testament. ten
ragnari pwaolat igo pwaolat agnari? wowie i nikomu z plebeim nie byto
ironionu wolic testam. ten igo pwaolat pacyuprowis? A se od nich ralerat pwa-
olat testam. fact. f manipat. — N igo waz rarie nie byt wowny pleb. iacy. byty
w wocienim test. pot uaz wojny in pwaolat.

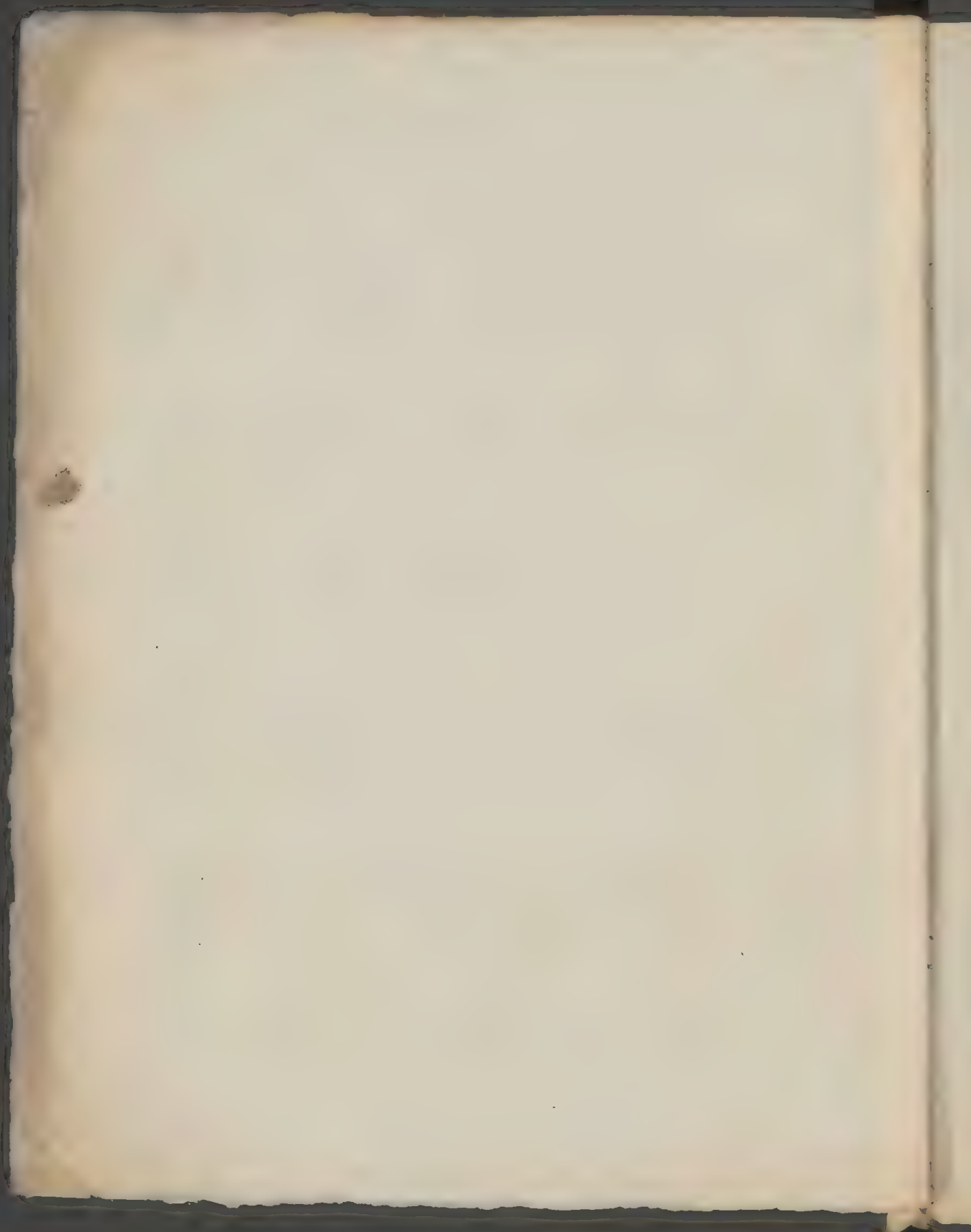

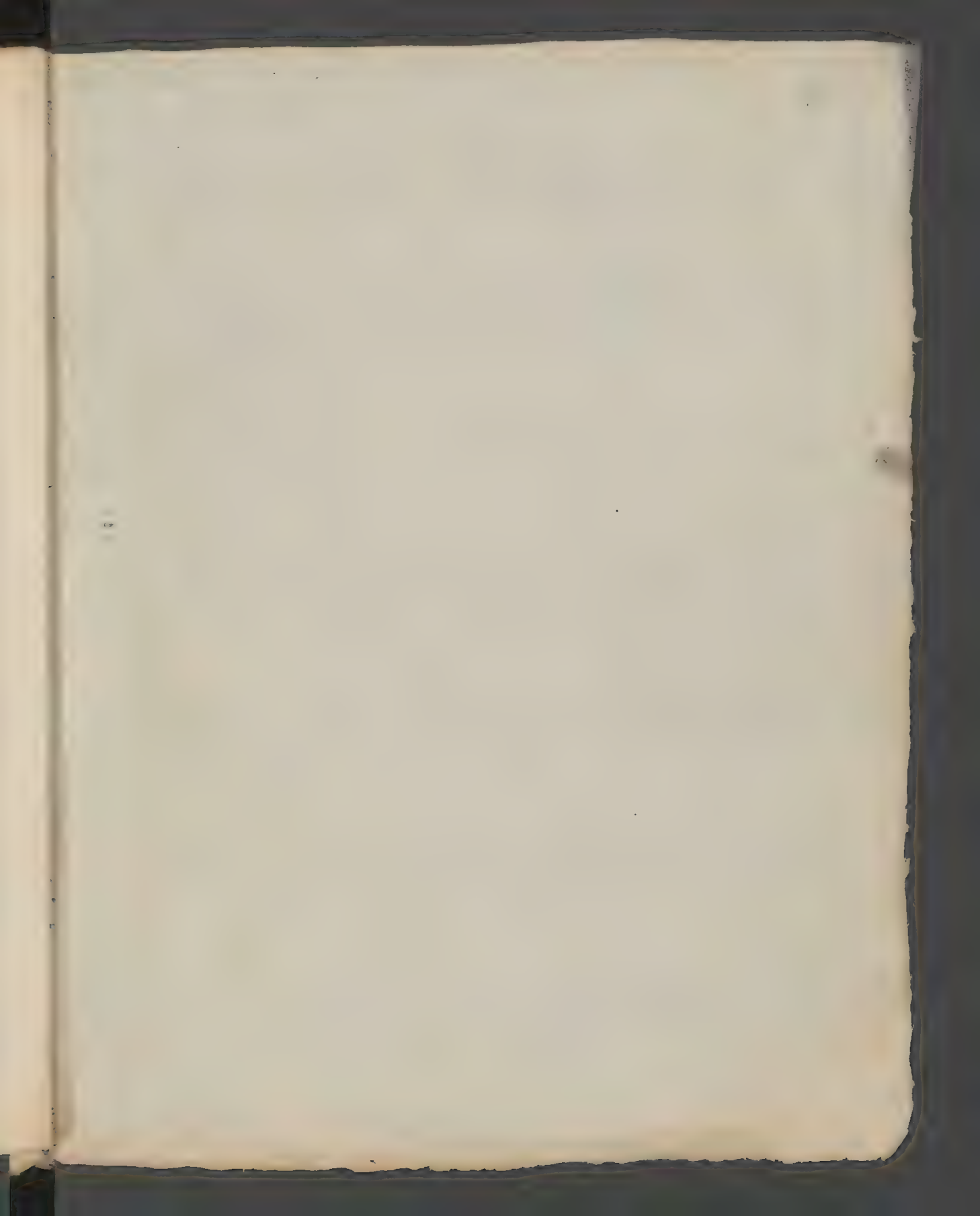

Des sukcesowai nie in capita ale skirper, La tego ze ta more bydi reprezentancya — W drugiej
klafie z adgnari, naybliższy wytyżra dactych, i nie mafi ta reprezentancy. Jareta raś ten zmore
iż się, iab amne nie obigwary, nie wliwadi w prawo iżo naybliższy ma adgnat, uni nay-
bliżra klafia (gentiles), ale sukcesy na fharie idnie M. 1. XXVI. 4. 5. — W teni obigwary
sukcesy, adgnat nie rośawit iai heśies, a lilla fipier, iwtuy lex Voconia dytko confundi-
nea moata sukcesowai, rorumi iż, wdtug rośawitai fipier p interpret. iżo prawa Culi
D. 1. 15. 0. 3.

§ obegmnie ten przyradek: diad more wydradziwy, wnuha fuzgo, na przyradek ten, golyby lpi iego niat
niei pshomby p. 19. 8. 20. 2.

§ tak narwani z lex Velleja M. 6. 763.

1. Powiata Gains III. 10-25. re w lph
pukhdał byta fuhoffa prawna
nie dogodna: 1, dzień ufamowolnion
nie będot fusi, nie mogły fuhedo-
wai 2, ani aignali capite Semi-
nuli 3, ani blasi agnaly iereli
priet niemi bli. by nie obiaf fuh-
offi 4, lobiely pwor confangui-
nea 5, ani mathea, iereli nie
rapta in manum conventio.

§. 2. de iis qui ab intestato succed. p. 460.

relic
Sed
men
esset
pulu
desu
aes
in O

V
sui h
et g
§. 1
conc
velle
brev
rede
testa
i, s
dispe
vel c
testa
illud
prae
obse
dum

relictum fuit, qua forma testamenti vellet uti. ^T
 Sed etiam tunc frequentius fuisse videtur testa-
 mentum per mancipationem, cum saepe incertum
 esset, utrum conditum illud adprobaturus sit po-
 pulus in Comitibus. Illa duo genera testamentorum in
 desuetudinem abierunt; hoc vero solum, quod per *rebat* /
 aes et libram ~~fit~~, in usu retentum est ^I (Gajus
 in Comment. II. 103.).

b. 460.

Vocabantur autem ad hereditatem legitimam,
sui heredes ⁷ (quos in potestate habemus), adgnati
 et gentiles. (Hugo R. RGesch. §. 105. nota 2.
 §. 112 — 116.). Legibus XII. Tabular. cuique
 concessum fuit de hereditate sua nuncupare, prout
 vellet. Licuit itaque posthumum praeterire, sed
 brevi receptum fuit, ne id liceret, sed vel he-
 redem eum institueret, vel exheredem esse juberet
 testator. 50) ^TAb eo itaque tempore succedebatur:

1, secundum ~~Tabulas~~ testamenti, prout testator ⁷ *lib. adversus,*
 disposuerat. 2, *Ab intestato*, scilicet secundum leges, *iusta.*
 vel ex legitima successione. 3, *Contra tabulas*, ⁷ *si* ~~si~~ *tab. contra li-*
 testamentum aderat, sed succedere secundum *gnum, nuncup-*
 illud non potuerunt heredes, ob posthumum *ationem, voluntate*
 praeteritum. Vel, ut exponitur ordinem qui vulgo
 observabatur, succedebant *Contra Tabulas; Secun-*
dum Tabulas; Ab Intestato.

30) Gajus in Comment. II. 123. 130. et in supplementis ad
 §. 131. — 134. Hugo R. RGesch. §. 108.

Non repellebantur ab hereditate capienda etiam feminae; quicquid tamen adquisierant agnatis cedebat, cum sub perpetua tutela essent, testamentumque condere non possent, nisi tutore auctore. ¶ Lege Voconia cautum fuit, ne feminae ultra consanguineas, ad hereditatem capiendam [†] vocarentur (~~De his omnibus~~ cf. Dissert. nostra de Vita Decii p. 96. sqq.). Suus heres et necessarius etiam nolens institui potuit, caeteri omnes si noluerunt, heredes non erant (Gajus in Comment. II. 157 — 160.); [†] nisi quis eorum, cui abstinendi hereditate potestas est, bonis hehereditariis se immiscuerit; minori XXV. annis tamen praetor succurrebat (Gajus in Comment. II. 165.) [†]

§. 3. *bonor. poss. relic*
p. 161.

Cum ex justo et aequo praetores supplere coeperint leges XII. Tabular. alia successio invaluit, *Bonorum possessio* dicta, quam praetores non excogitaverunt, sed per se ipsam formatam in Edictum receperunt (cf. Dissert. nostra l. c. Hugo R. RGesch. §. 211. 219 — 226.). Est autem haec successio ita tripartita ut illa civilis successio. Praetor enim, quoties filius naturalis nec heres ex jure civili nec exheredatus esse apparuit (Gajus in Comment. II. 155.), fingebat eum heredem, vel habuit aut jussit loco heredis esse: sive, ut paucis rem peragam, eum *in possessionem mittebat* (Hugo R. RGesch. §. 228.). [†] Falleretur tamen qui putaret, sublatam

† Jakimby spotobem fani tyko naruzymy Friedrichy, wozmaytych spotobow wozmayte uzynaty
nawdy. Mehrere repetitue ich wydriedzi uaty n. p. tydi: Germanowie. Nie potrzeba
bytu tego u Dr. poniewaz ff agnacionum iulel. tego samego doplywaty u nawdy
tamte.

121. ¹²¹ośmiu wplatę do modyfikowania # Prelis powstał przez two krad. niegrzecz. publicz.

7 Wyominia Gaius, ze ~~Hadrian~~ 25. lat mairuemu; ten w ¹⁸ uprzedz. smatni, porowolit mowolno ziz w Juhaffapi namet zep pryradet frasyolny; i nie mora za regaty Stur.

[illegible]

* Myti sic nunc habere Heinemann abnegavit: re b.p. est hecitas quibundam personis sine civili
inhabilibus data. Quia de quibus hoc Holboogense finem de quibusdam re, die Augusti
die Decembris per Bauernfelden, und zu b. den 17. Nov. 1809. Finem re fin
werg ipsum Mitteln die (Haben) sind Mängel der Anstalten zu sein, und
dies ist die Anstaltsre in die Menge von Kindern zu sein, und
Mittel verbindet man. Vicus p. 796.

[illegible][illegible]

Impri heredes extranei, pro nullis habentur fr. 20. pr. §. (37. 4.)

4 Kry more pyn emanyrowany, wrenty iuz tubestry sam, ra tyra o ter tubestry proci? Wieli
 thoponia do fr. v. pr. D. de poff. tepam. ubymnie, re lali nie more. Ale sam iez
 wormiana o bonor. woff. lili ordinanda grat. pny Lucell. inoff. lliro iez raipe
 jys personale. — Contra lab. tubedni p bonor. woff. a wypradzirowy nie formalnie (non rite)
 fr. v. pr. D. 37. 4, lub lliro dopad mney a nirel extraneus b, emanyrowany e, pation
 u bren left. pwey uynwolenia, iez nirey. e, regu. b. alius omittit Edictum: lab urumie
 tacha: more lliro mie prawo sam do tubestry, ani d llyre obawy radny nie ma, wryz muf
 ex left. tubedwai; ter ierli do inny uymre rarie tubedwai che b. woff. niemore iam
 ten, iulo iur do pution lylis naleroy tubedwai ex left. ter obywa contra lab. Ten
 wryz lliro iuz rypst comittit Edictum. a puer nio piewremu commiffum eph Edict. pr. 3.
 5. 11. pr. 10. 5. 5. D. 37. 4. Rorumiemy wryz lliro pawa pr. 25. pr. D. 37. 5. Bonorum poffe
 contra tabulaz pro ea parte deperitur, qua quis inleptato heris est ex mente puetoris. — Widen
 my hof re b. woff. nierzylu wylema ale rawet pwbneby iuz de emanipedy lub nieprawne (rite)
 wydzioz; ta pui llires lylis wylema, wryz pny wypradeh pr. 12. 5. 1. D. 37. 4.

Nyft iednal my xceli iden, gdzie wywaigey b. p. Dabło wizey wyflicowat nie tchecizny po
nim jys civile n. p. extramuz, rofpaie fufufforem, prawo ywifne rownala mi lytlo r.
wnai mu iz w prawo / jys aicic / .; icelci raz mam b. p. c. t. oddalam go a thiem. h.
kim przykafku naharat Andonin, rety lytlo lyle atnymyatem praw ite uer jys aicic /
jainy II. 185. c. 4. C. De lif. met. ed - Jone mypach, gdzie b. p. efor niat nigey honzi ni
foz yprawo fr. 14. pr. d. 37. 4. fr. 15. z. 1. 2. d. fr. 16. d. 37. 5.

ac galimel schultzei aut in progredu huius naturae subiectum et ipsum ut nepravnie roblony,
h. ut in progredu h. post. f. aut. lat. in. 7. 2. 37. 11.

fuisse per hoc edictum praetorium successionem civilem, vel, concessum fuisse ab eo inde tempore cuilibet hoc vel illo instituto uti. Secundum successionem, ut ita dicam civilem, quisque potuit differre successionem, vel additionem hereditatis, eoque, donec ei placuerit. Praetores contra invocabant unumquemque qui bonorum possessionem agnoscere vellet *intra annum*, si erat adgnatus, *intra centum dies*, si fuit cognatus, se talem fieri velle, ut declararet. Quod si heredem se esse velle non declaraverat, licuit creditoribus bona defuncti vendere. Nec minus distinguebatur inter heredem suum, et extraneum a praetore constitutum; ille, prout voluit (secundum jus civile vel praetorium) succedere potuit, hic non aliter quam ex edicto praetorio.

G. H. Honor. pop. quinqualex. p. 461.

Si itaque comparamus successionem ex jure civili cum possessione bonorum, apparebit

1, Contra tabulas posse succedere filium emancipatum cum reliquis adgnatis, licet ipse adgnatus non sit (Hugo R. R. Gesch. §. 221. nota 1, 2.).

offe triplis generis, cum hereditas non tra duplata tantum filii, vel legitimam daria vel ab in testato.

2, Secundum tabulas, succedere licuisse, si testator heredem reliquerat quanquam non forma civili institutum, modo coram septem testibus observasset testamentum. Septem itaque signa re-

quirebat praetor (Hugo R. RGesch. §. 222) Hereditas tamen tunc primum dabatur, si nemo erat ad quem ab intestato jure legitimo pertine-
ret, velut frater eodem patre natus, aut fratris filius. Rescripto Imperatoris Antonini significa-
tur, eos, qui secundum tabulas testamenti non jure factas honorum possessionem petierint, posse adversus eos, qui ab intestato vindicant hereditatem, defendere se per exceptionem doli mali (Gajus in Comment. II. 119. 120.).

Donor. p. 10. p.

tabula de testamenti 3. Ab Intestato (Hugo R. RGesch. §. 223. *multa capabunt* 224.) duplici modo successio dividitur, duplicique modo hereditas inde capi potest. Alio modo enim disposita est, si ingenuus civis Romanus moritur, alio, si libertus. I

6. p. 10. p.

5. 5. re hereditate *ingenui ab intest.* *capienda p. 10. p.* Ad hereditatem Civis ingenui ab intestato vocantur: 1, sui heredes cum emancipatis filiis, 2, heredes legitimi qui ex legibus XII. Tabular. ad hereditatem capiendam vocabantur. 3, Cognati. 4, Vir et Uxor.

7. 7. p. 10. p.

5. 6. de hereditate *libertus ab intest.* *capienda p. 10. p.* Ad hereditatem liberti capiendam (cf. §. 3. Inst. de B. Poss. Ulpianus XVIII. 7. Coll. I. M. et R. XVI. 8. 9.) vocantur: 1, sui heredes. 2, legitimi id est patronus cum suis, nam is proximus est agnatus liberti (§. 7. Instit. de Bon. Poss.). 3, Cognati. 4, Familia. 5, Patronus et Patrona. 6, Vir et Uxor. 7, Cognati manus-
missoris, sive (ut nonnulli MSCr. habent), le-

2. i. agnati patroni

I Libertus velis ab

- 1, sui
- 2, legitimi
- 3, cognati, quos agnati
- 4, vir uxor.
- 5, cognati quos (patr.)

II Libertus velis ab

- 1, sui heredes.
- 2, legitimi d. i. patroni.
- 3, agnati patrona veli
- 4, vir uxor.
- 5, cognati patr.

Ab intest. ab

- 1, sui heredes.
- 2, legitimi
- 3, agnati
- 4, vir uxor.
- 5, patron

6. Vir uxor. 7. Cognati

222.)
nemo
tine-
ratis
ifica-
non
pos-
he-
mali
223:
rique
modo
annus
estato
Elis/
ular.
Co-
§. 3.
l. I.
edes.
m is
a. de
onus
annu-
le-
et ab
ered.
gi linis
Adgnab
wgn.
Kren
tion
4490

estato
Sliis/
ular.
Co-
§. 3.
H. I.
redes.
m is
t. de
onus
anu-
le-

T
coyle in
ay we ju
e sang
2/12-18

I 18
w
l
e
.

T 2

I 18
n

T dawniej nie była manifestowana istota świadków, w pewnych przypadkach tylko
co tyle manifestowano prawo ich powołania świadków quam e lege oporteat (Cic. Verr. I. 45). Jest
to wezwanie patrum w §. 2. gnp. II. 20. re pretor wymagał pierzei, czyli pierwoty naturat, prae-
e latum, tam in iuri e lege). Wspominają inni autorowie re pretor wymagał testament.
clausum, dla tego re pierzei zamiast kluczy wrzucił. Dla tego świadków 2. każdy w man-
pauzi tylko 6. potrzeba?

I Po śmierci osoby, czyli to obywatela wolnego, czyli wyprawienia, stosownie do bliźwini powołania
wymagano do odierżewienia spadku (gradus bonor. possess.). Także stosownie było 4. i. i. unde
liberi est. Kardy stosownie brany wprawno wprawami unde 2. i. pretor ofiarował w swoim
edykcie: unde ea pars edicti unde liberi est. Ponieważ do pierwszego stosownie wprawno
wymagano wolności, a ci po wyjściu z rąk wdziału mający majątki, dwójka był
zyskiwali, dla tego pretor, wchowywał im wiecei swój majątek do dieudricha (col-
labie), ażeby stał równy był podział dla tej korekcy: upamowolnionych. - Upamow-
wolniony mógł nie, zresztą tego.

T Tu odnosi się do L. largianum. p. 116. Mo 3. (w. Claudyphr). Uchwata senatu zapadła
względem L. largianum Juniani 1, ażeby dobra ich dieudricha patrom 2, w niedość ich patrom
mają dieudricha diei testamenta nie wydzierżewia 3, w niedość ich patrom
wowie patrom. - Ten porządek sukcesji bardzo się różni od sukcesji w
wi rymtem; Bo: 1, jeżeli umarł libertus a w testamentie mianował swego in re, nie
słynę przez dieudricha, brat patrom własny majątek; jeżeli umarł per testamentum, a w
słynę nie wdanej syna (adopt) brat dobie własny, a to wbrew prawu (in iugurandi iuris
civilis causa) ponieważ swarano stosunek majątkowy między niewoln. upamowoln. a patro-
nem. fr. 1. D. 30. 2.

I Romica była ta: re libertus nie urodzony w niewoli (n. p. emancipatus) nie mógł mieć suk-
cesji ojca przez (patrom), lecz sukcesji w 1. i 2. stosownie do prawa upamow-
unde decem person. O kim nie wspomina ulp. d. Hugo §. 224. not. 2.

¶ wóin, obywateli, a na dworze, iereli: uprow-
lenhoz a twie dziei, wyłonywa łe prawo
w podług XII. Tabl. — Capitul. de minorib. obola
prawo iedney strony a powołanie drugiej Gaius
III. 5. 49. — 52. 51.

† To wóin, płaża ię do wywołania wolnego obywatela; pater i mater na ten na-
paz ięgo rodzice naturalni, inareby to feru nie miato. Alian rarem umiesit
wynalez wolnego z uwolnienia wywołania, i uwolnionego w niewoli.

† albo: tum quem ex familia sc. vocat pater.

† pryncypium re patrum na pryncypium.

Kuna, na pryncypium, wóin ięgo nie moze rozpoz-
d. ai. Poniewaz do tego prawa już gwałtowno libe-
ror. nadawali ię moze leżowania, nadawano, a
 $\frac{1}{4}$ czasu maiz, ihu dla patrona i dziei naturalni
aiz mazi, iereli mazi, iereli rabi liberta
prowie dziei pubess. iereli extranei lub pryncypium
ionk łe pubess. a patronus rozpozit wóin, bi-
re la wóin $\frac{1}{2}$ Gaius III. 43. 44. Alp. XXIX.
5. 2. 3. Gaius III. 47. — Podług Edyktu nie ię
cone nie naturalni, tylko podług XII. Tabl. ma le
prawo w ięgo opiet, podług L. J. et P. P. iah ię
powołano. —

Zona patrona łe samo podług XII. 7. podług
Edyktu nie; podług L. J. et P. P. iereli ię $\frac{1}{2}$

Treći przypadek jest Juliejczy Łatini Junia-
ni i Dediticii

Wiadomo jest, że Łatinus Jun. nie mógł
robić l. p. iego majątek doświadczył
patronowi; w rozprawie imieniem p. St.
Largianum, areby: iereli patron swoje
długości opisał w testamentie wyprzedziły in-
ter weteros (non nominalim), a usłanowi
obce opisy Juliejczy. to dobra Łatina im-
ię natężyć maioz, a Łatra i tym l. p.
wreknął, iż, iż by Juliejczy swego oyc
Gaius III. 63-69. Usłanowił Trajan, że
more l. p. robić, ale iż l. p. patrona Juliej-
czem robić (Gaius III. 72-73.)

Co iż l. p. Dediticii, iż lubo na to wyprze-
żo prawa nie było, proz przycięć prakty-
czne porbowionem były testamentaryjnie.
(Gaius III. 74-77.)

gitimi manumissoris. Haec omnia admodum
 obscura sunt, praesertim, si comparamus quin-
 que ~~hos~~ gradus heredum cum heredibus secun- *hic expre-*
di gradus, id est legitimis. Difficiliorem hanc *207*
 rem reddit, quod alio modo apud Ulpianum,
 alio in Institutionibus haec res disposita est.
 Adduntur enim in Institutionibus, post here-
 des gradus secundi, sive legitimos, alii heredes,
 dicti *Decem personae*, quae sine dubio referri
 videntur ad decem proximos cognatos, quales
 sunt: filius filia, nepos neptis, pater mater, avus
 avia, frater soror. ¶ Ulpianus cum in tertio gra-
 du collocasset cognatos, noluisse videtur copio-
 sa descriptione eos enumerare. Ex Collat. l.
 M. et R. l. c. patet, ideo decem illas personas
 hic esse collocatas, quia praeferrebantur extra-
 neo manumissori, qui, ~~ut supra monuimus, erat~~ *filium sibi*
~~pater adoptivus~~. De heredibus in quarto gra- *manifestum*
 du collocatis, valde quaeritur. Dicit Ulpianus *ipse manumissus*
 relinquendam esse hereditatem *familiae*, vel (ut *est, lege si-*
 nonnulli MSc. libri habent) *tum qua ex fami-*
lia. ¶ Scimus per hoc indicari agnatos patroni, *ducia non*
 sed cui bono mentio eorum hic occurrat igno- *impediatur, quin*
 ramus, cum in gradu secundo, sive *legitimo-*
rum, et in gradu quinto, sive *Patroni Patro-*
naeve, esse collocati subintelligantur. ¶ Goe-
 schen 31) hoc modo id explicuit: quoties le-

gitini heredes et cognati desunt liberti, omnia accommodanda esse successioni ipsius patroni, adeo, ut successio liberti ita instituat, ac si ipse patronus mortuus ~~esset~~. Cum autem patronus intelligi possit non solum ille qui est ingenuus origine, sed etiam ille qui ipse manumissus fuit, et alium postea manumisit, itaque intelligendum hoc esse (Goeschenius docuit) de liberto manumisso, qui ab alio liberto cum esset manumissus duplicem, quodammodo, patronum habet. Idque cum ita sit, mirum videri non debere, vocari ad hereditatem patronum illius patroni, et ~~quidem cum familia, siue decem personis iisque proximis cognatis~~. Quapropter gradus 4. et 5. non sunt, si ita dicere licet, gradus *successivi*, sed *alternativi*.

Ipsa bonorum possessio est vel *cum re*, vel *sine re*. Quod ne mirum videatur, observare decet successionem ex jure Civili semper praeferrī successioni ex jure Praetorio. Itaque quoties heres legitimus non adest, bonorum possessio a praetore datur ei qui heredem se declaraverit, qui eousque hereditatem possideat, donec legitimus heres ~~non~~ adparuerit. Quo casu heres ille ex praetorio jure possidere dicitur *sine re* (Gajus in Comment. II. 148. Hugo + L. 1. §. 1. de R. R. Gesch. §. 227). Distinguitur autem talis Ob. P. possessio, et quam maxime differt, a *possessio-*
ne

est haec cum
effectu, et sine
effectu.

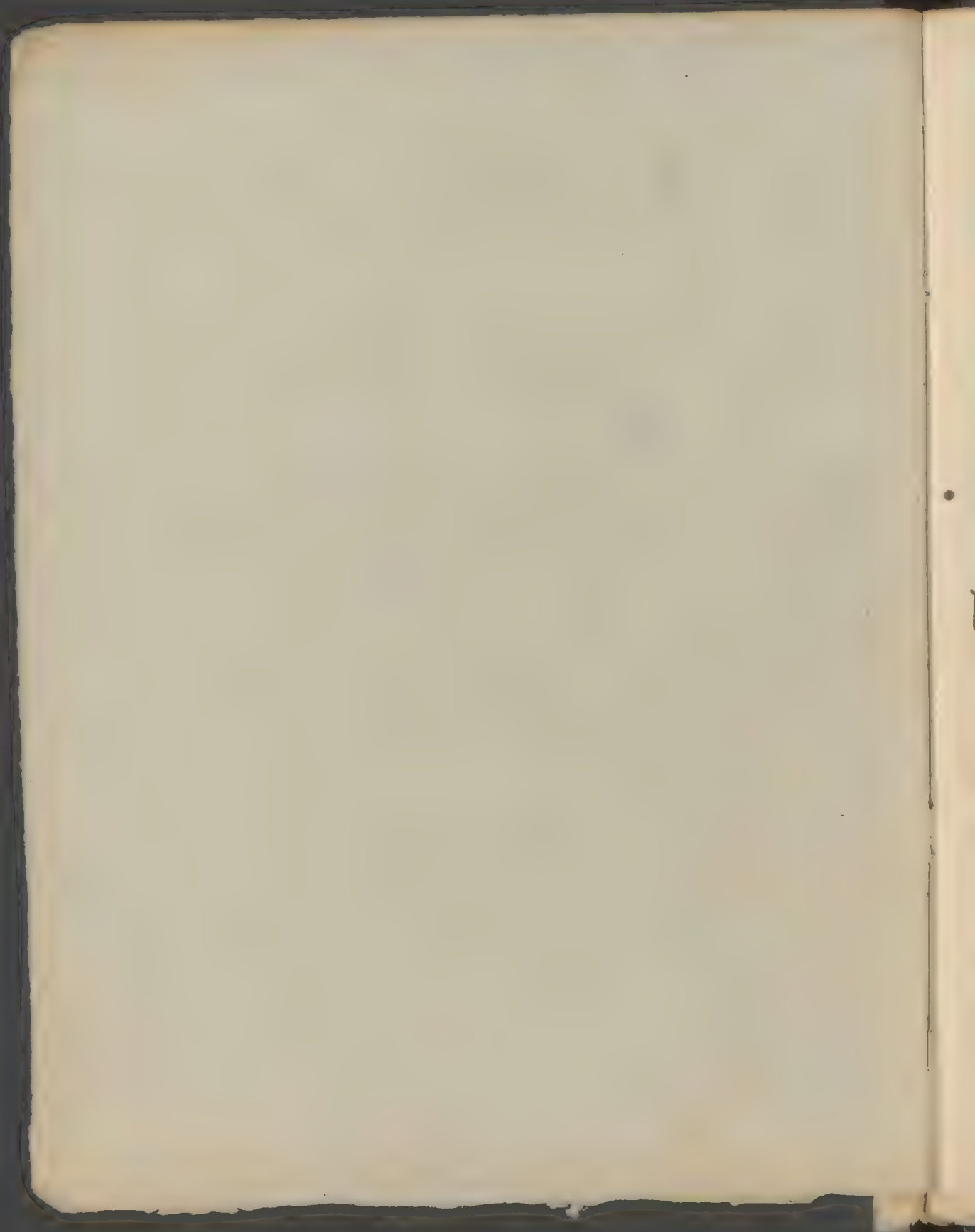
§. p. b.

cco-
o, ut
pa-
onus
uus
fu)
elli-
li-
es-
tro-
ide-
tro-
si-
atis-
di-

vel
vare
rae-
quo-
pos-
de-
eat,
ca-
lici-
ugo
talis
sio-
ne

§. 7. b. p. eph. vel cum re, vel
/ine re, vel nulla p. 466.

1, jeżeli pretor nie wie re mure być albo sukcesorem prawnym, daie ofiarować cię
być sukcesorem i udowodniającemu tenre propter n. p. drugi, sukcesor i ten
iż posiada 2, jeżeli nie re jest diem prawnym, lecz gdy nie wie gdzie się ma-
dzie daie sukcesor, będącemu w propter drugim, i ten iż również posiada. - Je-
dnakże sukcesor prawnego diem jest tylko razie propter, dla tego posiadającego
jest hereditas sine re; 3, lecz jeżeli powrót pretor prawnego diem
a ten iż nie posiada, daie sukcesor w drugim linii będącemu diem, a
daie mu też sukcesor cum re. byci iah uprzedzić Dr. w 1. i 2. razie
pretor cum luelur; w 3, non luelur. Ulpian minor: l. c. bonor. poss. aut
cum re datur, aut sine re; lueba wzmianki: l. c. datur, sed aut cum re, aut sine re;
bo iahre morra dawai w cum a po ten odherai 2. albo dawai w, gdy jest sine.

I Jereli n.p. bilku iest rzucających sobie prawo do sukcesji, komu da pretor poss? Kódemu pozwoli sukcesować byle udowodnić bliższy stopień; ten dopuści nie udowodni, niht ięz posiadac nie more. — Ten panu i hereditas more byde cum re, i sine re n.p. stryżi oświadcza ięz byde sukcesorem, uonieważ synowie ięz iest ułamowolniony. synowie iest estr. ale iednatore jęzi lubi adgnat posian da doraflow (sine re); pretor, wroli synowcowi nindykacyi heredit.

II Zona ma prawo do sukcesji mera, ten dopiero w 4. stopniu; iereli ięz onie byde wazny, ma prawo upredic drugiego i krewnego stopnia krewnych, rachowując dobra dla dzieg-
cia. Krewni mupoz na to pozwolio arely obreta possesji, stryżi siebie i dzieg ustrzym-
wata, ten ięz poss. iest sine re, ar dopuści nie powodi dzieg.

III Godziny modyfikacyi ięz prawa. § Pretorów, wolus byto succedować i, iereli albo mnie-
maie ięz sukcesorem pwiit o possesji. Dawat mu ięz pretor, harowly uregdownie
ięz opiadny, re due byde dieidicem (agnoscere). Jereli ięz opiadny a prawa do lego nie
miat, ra nie uwarano ielie opiadrenie. Morna byto o lach poss. pwiit de plano. Niki
iednal nie mogt poss. o poss. albo stowami samego edyktu nie byt werwany, klu nie
byt wymieniony stopniem do sukcesji w edyktie. Jereli ięz psharato re iest albo st-
pniem wyzy od niego ra nie to uwarano. 2, albo nie byt stownie wymieniony w edyktie
gtwiit ięz iednal byde sukcesorem, miat, udowodniwy sukcesji swoie, pwiit o ięz
pretora pwiit tribunali. To ięz narzwato ex decreto. Poss. ta wazya ięz nir pierwsza
poniewaz refito ięz wyzornanie prawa § pretora.

nie
um

ry,
ig-
ry-

nie
o. Nils
na
do-
ghic
rie,
wpa

ne r
edic
piu
here
firm
donc
hab
Pos
vert
re,

ris
ut
poss
huc
da e
sess
sion

ced
dice
da
nor
diff
inq
dita
met
fay

ne nulla, sive illa cum multi existunt qui ex edicto praetorio hereditatem possidere cupiunt. Tunc enim praetor primo cuique sese heredem declaranti hereditatem possidendam affirmat, licet eum in possessionem non mittat, donec manifestum fuerit, quomodo res sese habeat quo ad reliquos heredes) (§. 1. Inst. de B. Pos.), cf. Ulpianus XXVIII. 16. ubi observandum, ~~verbum remota, et verbum cum re, et sine re, non coniungendum esse cum verbo dare~~.

1. Bonorum possessio itaque duplicis generis est, nam vel datur hereditas possidenda, ita ut ex eo ipso appareat heredem esse eum cui possidenda hereditas conceditur; vel cum adhuc dubitatur, num re vera ille cui possidenda est data, eam sit posseurus: v. c. Bonorum possessio ventris nomine data. Hanc Bonorum possessionem appellant Recentiores *extraordinariam*.

2. Fieri potest, ut Bonorum possessio concedatur, licet inquisitum non fuerit, nec a iudice nec a praetore, utrum ille, cui possidenda datur, ius eam possidendi habeat. Talis Bonorum possessio appellatur *ex solo Edicto*, quae differt a Bonorum possessione *Ex Decreto*, si inquisitum ~~non fuerit~~ de iure possessoris hereditatem possidendam cupientis. ^{5/10/21} Nihilominus tamen data possessione ex solo Edicto inquiritur quodnam ius competere heredi possit.

3. Hereditate delata etiam obligationes, tam activae quam passivae, delatae putantur. Delata vero Bonorum possessione aliter sese res habet, quoniam Bonorum possessori, (ut observat Ulpianus XXVIII. 12.) non conceditur jus ad eandem hereditatem possidendam, sed solum actiones utiles, quibus se, utpote fictus heres, tueri posset. Quoties vero dominium ex jure Quiritium ficto heredi possidendum datur, heredem non futurum eo ipso dominum puto, quod habeat delatum, sed solum in bonis habiturum hereditatem, donec eam mutaverit per usucapionem in dominium ex jure Quiritium (Varro de R. R. II. 10. fr. 11. pr. D. de pet. tit. hered. fr. 33. §. 1. D. de Usurpat. Cicero de Legib. II. 19. 20.). Nec obtrudatur nobis, posse talem fictum heredem possidere pro possessore, quia talis possessio et sensu caret, et solum ex rubrica Pandectar. *pro haerede vel pro posses.* fluxerat. Itaque in rubrica citata Pandectar. verbum „vel pro posses” delere m. lim. Per usucapionem fiebat, ut possessio sine re in possessionem cum re mutaretur.

*Heredit. §
§ §*

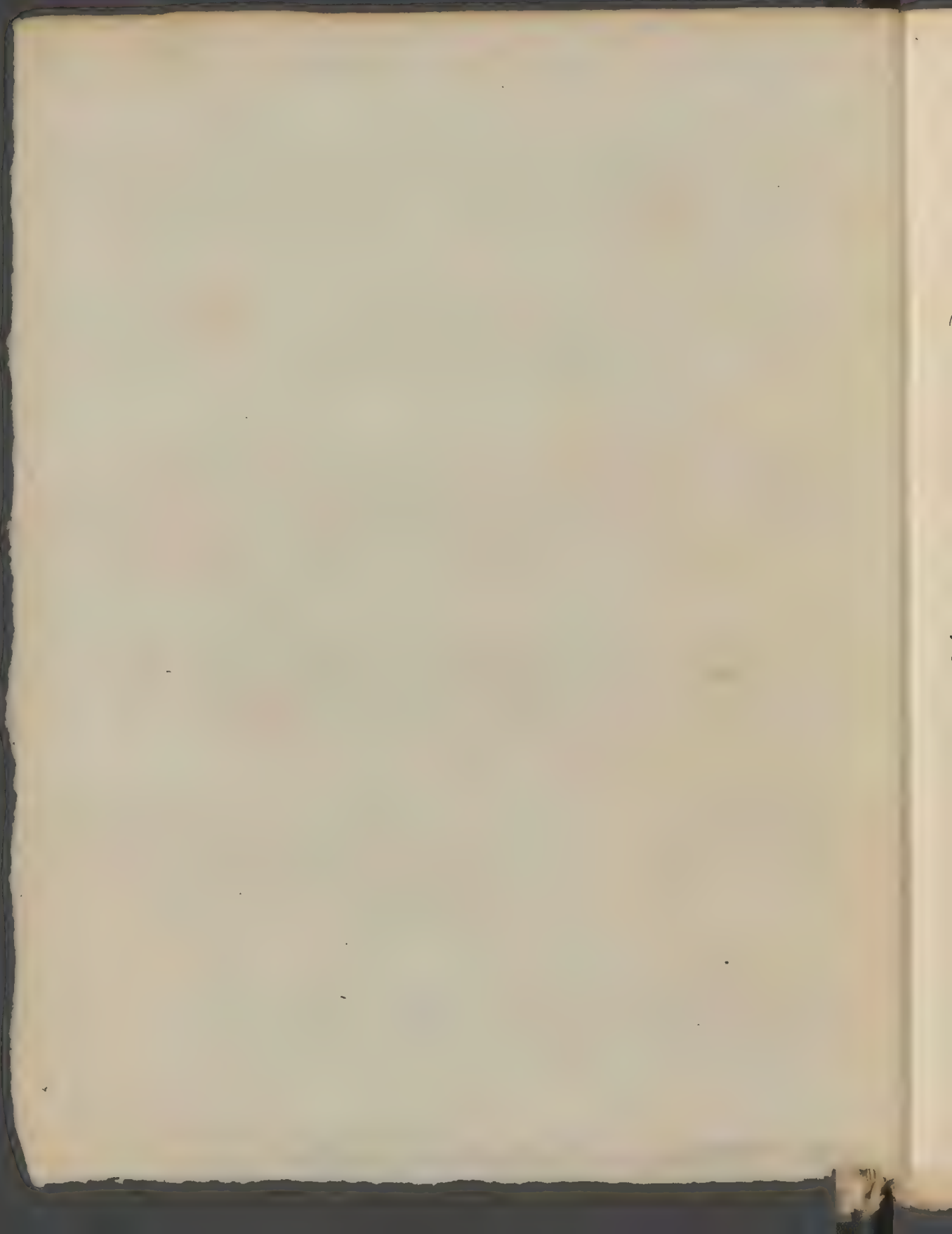
*E. d. quomodo hoc jus succedendi mutatum
sit per ista ex congl. princ. p. 467.
ista*

Ita res haec composita fuit in legibus XII, Tabularum et in Edicto praetorio. Sub Imperatoribus admodum theoria ~~haec~~ mutata fuit, per fideicommissa, nec minus eo, quod sub Theodosio non distinguebatur inter testamentum se-

Wypada tu iępa namienić o collatio bonor. Napiwii
fama data ię porażel. Nie wpyśle dola konfencie
lyllo 2; lilelly naleraty byty do oya, gdy by re-
prawat pót ię wtarz; ralein wyiz lamo 13 asen-
le, i gwałt caprouse. Nado

- 1, nie miata miejfa, iereli fims hary, outsem zyfli-
wat, a nie traut, iereli m. committ. Plicium
ufamowolniony pr. 1. 4. 5. d. (37. 6.)
- 2, iereli do agnowolniony fufiessy byt powodem
ufamowolniony nie konfrowat pr. 1. 4. 5. d. (37. 6.)
- 3, nado nie konfrowat, iereli nie konfrowat
cum fims lylllo 2 inami hewroni pr. 2. 4. 5.
d. (37. 6.)
- 4, iereli oycis ufamowolniony konfrowat
2 powiem fymy, w dola oya pogo, pogo-
nowrono pót Hadr. re mangtel diada dila-
i; na ma na dwie izli; 2 iedny izli ras
na diet; pypadaizca bäre pótowz oycis,
konfrowat fims mangtel 2 niami. Akto
lylllo w tenraz, ralein iereli on sam ufa-
mowolniony a ięp fymie w tenraz, pót
w tenraz diada. — O tem ch. dig 37. d.
5. Cato la nautia zmieniana pómicy byta
nuer normayle uplawy, o rēn. w 2 dig. 1.
obizernicy. 2 byt mian lo raywaruigrem;
re cololnich dyffania corha iālo pofag,
i iālwurich fuficidnie 2 brauni pūm;
mā konfrowat tenre pofag pr. 1. 4. 5. d.
(37. 7.)

Antiquam ad bonor. poss. capientium co-
mittatur ~~quint~~ emancipatus, conferre de-
bet bonor, quo ut matrem pertulissent,
si filius in patris potestate fuisset.
Verumtamen collatio bonorum non ha-
buit locum 1, si commissum est per
emancipat. 2, si tam 2, si emancipatus
ipse causa fuit agnoscendo heredit. 3,
si emancipatus cum suis heres. sed cum
legitimis aut cognatis succedeb. 4, pa-
ter cum filijs successorem capiens
pro altera parte bonor patris, suc-
cuna confert bona, inque eam cum
suis hereditas concurrat. pro altera
parte, quam ipse totam auipit,
non confert. 5, doctrinam de colla-
tione bonor Hadrianus commutave-
rat penitus novaque multa iura
de hac re placuit: inter quae illud
inprimis notandum, quod de sorore
cum fratribus hereditatem aditura,
sanxerat; nempe confidebant ut
antequam capiat hereditatem par-
tem, ~~conferat~~ dolum a pater-
te acceptam conferat.

† Wdzielismy rozmaite gatunki poſt. albo cum re, sine re, nulla; iakie tu? Czy musi być b. poſt.
plant. passiva z jakiegos iak hoze? Tak jest, ten był b. p. cum re, bo ten był iſto-
my hoze. Tak b. p. sine re i nulla, dozwiera w ten raz. gdy iſt obywat.

7. przed Gaiewa mowa było o leim (ladzie), że winny re to miano miecnie, i a ...
 + ~~podoba, i to nawa re to ... obola nie more ...~~
 w toz porawia, toz obowiazany, i to wystrim obla nie moze ...
 raniemi se ... (Biblia, wiadomosci ... z Gaia (II. 94.), re nawa re ...
 morna bylo pier wli iden ... , natercia, do ... (II. 92.), a nawa : mala
 byla ... (II. 96.). Ale to ... pod Hadv. ...
 (II. 97.), ...

† Nie matka Dawidey sukcedowała z dziećmi swemi matka, iak tytu były uwarane, była
ich siostrą; gdzie więc nie było matką ^{leż} in manus convent. Materata tytu do siostry lo-
gnatius ^{te} podług Rzymskiej księgi. (Ta rzecz Anthonina pobożn. pompat Sch. ~~By~~ Tertull: reby
Kawolniana z mianem a maia 4. dzień, wolna 3) sukcedowała lubiała dziećmi bez suk-
cessorów martym z, re Marka Aurel. były dzień sukcedowały matce, byli to już wsta-
na, ojciec rzymski, on adoptowane. Noruni iż re w obydwoh rozach nie r. m. h. d. i. t. o. matrony
f in manus convent. Nie matka jednak sukcedowała matka, ierki był naturalny nie ady. l. i. a. y.
ojciec dzień, lub bracia marti; albo ierki wbraniata iż ojciec ojciec dzień. — J. p. l. y. n. i. a. n.
to odnienit w Howell. 110.

to
co-
reby
sub-
sta-
tamp
ian
en

cu
d
T
fi
n
n
r
re
ti
n
it
Q
ca
p
es
g

ta
m

te
in
p
se
V

#

cundum jus civile, et inter testamentum secundum jus praetorium factum (Savigny's Zeitschrift T. I. p. 78. sqq.). Admodum praeterea mutata fuit theoria juris hereditarii per SCt. Tertullianum et Orphitianum (Histor. Cap. XXI. p. 121. 122.). Maximas vero mutationes passa est haec res sub Justiniano, qui sublato discrimine cognitionis et agnationis, eo ipso bonorum possessionem a hereditate non sivit discernere. Omnia itaque ab eo inde tempore *hereditas* vocabantur. Quoniam in recentioribus juris Codicibus, ut v. c. in Napoleoneo, secundum Justinianeae praecepta, id est Novellam CXVIII. theoria hereditatis est formata, operae pretium videtur, paulo diligentius eam tractare.

CAPUT ~~XXXII.~~ 3. *de Testamentis*
~~Historia Testamentorum~~

Exposuimus quo modo conderentur testamenta antiquissimis temporibus; videamus nunc quo modo res haec in Corpore juris sit composita. *s. l. qui et a quo p. test. heredes in p. l. i. p. 464. p. 474. - 477.*

Voluntatem suam declarare potuit testator, vel testamento, vel codicillis. Sub nomine *testamenti* intelligimus/supremam voluntatem testatoris expressam, qua declarat, quid cum re sua, mortuo se, ut accadat, velit (cf. Instit. II. 12 — 17.). Voluntatem hanc nisi ~~declara-verit~~, ita ut est *ita*

30*

¶ Neminem latet, ultimam voluntatem et testamentum tanquam genus et speciem inter se differre, ita quidem, ut omne testamentum sit ultima voluntas, non omnis vero ultima voluntas testamentum. Euler. l. l. p. 14.

Declaraverit/

praescriptum/ testamentum destituitur. Nemo itaque testamentum condere potest, 1, cui testamenti factio deest (Hugo R. RGesch §. 106. 212.). 2, cui desunt res, sive hereditas de qua disponere possit. 3, qui cum testamentum condit, et justae aetatis et mente sanus non est.†

‡ *impubes ius impubes
ialis impubes enim/*

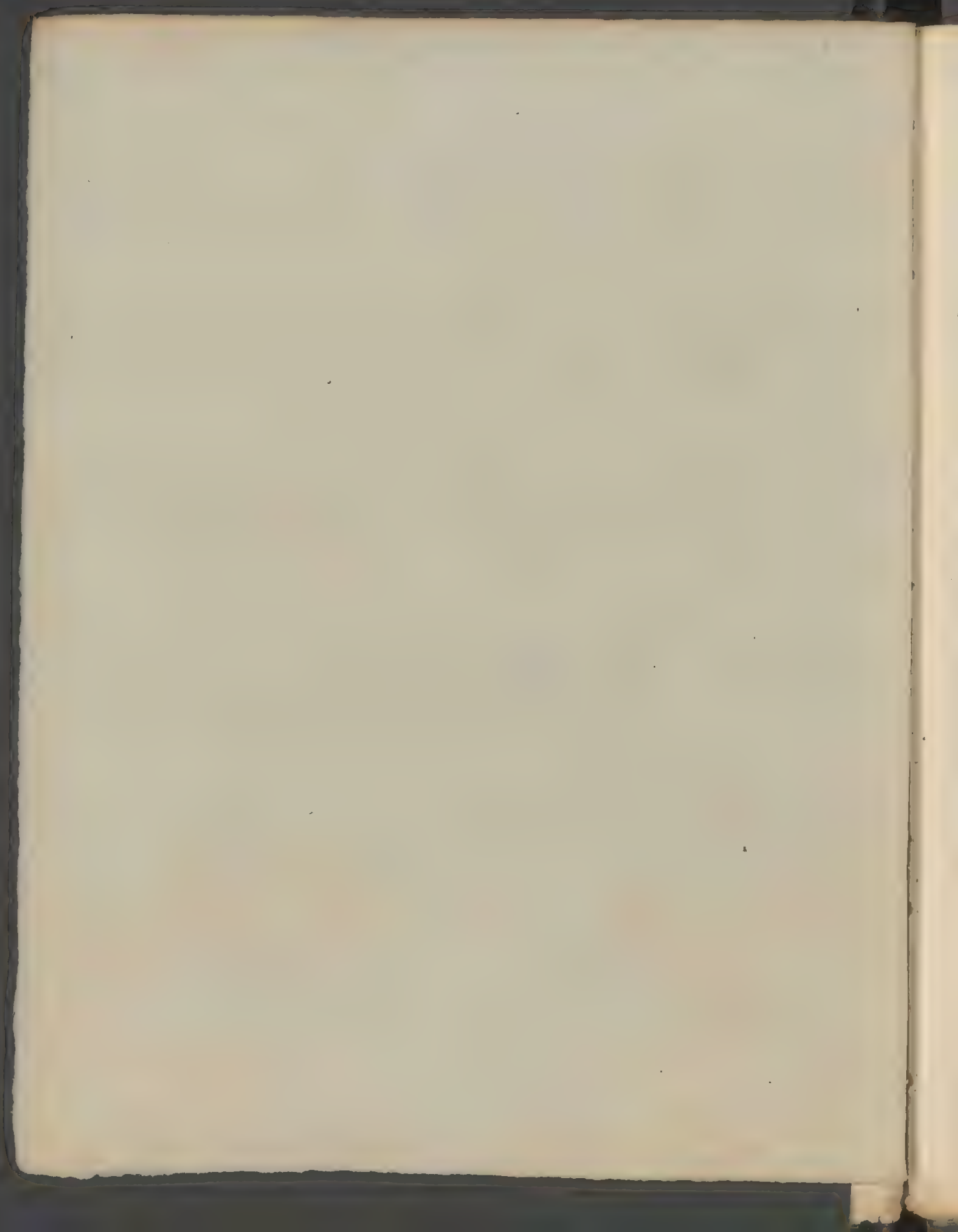
Testamenti factionem habere dicitur, qui jure agere potest, ‡ vel per se ipsum vel tutore auctore. Subintelligitur ~~autem~~ etiam illum de hereditate non posse disponere, cui, licet hereditas relinquenda adsit, facultas eam derelinquendi non adest. Quapropter filius fam. etsi patre vivente tanquam heres futurus omnium bonorum paternorum versatur, tamen testamenti factionem non habet, quia vivente patre nihil ei est de quo possit disponere, est dominus rei suae fuerit v. c. bonorum maternorum. Excipitur peculium castrense, de quo recte testatur. Idem dicitur de Latino Juniano; cum licet liber dum vivit putetur, mori tanquam servus dicatur (Ulpianus XX. 10.). ‡ Justae aetatis non est impubes. Mente vero et corpore insani sunt: furiosi, surdi, muti; quoniam verba sollemnia dum conditur testamentum neque excipere neque cum aliis communicare possunt, itaque a testamenti factione aequè repelluntur, ut a mancipatione (Ulpianus XX. 13.).

Ne-
cui
a §.
litas
en-
nus

ture
cto-
ere-
edi-
lin-
etsi
um
enti
ihil
rei
ipi-
tur.
li-

vus
atis
ani
so-
ci-
nt,
in-
)

¶ habet leprosum artificem. ff. 2.

† Pokręba było francuskie triadica, z gwiazdkiem wskazującym na p. Litwin, który o to; nie gwiazdkiem oznaczającym. p. Litwin krakowski in piteus Litwin. Te: tym podobne piewczy, jawnie dozwolony; grawa XII. Tak
wymagaty dyfho: wli legaffit faper penunia tutekare pus rei, ita jux dyfho. nie potrzebno to dawać
z praw Solona iak wielu ukrymnie, ani w dawać nie było tak wywarono: paterfamil. sli legaffit,
bo autorowie prawnicy wcale go nie miały. Abow: ukrymnie 1, re tym gwiazdkiem mogły być
i fil. Sam. pucheffy, wprawiać: odpowiadają, re tym miały, tu piewcy nie miały. 2, świadczy ożet
był mu piewcy, nie mogły odpowiadać, chyba ufamowolniony, gdyż piew. nibli piewcy nie może
rozporządzać. 3, iif non fens utrzymywai re paterf. mięt dyfho sephament wbić, bo uż nie mogły
miedzi kutore autore, lub ferwus publ.? t. tu wywar. paterf. iak nowy, bo go iefwus nawet: Planty
nie ma. dawać to Erba, nie podobna uż kuczanemu p. nob.

[illegible]

Nie more robi testamentu ten, który z urodzenia nie tyty, lub które zupełnie na tę chorobę
branda, a zatem nie wzmianki tu takiego który przypadł na zdrowiu z igielnicą dosty, przy;
toż samo wzmianki o niemowlach, bo po dany który z igielnicą mowa, inni który niemni
po z urodzenia, utwórzy więc iakholiako n. p. z przylaku ztuchoniemych ma testam. gait.
§. 3. Jure quib. non est permiff. §. 27. D. de Legat. III. — Sępy test. robi more, ale raczej z okazy-
wa iakolli, który iereli test testamentu słowny zupnie przelotnie umowi, iereli piśmienny, sam piśre,
przybrałby iakolli, obojętne, §. 28.

§. 101. Sępy test. fides oia próżna, iereli ten statowidym test i gromi niecierpić się może z more
bez testamentu umówi, oia niechaj aby z adnatom dostata subiektu, more w imie-
nin sępy testamentu robić, czyli w swoim testamentie wyznaczyć diadem sępy, wyznaczyć
razem, kto ma diadem zdyby sępy umarł in testat. Horat. Liber II. §. 45-50. Niebył to
ograniczenie praw sępy, który ciuaty był tego innego niek subiektu, nie ograniczonego §. 46. Nie,
bo iak subiektu iakolli z ogranicza na raz matulacini sępy; dopłaciłby jedno ciuaci more
robić sam testament. — Żeby raz nie napawał na życie matulacini subiektu, radzi gaim
II. 101. iak testament robi niżymie (separatim in inferioribus tabulis), tak reby o tem testamentie
co w nim test ani pupill, ani subiektu nie uierat. §. 47. Pupill raz i bez testamentu subie-
ktu oia iakolli proxiemus agnatus.

I kto robi subiektu obcego familii subiektuować nie more i, bo iereli test, matulacini powin-
nieć prawo wywania subiektu podług woli, i podług woli dysponowania z, iereli matulacini, wtedy
nie iego diadem granowiz, ten iego oia. — Podług praw cywilnych nie może być
podług jus gent. witać §. 48. iakolli na niego obowiązek, tego lub tego przybrać sobie za subiektu
fora. notenias musi to unieć, bo lubo iakolli. po jure gent. iednabre ietor due ten.

§. 102. Sępy testis rogatus coram eis habet, iuradei werwany, nie tylko agnosceny; iuradonie u tak
byli narwani, ze w przytomności każdego musiał się rozprawi iakolli (rogare) czy chce iuradynie.

II. Ad leptomanti faciliorem seminatum, prestat sicut et sicut I. 115, nunc tenus Corice Veronensis.
ingressi, restitutus: olim etiam leptomanti facili, gratia siluaria, prestat seminis, immo
cum non aliter penina leptomanti facili, int. habebant, exentis quibusdam, sicut
sit quam si complerem, prestat remanentibus, ex nemine, prestat. ex hanc
receptum, remanentibus, facili, ex nemine, D. Heideri, prestat remanentibus.
Heideri et Heideri. II. 19.

[illegible]

F To rozprawa w noworodzieńcu dojrzała p. Jędrzejana - 9. C. de quatuor. subp. 5. 1. 7. 11. 16.
Cata uenica et ian. iay subp. 12. iest la : e dia? » re tar prawo wylowuac w to wyl
wunio, latwa byciec w to dieci, tak jedniok iereli im rozprawia w lepi. polio legi-
line, o uicay nicy; iereli im subp. 12. iay hionowicz, dojrzała u braku iereli, opoty
inne. Suroplnicy to iay puzia : prauie iereli do puzia. - Uplais a iereli lepi. a iereli
uplais b iereli puzia macy inuall. iereli lepi. a iereli balony na wsh. iereli
iay u. subp. 12. iay. - Iest iereli i subp. 12. iay i puzia. iereli iay iay iay
o uplais puzia p. woythony o iay nicy.

De surdo non observatur hoc stricte, sed solum 4.7. *De pupillaribus* p. 469. p.
quodammodo. / De impubere notandum, licere pa- 474-479.
tri loco ejus testamentum condere, quoties pericu-
lum obversatur, filium mori posse anteaquam ad
pubertatem pervenerit, quod appellatur *substitutio*
pupillaris (cf. Inst. II. 16. Gajus in Comment II. 179.).

Substituere autem etiam posthumo, possumus;
non licet vero extraneo substituere / sed per fidei-
commissum de restituenda hereditate obligandus
est heres (Gajus l. c. 183 — 184.). / Nec minus
recte substituit pater, cum filium furiosum ha-
bet; nec dubitatur etiam a matre recte hoc fieri, *suppl.*
et ex l. 9. C. de impub. et al. p. 470.
et per l. 15. C. de test. p. 471.
et per l. 15. C. de test. p. 471.
Recentiores *ad* appellat / *substitutio* *quasi pu-*
pillaris, vel *substitutio* *exemplaris*.

Requiritur praeterea, ne testamentum re-
scindatur, certa forma, quae testamento condito
adsit. Qua forma condi debuerit testamentum
libera republica, et quidem jure civili, exposu-
imus praecedente capite. Hic commemoramus,
alia genera testamentorum ~~praeter illa~~ ~~postea~~ *quo post*
invalida: *erant.*

1. *Testamentum solenne*, quod partim ex 4.11. *De test. solenni* p. 470.
testamento per mancipationem, partim ex edicto
praetorio originem capit. Fit autem coram se-
ptem testibus, et quidem coram testibus rogatis,
id est talibus, quibus declaraverit testator, se
coram iis testari velle. Reprobatur est in ea

re domesticum testimonium, propter veteris juris imitationem, quia totum hoc negotium quod agitur testamenti ordinandi gratia, creditur inter familiae emptorem agi et testatorem (Gajus in Comment. II. 105.), de quo infra tractabimus. ¶ Testes integrae famaē esse debent, nec minus requiritur ut omnes sint masculi, quia ipsa foemina testamentum condere non potest, nisi tutore auctore. Nec minus illi solum testari possunt, quibus est testamenti factio, quare cum *l. 1. de test.*

2. *Testamentum scriptum*, quod vel ipse testator scribit et tunc vocatur testamentum *holographion*, vel, ab alio scriptum, testator subscribit. ¶ Subscriptio non requirebatur libera republica, sed primum sub Imperatoribus invaluit. ¶ Nec minus signa imprimenda erant tali testamento, partim ut recognosceretur testamentum a testatore conditum, partim, ne corrumperetur; vel, anteaquam apertum fuerit, ne scirent homines quid sit in testamento scriptum. In testamento praetorio septem illi testes adhibiti non subscribebant ~~omnia~~, sed solum signabant. ¶ Ad testamentum sub Imperatoribus, quinque testes adhibebantur, qui ea et signarent et subscriberent. Quo modo autem subscriberent, et num ipsa verba testamenti, nominibus appositis, illi rogati testes attestarentur, valde quaeritur. Constat non subscripsisse in tabulis ipsis nomina sua, sed

¶ fore coniuncti non sunt.

¶ Iustinianus episcopus praefatus
descripsit in nonnullis negotiis scriptu-
ris plus fidei quam testibus adhiberi
voluerunt, ut testium facile latum
per quos multa veritati contraria
perpetrantur, prout possibile, refeca-
ret. Faciles enim sunt, ut ait Ulpia-
nus (l. 1. de d. de condit. inst.) non-
nulli hominum ad iuramentum con-
sentire religionis.

6.9. de leg. scripta p. 471.

ris
od
er
in
us.†
e-
oe-
u-
gi
/λ
e-
o-
ci-
li-
nit.‡
en-
te-
el,
id
e-
e-
n-
n-
no
ba
e-
on
ed

Signis sive signantibus septium cera impressis,
ab ipsis nomina sua adscribenda fuisse, ipsa res
probat, ut scilicet innotesceret, cujus signum
fuerit, quod in cera deprehensum esset. Tabulae
igitur et septamentaria, septatorum ipsorumque septium
septium subscriptionibus intus munitae ad
hunc modum claudiebantur, linoque ter plurisque
per foramina integris stilaris facta, trajecto,
comprimebantur, ut septem testes signum
aliquod annulo imprimerent, et nomina sua
prope sigillum singuli adscriberent, sive super-
scriberent. Pargenberg. Tabulae etc.

iii Testes non solum verbis quibus-
dam solemnibus, se interposuisse testa-
mento, et se illud subscripsisse
enuntiabant, et quidem eo more,
ut subscriptis ipsa in introitu
et septamenti parte fieret, cui
tamen signantibus sive sigil-
lum, ut nunc moris est, haud
adponebatur; sed etiam in dorso
chartae, sive involuti, cui cir-
cundata erat, lino circumdan-
cta, signantibus septium hic
appositis, obsignata clausaque,
nomen suum et quidem hos
signantibus iterum adscripsisse
vel superscripsisse testes, inde pa-
tet.

¶ Dawny edowan homulowich fuchstga, pod londyga, to, aby iz poniedzy innych po-
diele. Ten kłósem edowan nie mógł być siadkiem. Ponieważ uprzedzenie takie
odbywato się na londyjskiej siadce nie mógł być : ten był siadkiem, przeważnie
ich gajmowski, należał gajmowski. Siadki nie mogli być : 1, kępa-
bisk, 2, mapki 3, paski. t. i. nie tak, lłony nie maiz by. Fakt. Kiedy ten widać
leż. przedt w zapomnienie mógł być : fuchst. puculm. 5. 10. 7. de Sept. (II. 10.).

¶ Dłży było dawny, iereli lektor przy siadkach uprzed, że sam lektorant ro-
bit, lub że pierwszy za swój lektorant, wolał ofiarować, niepięć, spinnego. I. i.
lub inny negował musiał lektorant podpisać.

¶ Wymagano od siadki, aby podpisał lektorant, lub aby jechał na nim putozki, czy
aby go ramlingi, ponieważ putozki : klur, 13 uprzedzonyma w prawie Mr.
wymagano zaś 1, że uprzedzonyma. uprzedzonyma siadki 5. lłony nie mógł być
w lektorantie uprzedzonyma podpisał : putozki putozki 2, nie wymagał
preztor podpisał by był putozki. Jako podpisywał imiona swoje, nie miał
i że in był dat do podpisać. Ale : jako mowa było, lubo ubornie, putozki
w lektorant. Romanowie dawny jest najwyżej.

[illegible]

5. 6. de left. manusc. p. 472.

superscripsisse ea in involucrio. Exstat enim ex saeculo VI. p. Chr. natum exemplar testamenti; in quo videre licet in involucrio septem nomina superscripta, septemque signa impressa (cf. Savigny Geschichte des R. Rechts im Mittelalter Tomo II. p. 183.). In Constitutionibus Imperatorum requiritur ad testamentum condendum non solum subscriptio testatoris, ~~sed etiam~~ et testium³², quapropter in testamentis ejus generis tam subscriptio quam superscriptio occurrit. Sed si testator literas ignorat vel subscribere nequit, ut octavus testis adhibeatur Justinianus praecipit (c. 21. C. De Testament.).

3. Testamentum nuncupativum, prolixè describit Gajus. 32) Ex constitutionibus Imperatorum patet, licuisse unumquemque, id quod te-

32) Ea res (heredis institutio) ita agitur: qui facit, adhibitis, sicut in caeteris mancipationibus V. testibus civibus Romanis puberibus et libripendè, postquam tabulas testamenti scripserit mancipat alicui dicis gratia familiam suam, in qua re his verbis familiae emptor utitur: *familiam pecuniamque tuam — — — mea quo tu jure testamentum facere possis secundum legem publicam; hoc aere, et ut quidam adjiciunt, aeneaque libra esto mihi empta.* deinde aere percussit libram, idque aes dat testatori, velut pretii loco. deinde testator tabulas testamenti teneus ita dicit: *haec ita, ut in his tabulis cerisque scripta sunt, ita do, ita lego, ita testor. itaque vos, Quirites, testimonium mihi perhibetote. et hoc dicitur nuncupatio: nuncupare est enim palam nominare.* Gaji Comment. II. 104.

verif
verif Theodosius et Valentinianus
 Theodosius junior et Arcadius, ex
 jure civili et praetorio conjuncta
 quinque haec in testamento pre-
 scripto requirere 1. ut uno tempore,
 solemniter adhiberentur 2. septem
 testes. 3. testes liberales ut adessent
 propriam manu subscribere
 a. testatore. 4. signa ex jure pre-
 torio 5. octavus testis si testator
 scribere nequeat. — dicitur finiri
 debet pagani testamentum, non
 fidei aut notis, ne quidem parentis
 inter ceteros. Pictorius (in Galba
 5) refert: quingentis septendecim
 legata Galba liberum ad quin-
 quaginta evocasse, quod voluta
 non voluta esset summa.

status est, vel conscribere, vel nuncupare (c. 21. C. De Testament.).

Honorii et Theodosii

4. *Testamentum publicum*, invaluit sub Imperatoribus, quae res tempore ~~Justiniani~~ ita composita fuit: qui testari volebant magistratum vel decuriones adibant, et dicebant ad acta, quae post mortem suam vellent, ~~sata fieri~~ Consignatio itaque verborum testatoris praecipuum erat in Testamento publico (c. 19. C. De Testam.).

Subura

5. Praeter haec testamenta, quae enumeravimus, deprehenduntur alia legibus soluta. Quorum id praecipuum est, quod ~~non observatur in his condendis formulæ.~~ Talia sunt v. c. Testamentum tempore pestis conditum, et alia. Diligens observatio in ordinandis testamentis ~~militaribus~~, propter nimiam imperitiam, constitutionibus Principum remissa est militibus (Gajus in Comment. II. 109.).

¶ ad quoddam eorum nulli testat. et quidam non loto requiruntur testat. quod adhiberi solent ad test. solenne, unde et imperfecta appellantur.

¶

¶ Valerius in iure testamentum inter liberos et parentes (cf.

A. G. Niehammer Praecepta juris Romani de testamentis et divi-
sione parentum inter liberos)
respondeat ut na sein: re wola
swoiz bez swiadkow spoznaw
albo listu podpisany, wywarat
na piśmie ocyet, wygleciem po-
drzatu maigleu pomogay diewi
sub inidre dierania. i. i. Teraki
obama co reysat dabra, postreba byt S. swiadkow.

Transcamus nunc ad *Codicillos*, qui sunt ^{et. q. de} scriptura, qua quis ultimam suam voluntatem ^{codicil-} mandabat, non tantam solennitatem desiderans ^{lit p.} quantam testamentum (cf. Instit. II. 20.). Sunt ^{473.} autem vel *Codicilli testamentarii* vel *Codicilli intestati*. Olim non requirebantur solennitates ad *Codicillos* condendos, postea statutum fuit: ut coram quinque testibus qui illos subscriberent

conditum, to ma swiadkow byt, re eig nie wymaga unidas actus c. d. c. De test. —
Juzym uplanowit, re flegay wioizy testament powinen uerwai swiadkow me-
go, file mownoi otarysya, sen ma swiafay uplan testament, a ieraki iest
na piśmie test. ma go powinno i — Test. upl. vel pogan. re listu S. swi-
adkow swiadkow c. 31. C. de test.

¶ verbum *Codicilli*. genui quoddam epistola designat

et facto plenam executionem tribuere vellet,
obtulit illud Ordini, presentibus magistratu,
Civilibus et Officio, petulque, ut instrumen-
tum protulit, recitaretur, actisque sive
gesta indeceretur. Eadem fere, multatis mutan-
dis, ratio observabatur, si quae negotia coram
Cura esse fiebant, e. g. Declaratio ultima
voluntatis, celebratio traditionis, testium
interrogatio, et cetera hujus generis. Span-
enberg

a parente in testamento imperfecto esse inheredari possunt, cum de legitimam in gradulibus causam
sunt in testam. adquisierunt, et liberi, sui iuris heredes, eam veram esse demonstraverunt N. CXV. 3. 4. 14.
in f. 2. N. CVII. apparet. non sufficere aut testamentum parentis imperfectum infirmum, ne-
rum testamentum solenne a parente condi, sed etiam vel ante illius confessionem coram seipsum
testibus, vel in ipso testamento perfecto prius imperfectum ab eo revocari debere. — Testa-
mento parent. inter liberos distinguenda est iuxta divisionem bonorum parent. inter liberos. Quae quidem
etiam sine omni solemnitate iam in scriptis non sine scriptis verbis poterat, et tum more

Kiereli lugo robie fumele m a, w kin adypluie, lein samem rupa adyplowany le-
 thament; kor samo idydy, kor idy, rotay, fuchefforlay, a wolem ra rone, biore; gaj-
 bym nie byt w talie wigzli z niemi wprad, a nie rzwat leph. ni mogtbym
 byt wydradziay ich a leph. dugim, bo iahre exhanear, mowu gajuz fl. l. wydris
 drirongim bydi more? jebnabra, ry to bydi nie more pyta Hanellus, bapi-
 nian i lejrian pr. D. S. D. L. de bys. contra tab. Aboli leue sam bapi nian (pr. 23.
 D. de lib. et posth.) i Adwola lema ziz puzawiaiz (pr. 10. D. de inj. uyl. i. r. i. l.)
 a ruzta iay inter, slauy; bo inaray bytaby puzawia miedzy nim a gajom
 II. 141.

ian zhanawit, a wrypluch fuchst. lreba nominalim wydradziay, bo inaray leph. nullum c. 4.
 C. VI. 20. - to do posthume ta iay rornia: ze luy wylham, mowa zhanawit, miedy iay luyem i w. l. l.
 i posth. alienus (w. m. l.) mowu iay ad. r. p. d. - Puzieio puzawia, ie lary, w. m. l. i. r. i. l. p. u. l. l. m. m.

et ceteros, prout in rebus (pat. c. 4. C. VI. 20.

(cap. 4. Rumpius de p.
E. 1. vel ipso jure p. 173.

E. 2. vel de p. 174. volente
od 173 - 174.

conderentur (c. 8. §. 3. C. De Testament). 26. 5. 1.
Reliqua circa hanc rem ita constituta erant,
ut statutum scimus de testamentis. ¶ Quicquid
itaque de illis diximus hic referendum est. Ob-
servare decet praeter illa privilegia testamento-
rum, et Codicillorum, esse quiddam quod so-
lum Codicillis competit, scilicet: si testator eum
quem heredem instituit, rogaverat, ut acceptam
hereditatem alii reddere velit, cogi heredem pos-
se ad eam restituendam, si apparuerit, rogatum
hoc esse heredem a testatore; de qua re infra di-
ligentius agemus.

Testamentum rumpitur (Hugo R. RGesch.
§. 110.): ~

1. Agnitione sui heredis, sive naturalis
filius natus est, sive adoptaverat filium pater, vel
per populum vel per praetorem (Gajus in Com-
ment. II. 138.). ¶ Item si uxor in manum con-
venerat, filiusque qui exprima secundave man-
cipatione manumissus est. (Gajus l. c. 139 — 142) ¶
Simile jus olim fuit in ejus persona cujus no-
mine ex Scto erroris causa probabatur, quia for-
te ex peregrina vel Latina, per errorem, quasi
civis Romana uxorducta, natus esset; quod Ha-
drianus mutavit (Gajus l. c. 142. Histor. Cap.
XXI. p. 120.). ~

2. Ipso testatore volente, si post conditum
testamentum aliud condit (Gajus in Comment.

II. 144.), [†]vel si testator, postquam condiderat testamentum, capite deminutus est Gajus l. c. 145.). Testamentum autem non potest rescindi codicillo, sed necesse est ut testamento rumpatur testamentum, codicillo vero codicillus. [†] Quasi exceptio quaedam occurrit sic dicta *clausula codicilli testamentaria* (fr. 3. D. de Testam. milit. fr. 88. §. 17. D. de Legat. II.) [†]

ff. 2. §. de codicill.

solene et in ipso

*† auctore Justini-
ano §. 4. i.
§. quib. mod.
c. 2. §. C. de test.*

5. Testamentum ~~conditum~~ rumpitur, si re-
scisum est ab ipso testatore; si vero nuncupa-
tum testamentum fuit, rumpi non potuit nisi
coram iudice et tribus testibus declaraverim
voluntatem meam de testamento rumpendo.
Quod si factum est, ipso eodem momento non
putatur ruptum testamentum, quam post de-

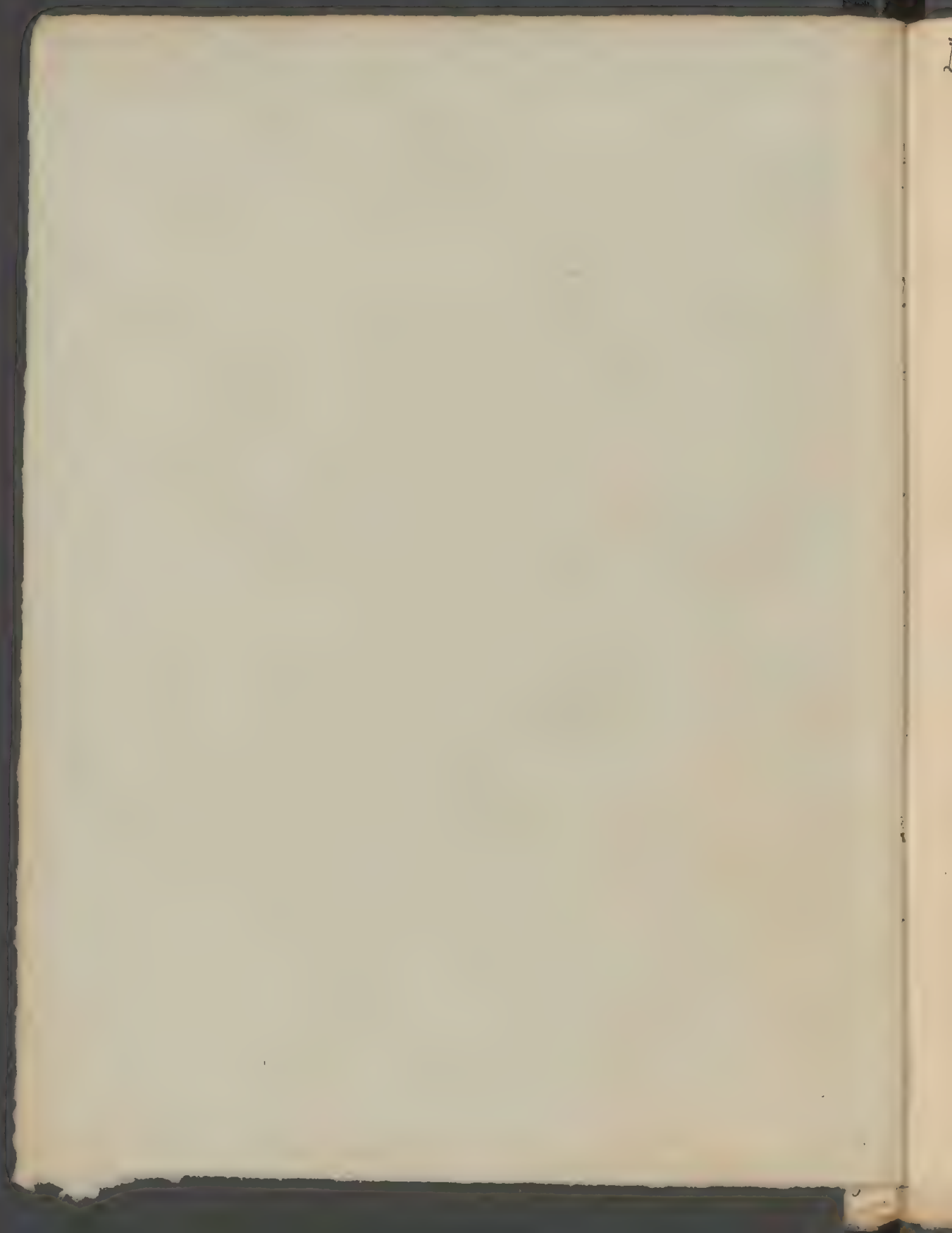
6. ^{§§} cem annos praeterlapos (c. 17. C. De Testament.) [†]

~~C A P U T XXXIII. §~~

~~De subjectis et objectis testamentorum~~

Jam legibus XII. Tabular. cautum fuit, neminem pro parte testatum pro parte vero intestatum decedere posse, (Cic. de Invent. II. 21. fr. 7. D. de R. J.). [†] Receptum postea est, ita de hereditate non posse di-
poni, ut par-
tim in testamento partim in Codicillo de illa statuatur. Testamur autem vel de universa hereditate, vel ita testamur ut alteri omnem he-

7. *Signe autors Honoris*

↓ Noweś : w tenraz piątym testament nie wazy, iereli successor niekhe Diedricha, lub
lucyphary nie ma n.p. Na propozycy Lez Julia et P. P. lub Na warunku lity testament
ratyft n.p. rei ię z urloz mraz, gdy iur ię z innaz arent. — Trwiaz ię nacz, ze
zrobimy drugi test. lity planie ię iuridum, a nie, iuraz, ze iuridum : lity test. ry-
wa piątym

† Quisquam dixit, si imperfectum sit testamentum, codicillos non esse. Vel. pr. 3, §. de
Test. milit. Jureli testam. et nuptiarum, utianda quoque nuptiarum; Jureli nuptiarum nuptiarum
et, utianda quoque nuptiarum. Jureli rebus nuptiarum nuptiarum et a nuptiarum nuptiarum,
tunc doctore Test. a nuptiarum et, et nuptiarum nuptiarum nuptiarum et a nuptiarum nuptiarum,
tunc nuptiarum. — Jureli testator optinens in Test. et nuptiarum nuptiarum nuptiarum et a nuptiarum nuptiarum,
codicilli testamentar.

F H. J. Klüpfel (Tubau niżejłun Ljula do bürgerl. Raths, Stuttgart 1917.) Salaz, myzyczne kyo narnawar: n dawnych rapach, mowi on, nie mowia byto robia kyo dzedzin iak zylho spozobem prawnie prepisany. Kogo prawo wpharato, len miat fahcedowai. Gornicy ile razy kto chiat inbrym a nizeli prepisany, mer prawo spozobem defelowai fahcedowai musiat na to porwolenie na Sejmie sobie wyprobi. Kto pusto mowi Klüpfel powphato danie adwiedrone surgraim: ze nicht nie more rezi fahcedowai prawnie, a dugaz rezi ra porwoleniem tudu na Sejmie, zylho albo otaz fahcedowai prawnie, albo otaz ra porwoleniem Sejmu. Tu puzodiu wdania Compt. fr. 7. d. de R. J. fr. 15. 4. 2. d. de inoff. legem. W dzejeln miedzyn ubrymnie ubrymnie Capinian: xer abfudum videtur pro parte intestatum videri. Tomany do Klüpfel tym spozobem: kiedy purnicy prepisanciu bote.

iz lary, byle podług formy testamentu robot, lugo reha more wygra-
rzy diedzicem; a jurniej gdy wyzato zastawione, ze bym nie stajmie
wydiedzicowy pmer querele inoff. domagaj ię more o maizę, lub
pymagymie o resie ię; wief ocyer wydiedzicowey nie stajmie funa
o ipso, oddaje ^{z tego} sukcesowu ^{z tego} resie maizę, poniewaz drugo
resie dwoie bym po jurniej ię pmer querele inoff. — Thibaut (C. Rch.
p. 73) utrzymuje ze taki przepis XII. Tabl. byt iako wiele innych ustanowiony, lubo nie
pewnieli X. Virowie gwałtowniego przeszkonia, ze morna po parte sepl. et. iak n. p.
miles; przed re komponowu tego przywiezie ię do wyzaru, Capinian za' wzbiera-
ię nur filozofowie — temu pmer. Obydwaj te danię nie podobaiz ni ię; 1. bo
danię pmerie ię bywiera, nie domiedzię 2. vorum tego nie pmerpura, aley lito z tego
w rezi dyfponowat a ocyer reyminat. Kto to agni nie ię fanus, a reim nie ma sepl.
maki latus. — Ze za' to wrowlono wyzwarzym, nie pmerdi przed raly to vorum pmerpura,
leu pmerdi to z pmerie in Daney. — Ale iakra le wyzary Capin: neo absurd? Nie ię!
Cy nie miat Capinian wyzary na jidei comissa? Capiniana danię pmerwinda: nepian. pr. 24. d.
de inoff. sepl. — Mornaby ię ednak pmerdy igotio na pmerpura d. h. Halmf. p. 52.

Thaypa ię ten heres extraneus, loby bydę ustanowiony sukcesorem nie ię pmer
ięgo wtadę n. p. bym po marke sukcesora ustanowiony, lub liberatus. — Oby
nie wolno nie more bydę ustanowiony diedzicem, chyba ze pmer ięgo zerwoli na
uwolnienie, poniewaz niht iako z tego wley obcy sukcesor, more, ani w inieniu
C. 9. de her. lib. p. 44. pr. 5. l. d. de condic. et demort. fr. 65. pr. d. ad p. r.
trebell. p. 90-91. — Dotad' kreba ze latiniame byt dyfponui temu danię
aley liti heres niht bydę in famis, ale, muni gany abis ięre ubimov.

§ 1. byt liti sukcesora ię, ustanowiony w XII. Tabl. ze maizę obligaye dielio między
fiebie (nomina herola cila iusto) fr. 25. l. 13. d. Famil. ex p. c.

§ 2. iak n. p. Latinus Junianus more bydę sukcesora ustanowiony to ma sepl. part.
leu brai sukcesor da fiebie nie more. Tor Janus celebs pmer leu J. et R. R. — Tak
mwarany pmer Latina ię. Daleko gorzy nie pmergima, bo pmergimy o seplatoru wozylowego
da fiebie natywa more.

6h.

R

/p.

an

bo

ylho

fla.

idat,

a!

D.

by

niu

ego

¶ fang heres more schaltze albo myst albo dornit, 8k leip Lr. 2. d. 20.2. in fang heralibus
viventibus apptat, continuationem domini eo rem perducere, ad nulla videtur hereditas xuisse. 7

* adire hereditatem etiam ille cogitur, qui in causa mancipii est (Gaius II. 159.).

† Hand, obynalek. Pr. ma iestamenitak. upizakry: mutur, sandur, furisur, uodigur, inlephab.
imubur, i qilip. Itakur o wafa akasha dural. mozt kish. uolir. uoul capur.
a furisur i c pual. quafi apur. (Tig. XL. 10.).

reditatem, alteri partem ejus relinquamus, quod *Legatum* dicitur. Nec prohibemur ita testari, ut rogemus heredem alii restituere hereditatem quod appellatur *Fideicommissum*.

~~Quales esse illi debuerint quibus testari licitum fuit, exposuimus. Videamus nunc de heredibus eorumque qualitate.~~

Heredes sunt aut necessarii, aut sui et necessarii, aut extranei (Gajus l. c. II. 156. 161.). Necessarius heres est servus cum libertate heres institutus (Gajus in Comment. II. 185 — 188.), ideo sic appellatus, quia sive velit, sive nolit, omnimodo post mortem testatoris protinus liber et heres est. Unde qui facultates suas suspectas habet, solet servum heredem instituere (Gajus in Comment. II. 152. — 154. Hugo R. I. R. Gesch. §. 214.). Non potest autem heres institui, nisi:

1. cui testamenti factio est, id est, commercium (Hugo R. R. Gesch. §. 109. 213.). Non respiciuntur itaque illae qualitates in herede quas ~~necessarias~~ in testatore exposuimus. Animadvertere tamen decet, aliud esse, heredem institui, aliud, hereditatem capere posse. (Ulpianus in fragm. XX. §. 8. XXII. §. 3.) Peregrinus nec heres institui potest, nec hereditatem capiet, excepto, si a milite heres vel le-

7/
 tria potissime
 in testamentis
 ex sunt offer
 3/ vanda forma
 persona, et
 res. Formam
 testamentorum
 istud praevidimus,
 videamus

gatus institutus est (Gajus in Comment II: 110.): mulier vero recte heres instituitur (Ulpianus XXII 1.). ~~Nec~~ minus servus tam respectu domini, (quo casu ad hereditatem capessendam ab eo cogi potest), quam respectu sui, quo casu consensus servi necessarius est cf. Ulpianus XXII. §. 9. (cf. Dissert. nostra de Vita Decii p. 91. sqq.). De Caelibe cf. Histor. Cap. XXI. p. 112. ~~¶~~

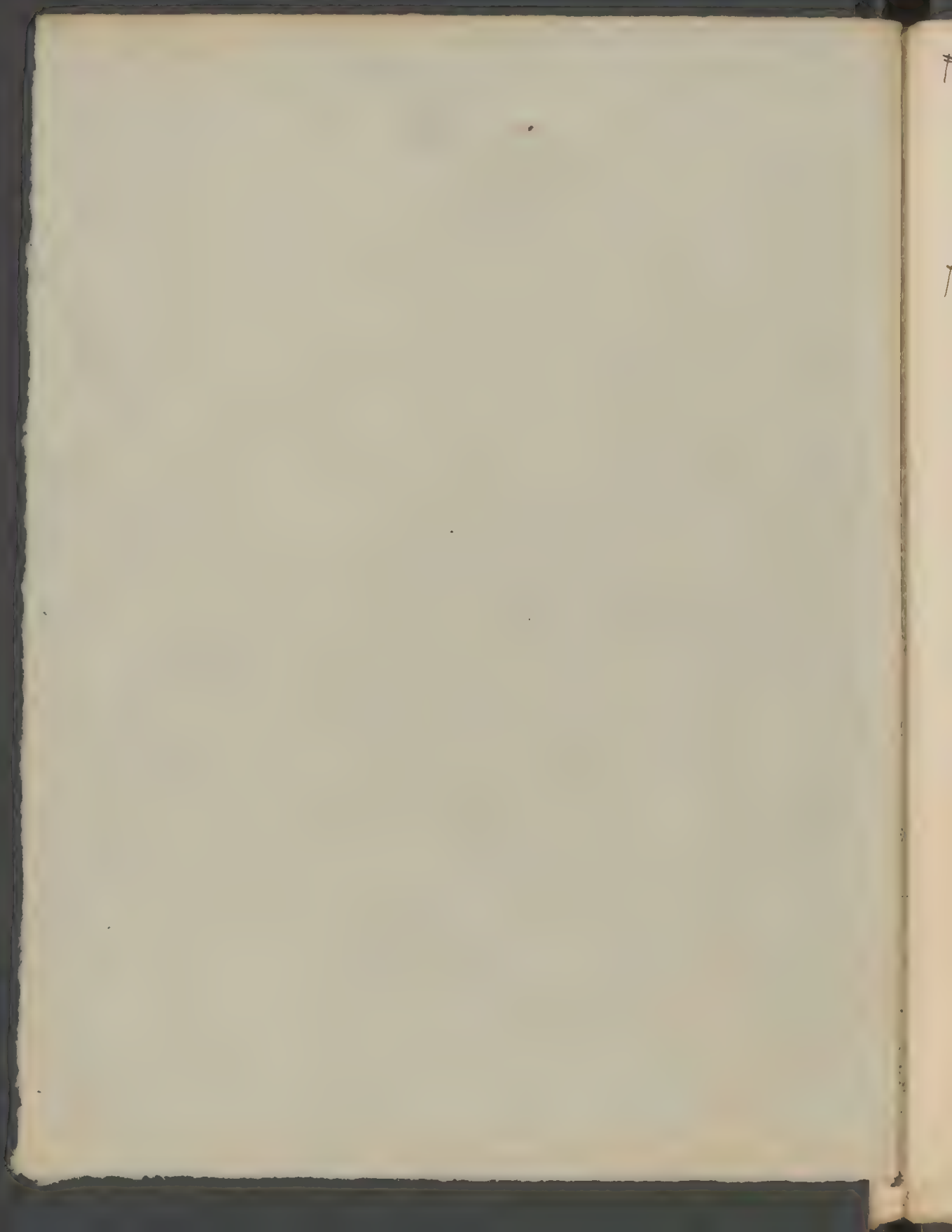
2. Persona certa heres institui debet (§. 27. Instit. De Legat.). ~~¶~~ Universitas olim institui heres non potuit (Ulpian. fragm. XXII. 5.), sed postea concessum est (c. 8. C. De hered. instit.). ~~¶~~ Et quidem tam verbis directis quam precativis instituitur; cum olim directa solum valerent (Ulpianus XXIV. 1. Gajus l. infra laud c. 16. C. De heredib. instituend.). Instituuntur vel una persona vel plures instituuntur heredes. Tunc dividitur hereditas in quotas partes, ita quidem, ut eam personae capiendo exhaustant.

Quolibet testamento instituitur heres vel sine ulla distinctione v. c. Titius heres esto; vel in partem quotam, v. c. Titius ex semisse heres esto; vel in rem certam, v. c. Titius ex hereditate mea (equum capito; 33) vel deni-

33) de formulis instituendor. heredum cf. Gajus in Comment. II. 126. qui dicit: Solemnis autem institutio haec

to iz luty obo, sta wa ciata lawny gdy byt lepi. p manij. nie mogaych
wolic lehamant, incarne do woiny imienion S. D. J. quib. non corr. with. c. 10. C.
qui lepi. Nic wolnity Bogdany more o potowz best. wolic Kelp. K. K. K. to do Latin.
Jun. powiedziato iz wypr.

[illegible]

† Jereli n.p. ughanowi fuluefforów w tym ghupobie: Lilius, Gains, Sejus, heredes, finto,
hardy ma prawo do pewnej części z fuluefforów.

† Jereli fhanowiz fuluefforami lillu n.p. trach, a hardy ma brać $\frac{1}{4}$ fuluefforów, komuż się należy będzie
propozata $\frac{1}{4}$? Ta nie może być vacans, proto musi być wybrana przez trach fuluefforów.
Preiurie iereli fhanowiz fuluefforami Sein, a hardemu dać po $\frac{1}{4}$ litor raptai propozatemu
pożtemu fuluefforowi ? Ponieważ piaty, gdyby nie wiał fuluefforzy musiałby testament być
zerwany, proto stonarz wola, lepałwa hardy brać nie $\frac{1}{4}$ lecz $\frac{1}{2}$. Pieniąże nazywa się
accrescio, a drugie decescio. Jereli lillu wobec fuluefforami w naszym niepewnym, a lillu
w pewnym, w tenraz odroczyć się niepewne, a pewnymi dział z fuluefforami pierwsi.

† Może być przypadek że dwóch nabiz fuluefforami à 10. argui kreiego à 6. gotre wtenraz
liczą ledwo dla jednego ughanowi hereditas ialso cotoii as ?

† Tu wspomina licow że matka pewna rozpięta żywni swemu $11\frac{1}{2}$ maigethu, ag rozpięta swemu $\frac{2}{6}$
a ad rozpięta swemu $\frac{1}{6}$, pewny był heres ex decem et fannia, drugi ex duabus exilubis, a trzeci
ex ex-pula. Było to niezakończoną prziemi familią, iereli się tego wrobito fuluefforom,
gdy August wielu wrobito fuluefforami, a Domitiana Agricola.

114

igdie
w.
atenu
byd
3
llu

3

$\frac{2}{6}$
vra-
en,

[illegible]

que in partem non determinatam, quo casu omnes heredes pro aequis partibus *partiantur*. § Si vero plures instituuntur heredes partim cum quota certa, partim cum quota incerta, tunc pars illa quae ex divisione inter heredes facta remanebit, ei attribuenda est, qui cum parte incerta heres institutus fuit (§. 7. Inst. fr. 13. §. 2. 3. 4. De de Heredib. instit.). § Quid tamen si plures ex asse jubeo heredes esse? Tunc as multiplicabitur (§. 6. 8. Inst. De heredib. instit.) ut *quilibet* heredum *assem* consequatur, quod vero remanserit adcreseat heredibus aliis. v. c. si Titium et Sempronium heredes ex asse jubeo, Maevium vero ex semisse; dividetur hereditas in tres asses, ex quibus attribuentur duo asses Titio et Sempronio, Maevio vero semisse data, relicta semis adcrecet Titio et Sempronio. § Mos erat apud Romanos instituendi quam plurimos heredes, quia si quis ex familiaribus testatoris praeteritus erat, dedecori id sibi ducebat. Quapropter, ne admodum diminuerent hereditatem, pro minutis partibus heredes instituere solebant. Exemplum praebet Cicero in Orat. pro Caecina cap. 6. §

est: Titius heres esto: sed et illa jam comprobata videtur: Titium heredem esse jubeo. at illa non est comprobata: Titium heredem esse volo. sed et illae a plerisque improbatæ sunt: heredem instituo; item heredem jubeo.

*Porro utrumque utramque sententiam non solum in iuribus
nec in iuribus sed in iuribus, ale hanc de iure, nunc quo
de iure ordinari v. 14. C. de test. p. 9. q. 10. d. de hered.
inst.*

§. 2. de jure ac-
crepenti p. 1194.

Quaeritur quid fiat, cum aliquis heredum repudiaverit relictam sibi portionem? Tunc fingitur omnes heredes institutos accepisse partem pro qua instituti sunt. Divisa itaque hereditate in certas partes, illa pars ad quam capiendam heres desideratur inter illos heredes, qui non repudiaverant, distribuetur; quod appellatur *Jus accrescendi* (fr. 59. §. 3. fr. 20. §. 2. fr. 63. D. de Heredib. instit. fr. 142. D. de V. S. c. un. §. 10. C. de caducis tollend.). Non observatur hoc in Testamento Militari, quia miles pro parte intestatus de-cedere potest (fr. 6. D. de Test. Milit.).

Licuit testatori si suspicatus erat, institutum heredem repudiaturum partem sibi derelictam, alium heredem ei substituere, quod appellabatur vulgaris substitutio, ut distingueretur a substitutione pupillari. Quod ideo testatores apud Romanos faciebant, ne vel jus accrescendi accideret, vel pars a herede repudiata vel ei non concessa ex lege Julia et P. P. caduca fieret. Hinc frequentes substitutiones in jure Romano. Recentiores dicunt, barbaris verbis utentes, substituere testatorem in casum *noluntatis* et *impotentiae*.

Quoties substitutioni pupillari accedit substitutio vulgaris, Joti est interpretari vulgarem substitutionem instituisse testatorem ante substitutio-

ma
q-
m
te
m
e-
us
D.
r.
r
e-
t.
n
9
r
to
-
2
-
c
-
-
-
-
-
-
-

* niani n.p. Agellus heres n.p. B.C.D. heres sunt, ierem C. unora sub nie puzimie bionzieso
 nani B.D. — Namet sie zwara, do iakiuho nziu B, powotani, nigbka su bira u nigra-
 nia wizey n.p. $A \frac{1}{2}$ $B \frac{3}{8}$ $C \frac{1}{8}$ B, subafframi; odala gin, B, a riego $\frac{2}{8}$ przegralsiz $\frac{2}{8}$ A, arai
 $\frac{1}{8}$ C. wofyphus = 7. iaku itz.

* Jereli ięz rzedknie ieden subieffji kumet. w ata nęzi naterci będzie? Jereli wlyfzy wyznawa-
ni pęz subiefforami dęziun. lęm, w lęnnas nępęgnie accępęis dęa wlyfz, pęlnęk; ięrali coniumelęm
dęa sęz pęhoryęm bęz ręgęronęz subieffpęz, oddęalęm nępę. Gęmę, Sęjęz, Lęlęs, Męvęm nęmęz bęz
subiefforami pęz 1/4, ięrali dęsęz z nęk oddęali subieffpęz, wlyfzy ięz nęz dęelęz. - Jereli cęz
Gęmęz dę Sęjęz pęz 1/4, Lęlęs, Męvęm pęz 1/4 ięrali Sęjęz z nęk ięz z subieffpęz bęvęre zęllęs
Gęmęz. Bępęmęm męvęm w pę. 142. d. dę v. d. 1, rę męgęz bęz vęmękci ięrali dęvęm dęz
pęmęz nęvę lęgnie nępę. Lęlęs zundęm lępę, cęndęm zundęm Sęmpęmęs lępę pę. 14. d. dę lęg. III.
2, rę cę vęrbęz, lęh nępę. Lęlęs dę Sęjęz cęndęm zundęm lępę dępęz pęhoryęm pę. 14. 3, vęrbęz
dęvęm nępę. Lęlęs dę Sęjęz cęndęm zundęm lępę dępęz pęhoryęm. - Nęz vęmęm dęz pępędęz pę-
męm nęa dę nępępęhoryęm nęvęre. z vęmęm zęz dępędęm nęvęre, ięz subieffpęmęz ięvę cęz vęmęmęz

I subieffjiuęz subieffora w nęgęz wyznawęnęz vębęz subieffji. vulgęr. lęvę ięrali w nęgęz nęgęz
lęvę męvę lęvę. w lęnnas subieffji. pępęll. lęm ięz dęvęvęlęmęz vęmę dę vulgęr. ięz subieffjiuęz
męz pęvę pępęll. nę pępępędęz lęvęmę pępęll, a rę lęm vębęmęz nęięalęs lępęmę. rę nęgę
Gęmęz II. 100. Męvę lęvę subieffjiuęvę, nęvęmęz vędęvędęvęmę pęmęvę lępę. XXIII. d. dę.
Gęmęz II. 102. d. 4. 7. II. 16.

I Jereli ręgnęz subieffjiuęz. pępęllaris, l. i. nę pępępędęz lęvęmę pępęll, dę lęvęz subieffpęz
nęvęre lęvęz lęvęz pęvęll dęvęvęz subieffpęz, a dęvęvęz ręvęre nę zępęvęvęz fęz
subieffora w lępęmęmęz? Pęvęlę męvęz nęvęz dę adgnęlęs ab iędępęto, pęvęvęvęz
subieffjiuęz vępęz z pęvęvęvęvęz pępęll. Pęvęz vępęvęz Męvęz A. vęvę. i. Męvę nęvę-
z ięz iędęvęvę subieffjiuęvęmę, nę ręvędę lęvę: rę lępęvęvę subieffjiuęz lęvęz vęvę-
męvęz pęvęvę agnęlęs, a rę lęm nę vęvęvęmę pęvęvędęm dęvęvęvę vębę ięz tęvę.

1) Język jest vulgaris subsp. wy: puzill? Język; a za to iereli ięprator wyprari ze na puzpradech
gdyby już się nie urodził, to inny miał być diadimem, a gdy się urodził ten, ten byłby był
mianowicie na puzpradech puzni ^{ciężkie} ego, mał braci puzellbyz. Za nafor ięprona puzpradowano
się o puzpradek iereli przed łodem A. Viri. Scavola adwołat adgnatōis puzilla smartęz ubry-
mywat ze na subpuzyluwa mieyka mieł nie mure, poniewaz łepelator wypranył puzellora byłto na
puzpradech gdyby już się nie urodził. ^{ciężkie} puzell, bwinęz puzpuzyluta, ubrymywat ze iereli się ubrymał
woli iępratora, który byłby puzill nie wyprany był urodzony, wy przed puzellora, umart chiał
rawie iereli iereli mieł diadimem nie adgnatōis. To drugie iereli ubrymato się iereli do Gr. I.
39. 54. — Subpuzyluowany matolekniem, nie byłto maigiel oza iereli, ale i matolekniem (u.p. iereli ięprona-
tem iereli puzellora nał quadric) ubrymie. Maigiel ten, ze liedy pater aragans ubrowania puzill. puzill.
to byłto na co do maigielu matolekniem mieyka, nie zaś do iereli, co mu pater aragans
puzprad Gr. I. II. Kiereli, w do subpuzyluwa wyprany, murna subpuzyluwał iereli nawet ofoł; murna
nawet subpuzyluowanemu subpuzyluwał: subpuzyluwał puzpuzilluto, subpuzyluwał chiał canfelur ięprilluto.
Co do wypradienienia iereli, to iereli, co do wypradienienia iereli iereli, rachował puzniem

I Jak dwukroś Friedrichs być nie mógł, prawią yuridyczni, wpleciącymi w ciotki praw
matkę tak i dwóch delegatów, wpleciącymi w ich delegat. Jeżeli więc sobie testament a chęć
domu innemu pulecym, oddać potrzeba było wywaru xilei coniff, a tak i legat nie mógł
być oddany domu innemu, iak ff xilei coniff. Kto więc wywarit w legat: ex Friedrichs' mean
fundum benymerianum Lilio lego, eundem fundum Sejo lego, nie wolno był legat; ponieważ
był wywarit: eundem fundum Sejo ut residuat Liliū ugo. Jussynian 1-2-5. conum. De legat.
upomowit: ze resz dwóch bywano ma być uwarany, ze xilei coniff. oddać wolno było
legare ex legataris.

elis
by
no
thy-
a
i
t
t.
a-
lyh.
as
a
to.

to-
my

hug
st
can
an
at.
to

Ex. 1. legatum quid sit, et quo modo
legabatur p. 479. 482.

nem pupillarem (fr. 4. pr. §. 1. D. de Vulgari subst.). Id et vice versa interpretari Jct. debet. Dubitabatur de hac re tempore Ciceronis (de Orat. I. 59. Brut. 52. Topicor. §. 10.), sed postea non ambigebatur (Gajus in Comment. II. 180.). Cap. 9. it succ. in rem singular.

Adgredimur nunc legatorum theoriam, quoties heres in rem singularem instituitur, (cf. Instit. II. 20 — 22. Hugo R. RGesch. §. 44. III. 216. 217.). Definiebant Romani legatum esse *donationem testamento relictam, vel deliberationem hereditatis* (fr. 36. D. de Legat. II. §. 1. Inst. De Legat. fr. 116. pr. D. de Legat. I.). Omnia quae diximus de qualitate personarum hereditatem capientium, referenda sunt ad personas legata capientes, sive ad Legatarios. Ipse heres et Legatarius dicitur a testatore esse *honoratus*, heres vero esse *oneratus*, quia deliberare alium hereditatem, pati cogitur. Olim non potuit onerari nisi heres, cum non possit legari ab legatario (Gajus in Comment. II. 260.); postea ~~etiam~~ legatarium onerare licuit. Injac. Off. III. 34. *etiam*

Si heredes instituuntur plures, tunc pro rata hereditatis onus a testatore iis impositum subibunt. Legatum autem non valet; quoties legatarius et honoratus et oneratus est, sive quoties heres et legatarius eadem persona esse de-

prehenditur; ^{3/} excepto *praelegato*, sive legato illo quod conceditur heredi ante hereditatis additionem capere (fr. 34. §. 1. D. de Legat II.).

Quantum autem legatarius consequi olim potuerit ex hereditate, nescimus. Suspiciari licet potuisse totam hereditatem legatis exhaurire testatorem. Brevi statutum est per Legem Furiam, ne plus quam mille assium legare liceret (Gajus in Comment. II. 225.). ^{T. H. 64.} *† Sed ea lege res haec apte disposita non erat, nullam enim rationem habuit ejus lator divitum et pauperum. Praeterea qui v. c. quinque millium aeris patrimonium habebat, poterat, quinque hominibus singulis millenos asses legando, totum patrimonium erogare. Quapropter Lege Voconia [†] constitutum fuit, ne plus legarit aliquis quam ad heredem pervenerit (Cicero in Verrem I. 43. de Legib. II. 19. 20.). Haec res accuratius per legem Falcidiam [†] et Fusiam Caniniam [†] fuit determinata, (Histor. Cap. XXI. p. 102. 106.). Justinianus statuit (Novell. I. cap. 1. 2.) ut si spontanea largitas dispositionis a testatore fiat, et scriptus heres non compleat quod praecipitur, quanta Falcidia privetur.* ^{plum fil}

Legatum si adquisitum non est a Legatario; cedit heredi; nec jus accrescendi hic valet.

Aliud

† Cum ex lege XII Tab. liberi sine discretionis sexus, admitterentur, ad successionem ab intestato, L. Voconia lata, tribuitur plebis, legem rogavit, ne qui census, id est pecuniosus, heredem virginem, neve mulierem faceret: adeo, ut unica filia, heres viri non posset ultra quadrantem, et multo magis a successionem ab intestato repellere. Adlo p. 167.

ato
la-
de
to-
oo-
a-
n
us
ec
m
e-
m
lis
o-
m
m
b.
m
i-
i-
a-
i-
ta
o;
et.
d
ren-
us
edem
i, huc
fue-

§.2. prolegatum qu^L p.480.

§.3. quantum lege uoluit p.490.

³igitur parentibus contrahere debet, ne, si quibusdam ex liberis ampla
prolegata assignaverint, ceteris vero, ut aequalitas inter liberos non
turbetur, prolegata jamjam addiduri sint, et morte interrupti, vel
furorē correpti fuerint, eorum imperfecta voluntas approbatur.
⁴Euler, de Leg. et Divis. parent. inter lib. Berol. 1770.

70 Ponieważ, iak mówią prawnicy Rr. nie można leżać ab legalnie, poharanie się re nie może być
tak sama obojętne honoratus i oneratus. Ponieważ także nie można stanowić dwójkę legal-
nych, ani diadymów nekrotycznych do regni iohney, archy ieden z nich więcej niż drugi
ratynmat z fulchaffi, nie może więz i umniejszenie legatus fulchaffi # legataryus na-
phajit, który jest owar fulchafforem. Mówią, iak jest, iedeni odwołanego się do wypracowy
woli lepat. wermie ieden z fulchaffina ugi maigzhu niż do jedynatu przysięgi, tak
okazano, sobie ra regia lepativa nie liny do maffy (prelegat.). — Nemini magis quam #

To prawo ustanowione r. 505. M.C. Powodem do tego prawa było 1, podług jednego oddania lubich
do fukusffji, (d. i. lubich nie należących do rodziny zalew i cognatów) 2, podług innego, niecierpienia
lubich do fukusffji nie dla tego że nie sioniz ogrymy (jak mowi Baldui), lecz żeby po mie-
nie prawa Opierba, amniesz przgi im rzadet do rbythm, zastawia re ated wadha byta
in manum conuendic, a dla tego zabymywały duba dla siebie - Leoya tego prawa
iech bado cienna. Licew i Gains (d. i. p. 69.) wspomina: że to prawo zabranyto (powai
nie byta) (dodaje Gains) który powiadet 100000 naigeln, między iż dopiato briedicowi? try tu
nie byta (dodaje Gains) który powiadet 100000 naigeln, między iż dopiato briedicowi? try tu

2) Postępy sprawy Jussym ierebi lepszego porobu wyporządzenia, a subiektów ich niszczenia, ma, ierebi iż o to dopominanci są, obadajemy inder o iż Tabor.

† Należy się legat fidejussorowi ierzgi go dnuć legataryusza. Legataryusza nypwiny natyć legatu nie more p. Jus accrescens, wyizwaly re legowan, ierz vter coniunctim, z iego samego powodu w i fidejussya ofiarowana lillim fidejussorem coniunctim.

† Wymagano do upranionienia legatu ierz formalności w do testamentu, lew nado rley ierz byty psepity lile re nirey upranienimy, a iudtyz lile ryl legowan, vtroba byto. Z lyle ieden zwat się p. Damnationem. Testator dawat debet pparacy testamentu legataryusza na reptacie legatu lym upranem. Damnas eps. — Tym pwpobem upranionieni legataryusza coniunctim brati vter wiatuwinisui (m. p. Tilo el sejo centum ego, brat Tilo. 100, sejo 100), lew nie rachtuie in ius accresc. wniewar vter legowana re wlyp. wwarata do fidejussora, a p upranow. lex J. et P. P. pparata się caducas a brati ierz patres. — Iereli dyiunctim vter iedna byta legowana in natura, ieden z legator. Doprawat vter drugi narwio vter w pieniazkach. Na to iizgionio lwy.

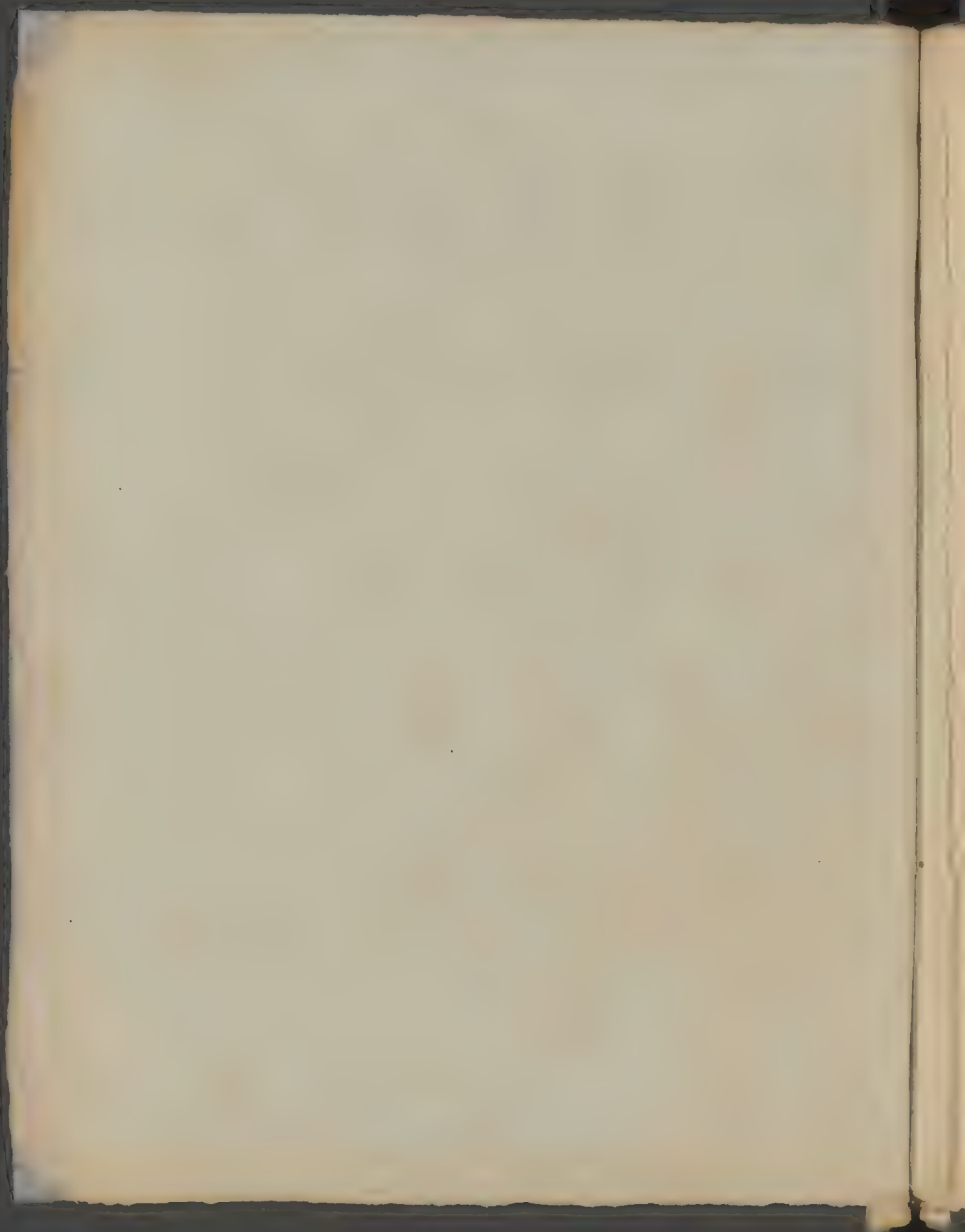
† In rachtuie Antoniana regula (Hugo §. 216.). Nie pwpada walytwinie re w lyle pwpadamy ryl to in bonis ny in dominio legowan morna, ale pstantie rachtuie inne ny na legowaney nery na lyma Legatar. domin. ex J. iurist. In rachtuie regula Caloni. (lx. 1. d. de regul. Caloni. lx. 41. §. 1. d. de Legat. I.) Dawniey nie wymagano arby testator miat le ner ex J. 2. w raphie wbriccia testam. byle ierz miat w raphie pmerci. Cato pdat wnie/cho ryl i w raphie pmerci i w raphie wbriccia testam. a pstat regula Calonianda. Do wyizthu naleraty nery qua pwpd. num. et mens.

† Uwaro się i to re legat, iereli testator uppari testamentu re uwalnia debitora pwpd do dtygu; namet i to iereli re ryle odda mu vter iahoz, a w testam. opwpadamy arby pmy nim, pwp. pparata.

† Wolno lito ryplywac i legata ronne, arby Legatar. dopwio ryl bedie co ronne fime, pewnoz pwpierat. Ale iahoz w iannaz lile fidejussor pparit maigdeli lile i pstat mu pstat? Legatar. ryl nie nie pwpierat i pstantie iereli pwpadchem maigdeli pparit. Ale lile pwpierat, i w raphie to legatar. ny more rade arby mu fidejussor na rypwio pewnoz fime rypparit? Ale i lile legatar rypparit mu do dtygu rypwio lyle dat prawo iereli fidejussya bedie, w raphie raper pwpierat lile. mogta byda ulewnoz fidejussya i nie morna lile rypparit arby legatar miat lile pbalpym a legatar. nire fidejussora 3, byty legataryusza ptennoz pancer fidejussora napereli napereli pwpieratly re pwpieratly lub mney pwpieratly!

† Nie nie mofe heredit. nie ma i legat. bo legat dopwio musi z hereditas pwpierat wyizwaly pwpierat. Wyizwaly ierz re byle lyle byto legatar. ile fidejussya nypwio, mogoz i fidejussya pwpierat rylbra i ronyz się legatar. paritarii. Ale ny i fura pwpierat rylbra? (licet legat. i. q.) Poniewaz rylbra fidejussya pwpierat oharat się mogoz passiva, musi rachtuie pwpierat. pater et pwpierat.

legatum annum quum aut in perpetuum, aut ad certum tempus relictum, et plures con-
tinent praesentationes, tamen unum est (l. 10. d. quando dies. l. inter.). Monere juvat, et Ro-
manis legationibus videtur ratio ita dispositum ut legatum in perpetuum consistere
solent. Regnat enim omni juris sensu, in perpetuum debere. Annuorum civilium
legationum nonnulla habemus exempla; et legati annui certa perspond in prope-
tuum relictum in jure antiquiore nullum mihi obvium videtur. In annuis legatis inter-
veniens heredi non imputatur (l. 66. pr. 73 §. 4. d. ad leg. Falc. l. 21. §. 2. d. de annuis
legat. l. 11. pr. d. ad leg. Falc.); non enim sponte sed vi testamenti coactus haeres
est debitor legationis, cui annua relictum fuit, aut, si ita placet, invitus haeres admi-
nistret negotia legationis sui ipsius periculo. Persio cuiusque anni finito decimum
anno praestatur (l. 4. d. de annuis legat. l. 1. §. 2. §. ult. C. de praep. 30. vel 40. annor.
discretus: non solum obligationi sed singulis tantummodo rebus in rebus posse praestari, quae
ratio adesse, recte se habere sententiam eorum dicemus, qui omnino praestari non
dicimus. Noether p. 54.

Aliud est si conjunctim 34) legatur, ¶ quia tunc ^{§. 4. de jure accipiendo in legat. p. 481.} supputatur testatorem voluisse alterutri legatariorum deferri legatum (fr. 9. §. 12. fr. 59. §. 2. D. de Heredib. instit.). Si pluribus per damnationem legatum est, si quidem conjunctim, singulis ~~partes tunc~~ / singulae debentur; si vero ^{§. 11. ante} disjunctim, singulis solida res debetur; alteri scilicet res, alteri ejus aestimatio (Gajus in Comment. II. 205.). Post legem Jul. et P. P. latam, quoties id accidit, cedebat aerario (Gajus in Comm. II. 206 — 209.).

Si quaerimus quae res legari possint, ¶ omnia, quae in rerum natura existant, singulari successionem nos capere posse, videbimus. Legatur itaque dominium rei, servitus, obligatio sive nomen; quo casu subintelligi debet testatorem cessisse actionem legatario, ex qua convenerit heredem de obligatione exsolvenda.

Legamus quoque legatarium liberando, eique dando. ¶ Sunt etiam annua legata, ¶ nec minus tota hereditas / legari potest, quo casu legatarii qui eam capient heredes non erunt, sed ille solum qui maximam partem ex hereditate legatam habebit, quique sacra gentilicia morte

34) Conjunctim ita legatur: Titio et Sejo hominem Stichum do, lego; disjunctim ita: Lucio Titio hominem Stichum do, lego. Sejo eundem hominem do lego.

testatoris derelicta accipiet procuranda. † Heredes ideo illi legatarii non vocantur, quia quilibet eorum pro parte quota institutus est (c. 13. C. De hered. instit.). Legatarii hi appellantur *partiarum*; qui stipulationibus partis et pro parte, invicem se obstringunt ad ferenda onera quaecunque apparuerint hereditatem gravantia (Gaii Comment. II. 254.). Recte etiam legatur illa res, quae testatoris non est; nam talem rem heres exsolvere tenetur, vel si id non potuerit, pretium pro ea legatario restituere cogitur (fr. 40. D. de Legat. I. Gaius in Comment. II. 261.). Denique etiam id quod alicui debeo legare possum, modo appareat, lucrum inde percipere posse legatarium, nam aliter non valet Legatum (fr. 1. §. 6. D. de Legat. III.). †

† Hugo s. 216.

† *Hereditas legatarii*: heres meus, damnas ipso, more legatar. nalyplmiasz flangy iah gody mu heres byt 2 obligacy winien. Tale legatarii voluo namet reny cunde lub myfite, quicquid ex fundo natum est. *Hereditas lillu conj.* *londurwicz w nafu; iereli dzj.* *ieden biera polidum; drugo* *offimato. Cez i wakuizca nalyra do* *fuluflora, d. ex J. R. P. flawata iuz cad. i bialy iuz naly. Hereditas lillu. tal legatarii naly*

† *Hereditas legatarii*: heres meus, damnas ipso *linere* *Gaius* *lumore* *chr.* *nica* *more* *lym* *flawobem* *legatarii* *ialo* *flawicz* *reny*, *albo* *ter* *reny* *do* *fuluflora* *nalyra*; *ola* *lego* *more* *Gaius* *legat.* *nica* *nalyrata* *nen* *do* *fulufl.* *mediat* *idnat* *legat.* *re* *nalyra* *igra* *postus* *Pct.* *Heron.* *nalyra* *iuz* *legatar.* — *Hic* *lyllo* *heres* *ponien* *durwolic* *niqiz* *nen* *ter* *i* *par* *manypowai* *lulo* *fladowai.* *A* *iereli* *lillu* *conjunct.* *lulo* *disjunct.* *nica* *parhodie* *in* *res* *solid.* *i* *offim.* *ter* *lily* *wawod* *mydria* *ten* *linere* *ial* *ad* *roz*

с.с. в форме листов. р. 403.

* a, ołwin iz fuszka, na kry zię w prawidzie legat, ale legarian more bydr oddobnym z poredon yz
czest. onki mali Gaius II. 194; iereli heroz dowiedzie iz legatos animo adimendi pponit
: uia legat 4. 12. J. de leg.

Wielki; inni, które się re to stanie, nowego (dr. 14. D. de Typ et Typo.) (dr. 14. D. de Typ et Typo.) (dr. 14. D. de Typ et Typo.)

7. Antonius ioh. reus, re. lence sam ppor magniemy pr. 11. s. 6. pr. 16 s. 2. d. e. sig. I. Julian, ioh. tu daniel Salinarianow, i. p. t. l. e. b. r. 1. p. Antoninie, ~~at~~ Keralis mied Antio- ninem (pr. 54. d. de suris) ioh. reus ~~for~~ daniel Koraljanow, i. d. p. t. l. e. At. l. e. na 11. pr. 10. Koraljanow o. p. d. i. t. Antonin, reus Paulus, d. h. p. m. y. p. n. i. m. p. r. o. p. h. e. t. i. s. b. d. o. n. i. a. S. i. l. i. n. i. a. n. o. w. (R. S. III. b. 7.), l. o. r. l. a. n. o. T. i. j. i. a. n. pr. 44. s. 1. d. d. e. sig. I. B. y. t. u. p. m. y. t. h. a. G. a. i. a. i. a. t. u. r. y. d. a. h. A. n. t. o. n. i. u. s. n. i. e. u. t. o. r. y. g. n. e. t. i. a. h. u. t. o. r. y. m. i. G. a. n. s. l. e. p. 331. / 332.

Co tylio exproie bult byto in comerio, chwiarby i nie moia, naur, muez legowai. Obowiazany iest
fufceffor luyio ie naur i oddat Legat. lub warowii iuz wyptaiu. Nawet i to co homu winienem
iereli n.p. mate profi ptaz. — Poniewaz iednako morna byto tym sposobem uiskai uedyfnow
uchotpych, a testamentu dla lego obalui nie morna byto ^{nie} muezby iuz byt opnei uedyfnow (cf p. 330)
ustanowit Juflyp (griez) 1, arely illuftraz 2, rydzi nie uobierali iakich Legatow.

Moigt Legator legowai lab. re porwalat windy howai naur iahz i fufceffor Legatowufrowi n.p.
Richum hominem Gaius fufite, capite. Jaki tylio fufceffor abiat fufceffor, ualazata iuz naur lega-
turyufrowi, i potadat iuz ex J. 2. iereli ra iuzia i przy fufierci miat iuz tylio ex J. 2. Brany puz
iubiles tylio byto przy fufierci potadat ex J. 2. — tynymywali Labin. re lab legowana naur puz
diuoi arar do Legatar. chwiarby i nie uiediat re iest mu legowana. Puzul. odlegaiet mia,
o calypie (Lun) legowanym iednemu i muniwip. gdzie od deaur. ualazata Legat puzias lub
odruccio. — Tylio Legatar. ^{p. vint} ~~conjunct. ex J. 2.~~ ^{o iedney puzotanyh iuzia iuzia iuz (singulis}
partes Debetur), accrepi. ma muezce iereli diuinet fufite iuz (dugama ofia) Debetur an do ualazata
L. 2. P. 2. gdzie fufowata iuz iaduna Gaius II. 196

¶ Duo in usu erant summa legatorum genera: alterum, quod legatum per vindicatio-
nem dicitur, nullam obligationem, cariebat, sed dominium rei legata statim
ad ha hereditate ad legatarium transferebat; proinde legatum legatarius vindica-
tione petebat (Gaius II 194): alterum autem per damnationem relicto heres
obstringebatur, quasi legi sibi dicta a testatore ad solvendum legatum,
et legatarius in personam agere debebat, heredem sibi dare oportere (Gaius
II. 204.)

¶ Jerebi tylio. Gaius hominem Richum ~~proiept~~; to samo iest co prolegat. Wto more brai Legata fufpobem
tym wy tylio coherez, wy i extran. fufierali iuz Labin. i Poulej. tynymywali Labin. re uwaraiet
uiele ten Legat, re poniewaz to nie iest Delibat. heredit) nie iest Legatem, i re Legat. ofiaruiet extraneo omg-
lit iuz u ofobie fufceffor go wyptat duediam, ra ten re ta omgthia fufceffor. At. sami uwaraiet re Sch.
Heron. (Kryl. p. 119) iest im na puzefceffor, morna hloiezo uwaraiet iuz Legata ra warne chwiarby
byto uilium uerborum. Na to dyuonadiet Labin. re to fufceffor iuz do formalnoiu Legam. fufceffor, i d.
nie do ornazenia ofoby. — Brany Poulej. puziaet iuz Labinianow. gzyby Legat o hloiezo ta morna nie
byt wyprawiony p. puzcept, ten puztuz 3. wypry uupomnionych Legatow, wy dla wyprawienia ofoby bytyby
nie uwaraiet. Dyuyaymney bo tu ofoba wyprawiona iest obgwarel. Kro uwaraiet chie uilium radawai ofo-
bie iahy re Legat. brai nie more uowinien uwaraiet re ofoba iest puzegimuz, radopiero uwaraiet Sch.
Heron. muezce nie ma. — Morna legowai fufie i oho naur na mory Legatow uchwaiet fufceffor.

7 Zapisany legat, musi być przez swiadków zapisałony. Wto sobie sam
zapisał legat, jako był umorany, iako gdyż ratował leżąc. To
podług Sł. Libonian. Hist. p. 116. Gereli naymiejze stowma opytanie
było w formule legatu, iako woyt legat; lew to odwie mowa przez Sł.
Aronian. Hist. p. 119. Nro 14.

7 Mówier i ko ięz. wielka rōmka legatu o fidei comiffre legatu brai tyllho moze cives, fidei comiff.
cives i peregr.

Nie było ich, co było rozplanowane, unieważnia forma sama nie wystawia, ale jeżeli się chce, lepiej
i lepiej można. Jakby

1. na rąbku Gaia i Ulpiana (Gaius II. 229. Ulp. XXIV. 15.) niemały bóg brat miedzi i planu-
waniem ulufoza Tary, dwiary i Dalio libet. (Gaius II. 230. Ulp. I. 20.) co jedy-
niem miedzi 5. 24. j. de leg. Tene roznica dawna, spowolka, brona i labin (Gaius
II. 231.) ichoby ten jedytem nie morna i cylichura i planowic, i planowit liah
w jedytem jedytem (5. 24. j. qui leg. l. ut. Tary jedyt.).

2, nie mamy Geat, i nie nominale (Gains II. 235.).

3, iereli separator; legalar nă micli def. fact; lub nă legwara byta extr. com; iereli /ul-
afor dăviedne ir separator nă wăziat re ta nă iŃh aliara; lub legalar. /an. /obie
Ńipifat /oat /r. 2. d. de /eg. 1. §. 41. 7. de /eg. /r. 1. d. ad /ct. /ibon.

Opis legali, ma, licy iſt legat p vind. legatarius, licy p damnat. heres. Ulp. XXIV. 14.
 heres legatarius nery uſuſuſ. i incorp. Ulp. XXIV. 17. — Legatar. more pceda. ai
 pſon legat, podlug dawnego prawa przy ſmierci legat; podlug l. J. P. P. pſu odwaſim
 legat. podlug noweego przy ſmierci legat. Ulp. XXIV. 30. pſu. S. pſu. D. quando diez.

116 Nie dozwolnie wzięt Japhysian, ze miszt ty wzięty legalis; wstąpił i z karly legat norma
dochróć i vindicationem: calis ex iest, to gdy calis ex iest. Ior-pame iest, co conditio, conditio
zei wzięty nowszech prawa to vindicatio, nie wzięty, mozo dwie formy, iednoznaczne odhdy
wysslowac miaty.

Cap. 6. de fidei commissis

Σ. 1. *fulvicornis* notio p. 495.

ra est v. c. quod ex illa ancilla natum erit
 (Gajus l. c. 203.). De legato sinendi modo re-
 licto instituitur actio in heredem (Gajus l. c.
 123.). Legatum ~~per damnationem~~ caeterosque *vindicationis et damnationis*
 sustulit Justinianus, ~~cum iussisset ut eadem for-~~ *actione ex testamento precepisset*
~~ma~~ omnia legata ~~caperentur~~ (c. 1. C. Commun. *peterentur*
 de Legat. §. 2. Inst. de Legat. *Valer. etiam* *ius accrescendi in legatis, jam*
 Sequuntur *Fideicommissa.* (Instit. II. 23. 24.) *lata lege de caducis tollendis.*

Fideicommissum est, cum vel singularum re-
 rum vel totius hereditatis instituiamus heredem
recto jure, cujus fidei committimus, ut eam
hereditatem alii restituat. 35) Unde vocabula
 barbara Recentiorum *fideicommissi singularis et*
hereditarii, fideicommissa, legat.

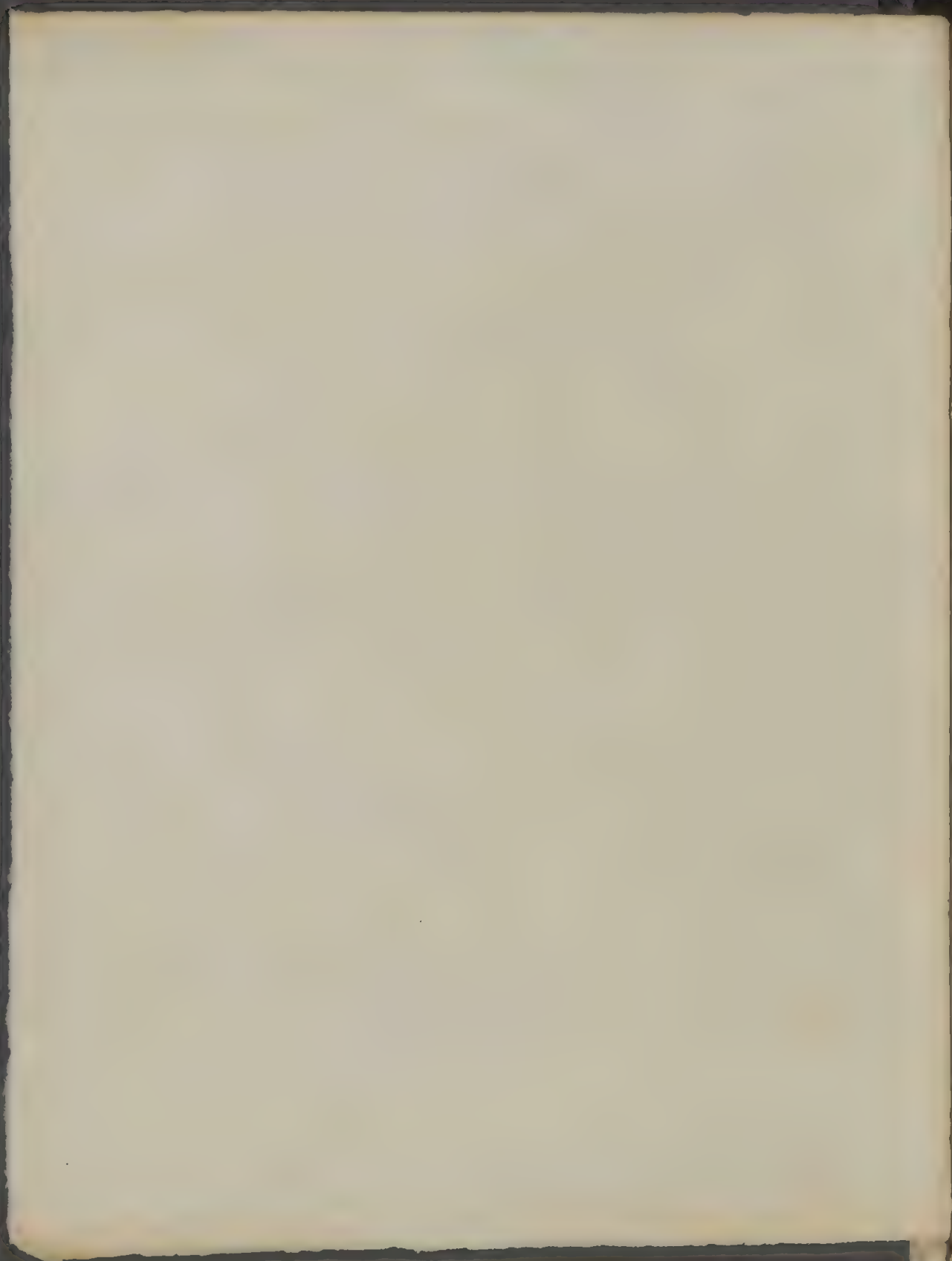
Res singularis per fideicommissum relicta
 eo differt a Legato, quod Legatarius rem le-
 gatam ab ipso testatore accipit, fideicommissa-
 rius vero heres a tertio acceptam habet; et quod
 legari/legatario non potest, per fideicommissum *a/*
 relinqui potest (Gajus in Com. II. 271.). Quod
 autem diximus, a testatore deferri legatum ad le-
 gatarium, subintelligi debet de legato per Vin-
 dicationem, quia illud legatum quod tribus aliis

35) Verba autem utilia fideicommissorum haec recte ma-
 xime in usu esse videntur: *peto, rogo, volo, fidei-*
committo. Cum igitur scripserimus: *Lucius Titius he-*
res esto, possumus adijcere: *rogo te, Luci Titi, peto-*
que a te, ut, cum primum possis hereditatem meam
adire Gajo Sejo reddas, restituas.

modis relinquatur non ab ipso testatore sed ab herede legatarius consequitur. 7 Discrimen itaque legati et fideicommissi praecipue in forma consistit. Legatum enim ab antiquissimis temporibus erat notum Romanis, remque legatam per judicia ordinaria persequi legatarius potuit; cum fideicommissum, utpote Institutum recentius, per extraordinaria judicia, sive, ut Ulpianus (XXV. 12.) ait, per cognitionem persequi licuit. Olim $\S$ is cujus fideicommissum fuit, nec heredis loco erat nec legatarii, sed potius emptoris, tunc enim in usu erat, cui restituebatur hereditas, nummo uno eam hereditatem dicis causa venire; et quae stipulationes inter venditorem et emptorem interponi solent, eadem interponebantur inter heredem et eum, cui restituebatur hereditas, id est, hoc modo: heres quidem stipulabatur ab eo, cui restituebatur hereditas, ut quicquid hereditario nomine condemnatus fuisset, sive quid alias bona fide dedisset, eo nomine indemnus esset; et omnino si quis cum eo hereditario nomine ageret, ut recte defenderetur; ille vero, qui recipiebat hereditatem invicem stipulabatur, ut si quid ex hereditate ad heredem pervenisset, id sibi restitueretur: ut etiam pateretur, eum hereditarias actiones procuratorio aut cognitorio nomine exsequi. Post SCtum Trebellianum (Hi-

ab
que
on-
oo-
am
tu-
en-
ia-
li-
ec
m-
a-
di-
en-
em
re-
e-
a-
ne
de
no
ut
e-
ex
e-
a-
i-
i-

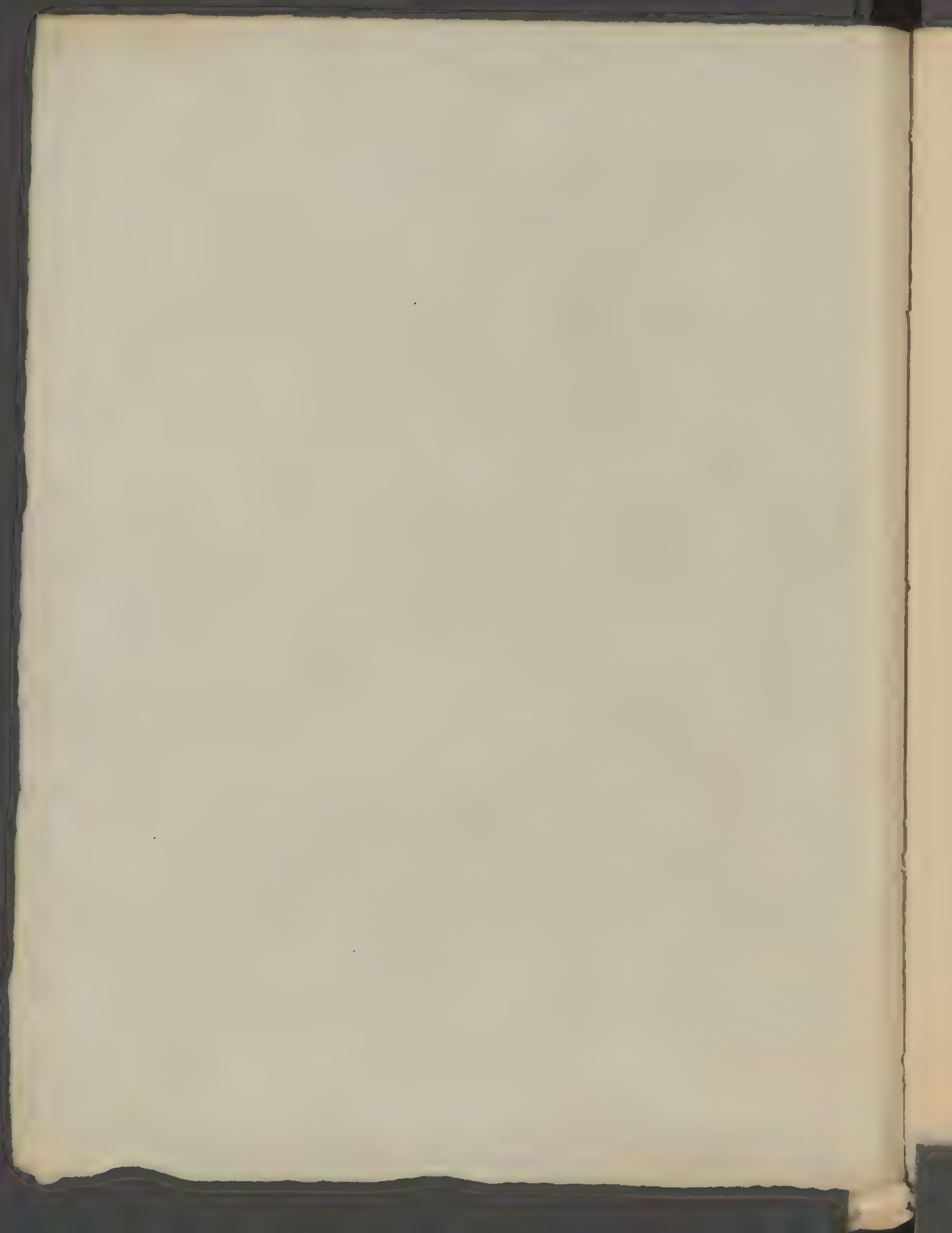
† Rozbieranie le obywatelstwa wpraty pod Alexanem za konsulstwa Trebelliusa: Penest
sch. Trebell. re ten h^oty wpranie dieciej fideicomiss. na wprataj passiva i pubst
aliva, nie esstust.

¶ 2 pomiędzy listami w^ośmiedzist legatu d^o fideicomiss. to jest p^ozysstowst : re legatu wpranie
legatum stowami wpranemi (verba legatima, dicte) a fideicom. stowami wpranemi verba
precativa. Chęć albowiem brai p^ozysstowst i w^ośmiedzist ofoby fideicom. i legataryusza,
nie norma w^ośmiedzist z formuty o legacie, bo za fideicom. nie d^o ofoby legataryusza, lecz do ofoby
diecieja, h^oty na legat wpracie, o h^oty nie h^oty w^ośmiedzist reby w^ośmiedzist legatu. Lecz tu potrzeba
w^ośmiedzist p^ozysstowst formuty, b^o p^ozysstowst jest w^ośmiedzist ofoby b^o w^ośmiedzist legat i fideicomiss.

* Synowie Constanstyna 1sto. w^ośmiedzist verba w^ośmiedzist p^ozysstowst legatst (c. 19. C. VI. 23), Theodorys II. w^ośmiedzist
w^ośmiedzist formaln. legat i fideicomiss (c. 1. C. VI. 36), por^ozysstowst w^ośmiedzist z Valentinianem
nawet i w greck. jęzstku legatst (c. 21. C. VI. 23). Nie por^ozysstowst więc Jussttystnianowi ist w^ośmiedzist
wprawy, re nie ma b^oty w^ośmiedzist między obydwoma imperatorami (c. 1. C. VI. 43, w^ośmiedzist ra-
wy p^ozysstowst c. 2. C. VI. 43. §. 2. Jussttyst II. 20.)

a
a
supra,
opdy
treba

i-
em
adi
va-

stor. Cap. XXI. p. 119.) desierunt ille cautiones in usu haberi. Praetor enim utiles actiones ei et in eum, qui recipit hereditatem quasi heredi et in heredem dare coepit: eaeque in edicto proponebantur (Gajus in Comment. II. 252 254). Legata autem per formulam petimus: fideicommissa vero Romae quidem apud Consulem, vel apud eum Praetorem qui praecipue in fideicommissis jus dicit; in provinciis vero apud Praesidem provinciae (Gajus in Comment. II. 278.). Olim peregrini poterant fideicommissa capere: et fere haec fuit origo fideicommissorum, sed postea id prohibitum est. Talia fideicommissa vindicabantur fisco ex oratione Divi Hadriani (Gajus in Comment. II. 285.). Sunt multi recentiorum qui putent, eo praecipue discerni legatum a fideicommisso, quod illud verbis directis, hoc vero verbis precativis (ut illi loquuntur,) res relinquatur a testatore. Sed nihil opus est tali distinctione, cum verba directa, sive imperativa, referantur ad heredem non vero ad legatarium (Ulpianus XXIV. 1. XXV. 1. — 2. XXI.) Paulatim tamen factum est, ut institutum utrumque simile evaderet, ita ut synonyma essent legatum et fideicommissum.

Fideicommissa hereditas, sive (ut Recentiores loquuntur,) universalis, ejusdem naturae

*fideicommissum quoniam perhibetur
p. 486.*

est, cujus fideicommissum rei singularis; et ita dispositum erat ut legatum partitionis, excepto, quod heres fideicommissarius persequeretur illud per extraordinariam cognitionem. Quid per ~~SCtum Trebellianum et Pegasianum~~ sit constitutum de fideicommissis, videre licet in Histor. l. c.

§. 4. De eo quod inter heredes fiduciar.
et fideicommiss. interdict. p. 497.

Convenitur quivis ex fideicommisso, qui deprehensus fuerit laedere velle jus heredis fideicommissarii. Hic autem si est obligatus ex derelicta hereditate exsolvere legata, non utitur beneficio Falcidia cum fideicommissa non sint juris Civilis. Haeres fiduciarius ideo uti illo potest, quoniam institutus est jure civili, et per fideicommissum rogatus tertio hereditatem restituere. Onera quae ex hereditate subeunda sunt, fideicommissarius heres subite cogetur. Non obligatur autem pati, ut quarta pars ex lege Falcidia ei detrahatur, quia lex Falcidia lata est non de fideicommissis detrahendis, sed de hereditatibus cujusvis generis, sed heres fiduciarius quartam partem detrahere non prohibetur. Si multi heredes fideicommissarii et fiduciarii concurrunt, quaeritur quo modo hereditas inter illos dividatur? Olim, cum heredes fideicommissarii non putarentur esse coheredes fiduciariorum heredum, permutabant hereditatem, pretiumque inde consequuti, inter se di-

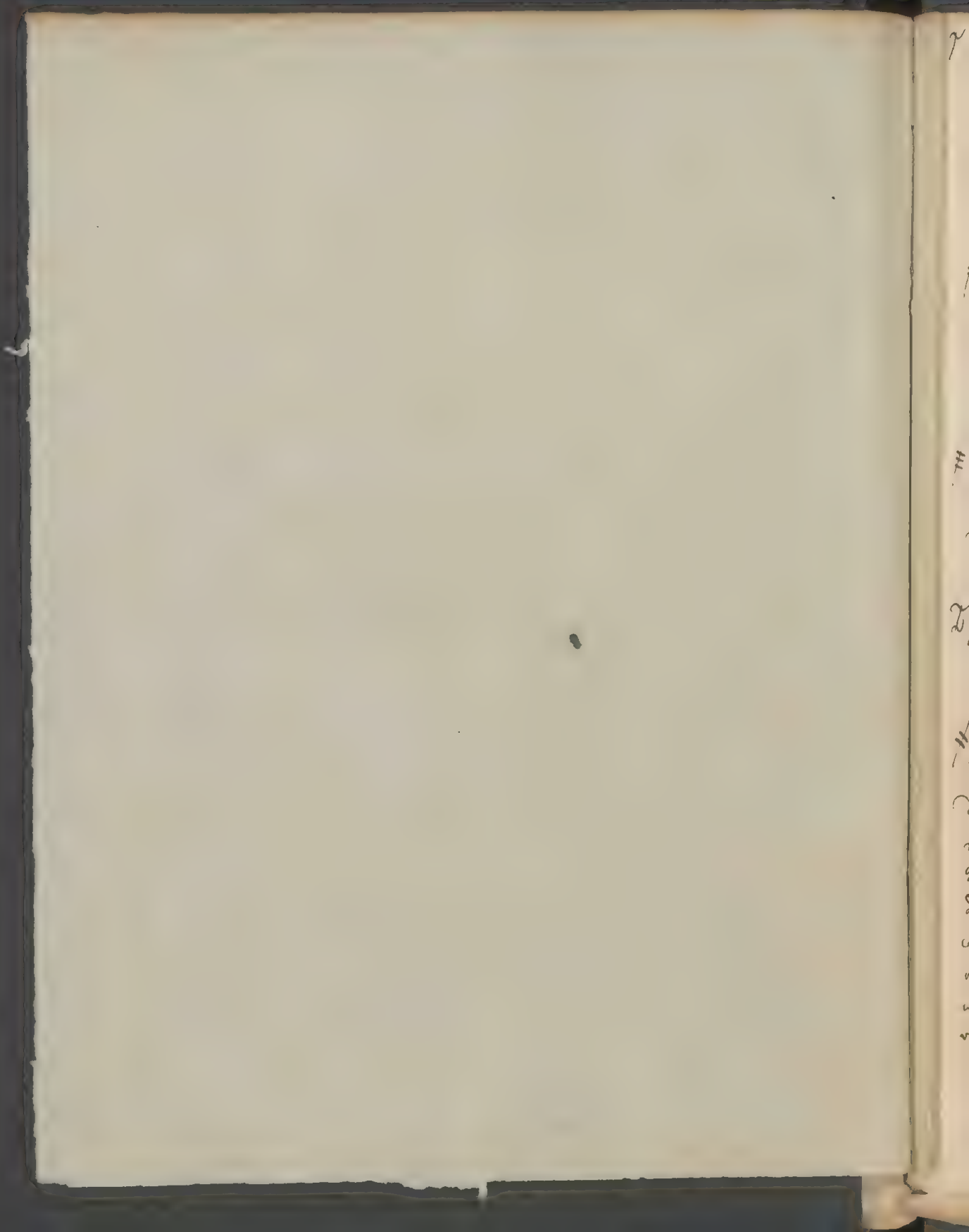
Trebell.

Ex SCto Trebell. promittit fidei-
commissarius heredi fiduciario aliam ma-
teriam subeunda, odiaque 1/4
iure 1/4 ex SCto Pegas. Trebell.
nec valet odia SCto Pegas. a
p. 497. SCto Trebell. fideicommiss.
in §. 7. fideicommiss. heredit.

ita
o,
il-
uid
n-
li-

de-
dei
le-
ur
int
llo
ner
re-
da
on
ege
ata
de
u-
ce-
u-
di-
fi-
fi-
ta-
di-

¶ Właściwość sukcesor $\neq$ fideicom. in ^{rem} ~~partem~~ singular. tak byt mawiany, iak legatar. parciar.
Zaludny, nie le $\neq$ fideicom. iak $\neq$ mawiany o legatar. (p. 482.).

¶ Ta upoważniona prawota z Vesper. 1, areby wolno byto $\frac{1}{4}$ z sukcesorji fideicom. Zauważ 2,
winnowar tym sposobem rateruicrony byt upoważniony kores. $\neq$ (plurty, pomimo woli miewt
byde przyznany do obięcia sukcesorji. a w tenraz utracat $\frac{1}{4}$ sobie zapewnionaz 3, orby;
aleby nie miewt brai sukcesorji. tym sposobem 4, passiva maiz, dzieko między siebie iak legatar.
parciar. i, a na ten przy padek maiz, sobie przykulowai pro parte.

¶ Ten ^{nie} ~~tytuł~~ podług prawa Lawnego, gdzie miewt wolubownie oddai sukcesorja lub nie. Podług upow.
Jurydykana (C. 3. E. 2. 3. C. VI. 43) nie miewt na plubie sukcesorja fideicomissarnego ~~zma-~~
dawać z sukcesorji, wziętoby do ilicui lachy, iakha maiz regruicronis retery z legre
sukcesorji

¶ Jeżeli na drodze krótkiego upoważniam sukcesorja $\neq$ fideicom. a temur krótkiemu nakaznie wypta-
cui legatar, chciwarby catoz sukcesorja wyzej, uferat; nie miewt wyzi, prawa zmaiz miewt pro parte
thum Lex Falcidia

¶ Jeżeli sobie sukcesorami A. B. pro hondy areby C. D. E. wyptacui sukcesorja, a o obom F. G. lega-
ta, wy F. G. phary A. B. o wyptacui legatar, wyli C. D. E. 2. Odpowiadam 1, poniewaz podług
Lawnego prawa rateratu D woli A. B. oddadzi sukcesorja, nie izch byllu o legatar phary
moza, iereli porubieni summieniem oddadzi sukcesorja, C. D. E. nie o phary iak o legatar.
2, z por. Regr. poniewaz byli obowiazani oddadzi sukcesorja; i ten wyphylowai, nie natereli
do parly upowazania debitow iak byllu po ownie do wowey regruicronis (byli whoredey). prze stawiam
catoz sukcesorja oddawano $\frac{1}{4}$ A. B. a gdy debila przechodily regruicronis C. D. E. ponowic regruicronis z pro parte
regruicronis A. B. — Jeżeli re byle byto debitow re w oddawaniu $\frac{1}{4}$ do nich naterela rale dwie wprawy
w Thygowi, nie doprawiali nie, to remur Talornie iz na $\frac{1}{4}$ nie rozgarneli wprawy planu
w regruicronis, i nie odracili sukcesorji re chocia iz podług S.C. Regr. $\frac{1}{4}$ 2.

Wpłynęła Julia (p. r. l. o.) z twierdzą i od razu była murem morkis caupa donat 1, iereli. l. l. o.
nie rozgłoszono niebezpieczeństwem, ten panizny na rękach ludzkiej Panie n. i. l. o. 2,
iereli w n. i. l. o. g. r. o. z. e. p. o. niebezpieczeństwa Paie i r. o. r. o. d. a. i. e. n. e. u. p. r. o. i. z. 3, iereli rozgłoszono
nie p. r. o. d. l. o. n. d. y. g. o. z. z. e. n. i. e. w. y. p. r. o. d. u. i. e. - O. p. o. z. t. a. k. o. z. m. u. r. e. b. y. d. i. l. e. r. e. z. l. u. b. e. x. t. r. a. n. e. u. s. W. d. w. o. i. t.
w. y. p. a. t. k. a. n. i. e. w. o. l. n. o. s. t. i. e. z. d. o. m. i. n. u. s. n. e. r. y. l. l. o. n. e. b. y. t.

Legowana wolność nie narywata i. z. Legatum Libertat. ponieważ p. Legat. w. r. u. m. i. e. n. y. n. e. r. p. e. n. o. z. i. c. h. o.
nie i. e. z. w. o. l. n. o. s. t. i. e. O. d. o. r. n. i. a. n. y. l. a. n. e. i. d. a. l. e. z. o. z. l. y. m. w. y. r. a. z. e. m. l. i. b. e. r. t. a. z. d. Legat. l. i. b. e. r. t. p. o. n. i. e. w. a. z. t. a. k. o.
i. o. z. t. y. b. y. r. a. c. h. o. d. n. i. e. k. o. l. l. i. z. y. e. n. p. m. o. r. n. a. b. y. l. e. p. i. s. z. z. e. l. u. i. e. z. l. e. g. o. w. a. n. a. w. o. l. n. o. s. t. i. e. d. p. e. r. n. i. l. y. z. l. i. t. o.
l. o. m. a. b. y. t. o. l. e. g. o. w. a. i. a. l. b. o. d. i. a. l. a. (p. Legat.) a. l. b. o. p. p. u. b. l. i. c. i. u. m. i. f. f. z. t. a. r. o. m. i. c. a. z. p. p. u. b. l. i. c. i. u. m. i. f. f. m. o. r. n. a.
e. g. o. w. a. i. w. o. l. n. o. s. t. i. e. n. i. e. w. o. l. n. i. k. o. w. i. n. a. m. e. t. n. i. e. n. a. p. r. e. m. u. U. l. p. II. 10. I. e. r. e. l. i. r. a. s. z. a. o. f. i. a. r. o. w. a. n. e. p. i. e. n. i. a. d. e.
n. i. e. d. i. e. p. e. n. p. r. o. d. a. i. n. i. e. w. o. l. n. i. k. a. z. i. n. i. e. w. o. l. n. o. s. t. i. e. b. o. i. n. i. e. l. o. z. o. p. y. m. a. n. i. e. d. o. l. u. n. e. d. a. n. i. a. n. e. r. y. p. r. o. i. e. z. ?
i. d. w. i. a. r. d. y. d. i. a. n. o. i. w. a. r. l. e. s. i. o. p. l. i. f. i. c. a. o. d. a. d. i. n. i. e. w. o. l. n. i. k. o. w. i. n. a. c. o. z. m. u. i. e. z. l. o. p. y. m. a. l. i. e. d. y. i. e. p. n. i. e. w. o. l. n. i.
k. i. e. m. ? U. l. p. II. 11.

o
2,
my
with

ichu,
Tahu
s.
ma
z
vlin-

I Za czasów Gajusza, zachodziła ta różnica za czasów Gajusza: Ulpiana: 1, mógł być
 rozkazowany fideicomiss po śmierci testatora, nawet i taka fideicomissa mogła być
 fideicom. przechodziła (Ulp. XXV. D. Gaius II. 277.), przewidziano legat. 2, fideicomiss
 nie potrzebował być potwierdzonym, ale legat, przez Lodielle Gaius II. 280.
 Ulp. XXV. 3. 4. D. 3, nie wolno było legare ab legatario, ale fideicomiss
 rozkazanie wolno (Gaius II. 271.) 4, niewolnikowi absum, mógł być wolno
 dana p fideicomiss i fideicomissa lubić chorągwie i wyznosić majątek swoich
 lub być rozkazany w całość (Gaius II. 271. 272.).

Cap. 7. de iis heredit. petit. adnoscuntur.

§. 1. de mortis causa donat. p. 447.

§. 2. de libet. test. relicta p. 486.

videbant. Ex constitutionibus Imperatorum cum fiduciarii heredes et fideicommissarii putentur coheredes esse, dubitatur quomodo, si hoc occurrit, id perficiant. Equidem putaverim illo casu intercedente, heredes debere expedire omnia quae inter se et legatarios occurrere possint, et in partem relictam quasi coheredes succedere. *L*

Ad hereditatem, quae relinquitur, accedit *Mortis causa donatio* sive illa donatio, quae a testatore sub hac conditione fit, ut rata sit se mortuo (fr. 2. fr. 31. §. 2. ~~§~~ 3. fr. 35. §. 4. D. de Mortis causa donat.). *L* Hoc modo omnis hereditas donari potuit, dummodo talis donatio fieret coram quinque testibus. Postea cum ad condendum testamentum quinque testes adhibendi essent, nullum fere discrimen fuit inter heredis institutionem ex testamento et mortis causa donationem.

Observanda adhuc est *Libertas* testamento relicta. *Libertas* autem relinquitur: 1, *directa*, et quidem per vindicationem, quo casu *libertas* talis supputatur esse legata, quanquam vera hoc non est appellandum Legatum, cum non sit relicta res sed ipsa *libertas*, omnium rerum pretiosissima. 2, *Libertas fideicommisso relicta*, si heredem fideicommissarium rogo ut per vindictam servum manumittat (Gajus in Com-

ment. II. 263.). Libertas per damnationem et sinendi modo non potuit relinqui, cum ex legato ejus generis oriretur obligatio inter heredem et legatarium; quod fieri non potuit, cum nulla sit actio inter dominum et servum. *T*

Ad acquirendam vel relinquendam hereditatem refertur conditio, dies, modus. *[* *Conditio* hanc ejusdem naturae est, cujus illa quam exposuimus de obligationibus agentes (Inst. Cap. XIV. p. 346). Differt *¶* a conditione illa, quod non refertur ad heredes, sed personae ipsi cohaeret. Si conditionem sibi impositam heres non expleverit, amittet relictam sibi hereditatem, ita ut si hereditas per universitatem ei relinquatur, etiam usuras praestare cogatur, currentes a tempore institutae conditionis, vel hereditatis delatae. Singularis heres institutus usuras praestare non tenetur. *¶* Si uterque velit sibi exsolvi ante conditionem impletam *Cautione Muciana* cavere debet se impleturum (fr. 7. pr. fr. 77. §. 2. fr. 79. §. 3. D. de Condit.). *Dies*, observatur in successione in rem singularem; post instituta fideicommissa non instituebatur heres a die certo (fr. 75. D. de Condit.). *¶* *Modus*, quem heres jussus est a testatore observare. *¶* Ita institutus heres statim cum institutus est talis esse putatur, nec suspenditur hereditatis aditio donec modum non ex-

1. Dies
2. Modus
3. Cautio
4. Demonstratio

¶ Regula itaque est: dies, qui in persona ejus, cui hereditas vel legatum relinquitur, existere debet, conditionem non facit; facit vero, qui persona de qua adfuit, est.

6. 7. de causa sine uoluntate. p. 448. p. 449.

8. 3. de die p. 454.

9. 4. de modo p. 455.

7 M
ie
lit
vo

L in
20
ni
20
ne
A
lu
ob
to
/u

F
A
r
2
.
g

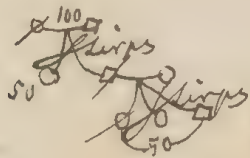
T do
me
n
/e
C
/u
/e

† Którzy demonstrali rozumieją ornawanie lub ofoby błórey lewiny, lub lewianey nery. Jereki ornawanie iakie nie rozumie odzwiaai będrze i ofobie i nery, tak iednak re to do ięzoly intereſu nie wiele nalerz, nie plubdi nie. Jaska demowst. non nocet. n. p. lego flicchum quem mihi donavit Gaius. Jereki zylko iednego mam Sylpha, iedreym luegit od Gaiusa nie nie plubdi. Dowieter Gaius amico meo liberato hom. lego secundum Iupul. Chviciar ten nie nie unie, nie plubdi.

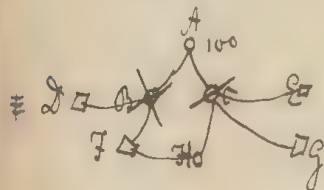
I Toz panu ma ię rozumiet De causa l. 17. §. 2. D. de Conditionib. mizwoty re ię odare ię gody nie byt miemiat z pynynę, byde' prawdziwa, nie bytby leſtator legował p. 42. §. 6. D. eo?

Jereki lego. rozparit 100. w ten raz n. p. dwiech adgnatów rozpa- wito p. 50; dwach cognatów p. 33 1/2; Diſpoſt. familii neleraz yto iakie gentiles w niedopalku cognatów i agnatów p. 10. ielubowate byto ofob w familii do gens nalerz, nierwarano na to.

† Jereki. n. p. pyn byt miles odumart na ożęco, i sam odumart berdriany, dobra ięz rebiertat pyni iereki matke nie zyla z ożem ięz pyni matkim. rozpato do Dmianionem p. 100. Terall. - do- wrieter liedy umanta matka, inuſpi matkim. Dobra ięz brati bracia; p. 100. O. phil. uſpaw.

† Uſtawit Jufthylian: re nie ma byde' rōwiny nigdy adgnali: wgnali (p. 453) co do nariſzha, wſpzyſy lrewni maiz ięz narywai wgnali, z dodatkim bliſpzyſy (linea recta lre panu co do- wriety ſui heredes); dalſpzyſy (linea tranſverſa adgnali pyni n. p. pyni chr.). Napr podyſz leg wnuke i ſyna, wnuke z brata.

Tyn pynynę ofoba i rozparit 100, ma re ſyniōs B. C. Zylch hardy bōre rōnē, D. E. Ma brat B. C. wchłō a rōs C ma ſyna H i wchłō G. Jeſt na ten raz H ſyniōsem B, zylch ięz cognatus; lre iereki ięz ożem z wchłō ięz F. p. matr. jufth. ma do ofoby ięz, a reſpō i do maizlre dwaiakie prawo 1, iakie ſyniōsem 2, iakie rōt. (dupliciter uſpaw- 2). Gody nie byt rōgiem miatby zylch rōz prawo iakie cognatus.

31

26.
ans.

2
a.
7
p.

fine
2
rem
do
wyn

wyprzednik (wzrost) w wyprzedzaniu; jeżeli jest
 sióstrą rodzoną, jeżeli z matką do po-
 towy (Ulp. XXVI. 8.). Nomen semina ma-
 wa do sukcesji dani po matce po ma-
 norum pod Nomen. Arch. 2. 1. 1. 1.
 Arch. (Ulp. XXVI. 4. 7.), moza, chociaż
 wyprzedza, jeżeli wyprzedza adgnatów,
 co do majątku matczyńskiego, chociażby i po-
 ciągają z prawem matki. Theodosius wy-
 ciąg przedt. Pl. Terull. resque wyprzedzt
 co do sukcesji matki, stanowią: re-
 licty syn ^{matki} ~~matki~~ stryja ma iż matki
 semina lub iżo descendens pti matki
 $\frac{1}{2}$ majątku; licty resque matki syn adna-
 tus do wyzła tego matki wyprzedza.
 Theodosius nie niata już liberos, ma distat
 matka $\frac{1}{3}$ majątku. c. 1. 1. 1. Th. de leg.
 1. 1. 1. — Nowa ordynacja pod Nomen.
 Theodos. : Arch. (c. 4. 1. 1. Th. cod).
 re wnuhowie z wyzła z wyzła z wyzła
 rawnos do sukcesji matki matki, ale
 porównaw. dawniej wnuhowie z wyzła wyzła
 rali wnuhow z wyzła, ci wż matki wnu-
 how z wyzła z nowu $\frac{1}{3}$ swy (chody wy-
 dad, a $\frac{1}{4}$ iereli nie z rawnosami z wyzła
 lict inuama konkurują agnalam. — Du-
 wa nowa ordynacja licta licta pwr
 Theodos. : Wakuyn. (c. 2. 1. 1. Th. cod).
 matki matka licta licta re stryjan
 rantez lub iżo descendens, lub so-
 donem licta licta rantez ale rawnosami
 nym brato $\frac{2}{3}$ majątku, a lict $\frac{1}{3}$, z wyzła
 ona ma już liberos. wy nie.

Co do sukcesji oycy, rawnos iż re podty da-
 wnego prawa lict wyzła pwr rawnos iereli
 rawnos lict rawnosami brato wyzła
 iereli rawnos rawnosami descendens licta.

§ De successione gentiliū hoc po-
 ut notare placet, non nisi gen-
 tilibus proprie sit dictis hoc gen-
 tilibus patitur hoc ius succedendi
 fuit (C. de Or. 1. 38.) 2, fuit
 hoc ius succedendi duplex, alie-
 rum quod agnatis gentis patitur
 mulis, alterum, quod in bonis
 in bona clientium sine agnatis
 descendens affert. — Et quis
 olim gentiliū successit? utrum
 omnes? an caput gentis? utrum
 videant. (C. de her. 1. 38.) 1. 1.
 na havis odowalej

pleverit. De implendo modo a testatore ei imposito
conveniri potest (fr. 7. D. de Annuis legat.).

Demonstratio id est personae quam heredem
instituiamus (§. 29. 30. Inst. de Legat. Ulpianus
in fragm. XXIV. 19. 19.). I

§. 6. de demonstr.
p. 1469.

C A P U T ~~XXXIV.~~ §.

~~De Successione secundum tabulas; Novet. ap. indephato.~~
~~in CXVIII. (ann. 544.).~~

Quomodo fuisse ab indeph
nucleant Jupp.

Hereditatem legitimam dividebant sui here-
des in stirpes, *adgnati* et *cognati* in capita, gen-
tiles quomodo dividerent ignoratur; pro certo ta-
men habetur eos divisisse in capita familiarum.

§. 1. de eo p. 147
per just. Anle-
just in hoc
re malarum
ep. p. 1409.

Uxor vel cum suis heredibus vel cum adgna-
tis succedebat, sed ex edicto in quartam clas-
sem vocabatur, si non convenerat in manum.

Scito Tertulliano et Orphitiano factum est, ut
~~pauletin~~ cognati praeferebantur adgnatis in here-
ditate capienda (Histor. Cap. XXI. p. 121 122.)

Quod Justinianus mutavit. Divisit ille Cogna-
tos in Consanguineos, qui *linea recta* descen-
dunt; et in Cognatos ex latere, qui *linea ex*
transverso numerantur. Hi autem *dupliciter*
cognati esse possunt; v. c. si ego avunculi mei
filiam uxorem duco. Vocantur autem ad here-
ditatem capiendam ex Novella 118. quadrupli-
citer divisi cognati. Tertia et quarta classis ex

In der Obliquen sind die zwei (duplex cogn.) Klassen unterschieden,
dass zwar Bräuter ganz Vorgesetzten Verwandten sind Kinder
zuwärt; da der Sohn der Frau aber nicht Bräuter mit der
neuen Vorgesetzten verwandt ist der ganze Bräuter mit der
ganzen Vorgesetzten, und der Sohn wird, was sich nur aus
Hinsicht auf die Verwandtschaft annehmen lässt.

† *Współocie tym następstwa są blaski, mażga podobienstwo 2 leony
dawno, jubelowania n.p. 1. 2. inne wale nowe, wynatarhu
Justiniana n.p. 3. 4.*

490

§1

ingenio ~~nona~~ Justiniani fluxit, ~~ne~~ eaque nec cum
jure civili nec praetorio congruit. Vocantur
autem:

xviii./

§1

I. *Descendentes.* Liberi extra matrimonium
procreati non referuntur respectu patris ad pri-
mam classem, sed respectu matris. Quod modo
participent in sic dicta extraordinaria successio-
ne, infra videbimus. Nec possunt tales liberi con-
currere cum illis qui in matrimonio sunt procreati;
si mater *illustris* est (c. 5. C. ad SCl. Orphit.):
Filius adoptatus cum naturalibus succedit aequae
ac emancipatus. Concurrit praeterea pater cum
emancipatis liberis, vel in stirpes vel in capita:
Non observatur haec divisio, si testator alio mo-
do divisit, ipseque subscripsit se ita divisisse (No-
vell. ~~xvii~~ cap. 7.). Quo ad collationem ho-
norum animadvertere decet, olim filium eman-
cipatum quicquid adquisierit, ea conferre cum he-
rede legitimo non fuisse coactum. Quod prae-
tores mutaverunt, statuentes: ut si lucrari ille
velit ex hereditate, bona sua conferat, sive do-
tem sive quodcunque aliud. Peculiis institutis
collatio haec honorum admodum fuit circum-
scripta. Statutum brevi post fuit, ut quicquid
a patre datum fuerit, non eo consilio ut hoc
consumeretur a filio filiave, id quasi pars fu-
turae hereditatis putaretur ideoque conferretur
(c. 17. 19. 20. pr. §. 1. C. De Collat. ~~bonorum~~).

Oresze ich gromayle gahunli paution napaty
 (c. 1. C. C. De bonis matern.) nie mogt ogyec sub-
 adowai lytho iaku adgnat. a wlenicaz wnuhowie,
 icho wisi adgnat upieduch go. Imperator Leo
 i. t. t. uem. stanowiz, re ogyec rospaiogy sam
 nie istaiogy upieduch ogya swego w subieffji sw-
 go syna (c. 4. 3. C. De bonis qua lpf.). - Sta-
 nizeli usamowolnioney woli nie nakry niez
 ogya, lubo iey iey passionem, lew maria;
 ale jowizy: to zmieniono, re nie malha
 ale on subiedue, iereli wola nie uspani
 (desend. c. 9. C. Th. De bon. matern. §. 3. 7.
 de Ach. Lechull.). Anapapiz (c. 1. 7. De suc-
 cess. cogn.) stanowi: re usamowolnieni
 krewi (a zalein cognati) maiz subiedowai
 z nieusamowolnionemi (adgnati) ale lytho
 do $\frac{1}{2}$ maizthu.

Justynian paut 8. 110. zwobit 12. pautliow
 brania spadku

1, werwani do spadku adgnati z ^{wnuhami i. adnotawym} ~~diemni~~
~~z wyprawy lytho i. wnuhami, hojary, sz, wothy prawa ni. alerata subieffji, n. p. usamowoln.~~
~~spadku adgnatow lub iey wnuhami nie~~
 bing nie c. 12. C. De suis et legitimis

2, diem adoprowane pmer apendulow z li-
 ni maiz wyffley lub ogyffley nie maiz
 prawa do maizthu swego ogya doputli
 w adopcyi rospaiogy. Adoprowani nie
 od lytho ofob maiz bydi uworani za
 nie wyfftych z pod wtady ogya swego,
 a zalein maiz brai podwoynoz subieff-
 jowy c. 10. C. De adopt.

3, werwani do subieffji wnuhowie zff-
 na i corbi rowny biomy udiat N. XVIII.
 rord. 4.

4, rowny labre udiat krewi usamo-

služeni z bratstvi nedejnovobitnostmi
v. 19. 5. 1867. Le leg. hrad.

Co dawniej w XIII Lab. wypanowienie z. uornie
 ienione ma byci przypowiem. z. i.
 ze kobiety rowny miaz miec adiat
 wfuliofpi z mofprymami choriaty nie
 byty wofanguined (c. 14. C. eod).

[illegible]

8. *madha* *ayma* *ing* *liberor*, *tub* *nie*, *rauphe*
tubednie *c. r. d.* *de jure* *liberor*.

1. Braacia: ocyet smatezo nie upowra-
ia malki, bo icy nie ma nateraz pars
wieliz 4. 9. 2. ad Pl. Lertull. Joreli fuh-
awie lylio i piospraz smatezo bierre
 $\frac{1}{2}$. Joreli smaty byt pui jurez a co-
prawo bliz/hich luewii Cioraz ci ma-
czeh: do upowpr. nateraz w $\frac{1}{4}$ a do
 $\frac{3}{4}$ upowpr. ocyet i malka smatezo. 4. 7.
C. ad Pl. Lertull. Perniez zmienit
i do ptenowiaz, re fuhicuniaz i ~~walka~~.
2 piosprami smatezo malka, lylio dypka-
ie pars wieliz N. XXII. rody. 47.

2. lubo nie miała iuz mieyba dawna eman-
cipacya, przeto: iż iednak prawo cywil-
ne lubieybi pyna icho pastowaci iez,
żebli co's bliski adgnali subiektu, bane
byllo uupr. S. d. j. de legil. adgn. pueff.

10. *Paracaria* *ipipary* *pyropodni* *alerini*, *ku-*
kuruz, *um* *comproquin*. c. 18. 5. 2. C. 2
leg. *Roed.*

17. Tabre zaognali mazarani byt' maiz
dian fipthy i pulindowai zoriem brata
zmatego in capita, chciarzy i emanypp-
wane byty. Zyk rodice in aralem brat
fiptha zmatego oddalaiz c. 14. s. 1. t. cod.

pryrodni liscioni chovnar : ziedney matli (wosparquira), mi nabroz do kulucy, gde soz liscioni rodreni N. M. #

Zgoda majdumiemy w tym wielkie ramie-
branie, ponieważ J. Dawney odpozio-
no uszy: ze na adgnayi, nie tagnayi
wspierai ed, systemat fukiedowania
powinien. Jeden Imperat. przypu-
stet to, drugi owo, a trzeci ramie-
branie! — Cety system fukiedyng
po ramiebraniu Dawney legalney fuk-
effy z loz, all met. Pol. wryt.
pionaj. przypufty, byt zgoda
ten. L.

С. 2. de mutat. p. N. 114.
p. 241.

linia nina unum tenorem non duo successione unoposuerunt Annoniam Gipsen
 (1798) utrumque: et breuym wpepnym lub zstpnym, iereli for, w liubie
 wielkoy, natery sie i sukcesya w liubie ^{zstpnym} ~~zstpnym~~, liubiy ter re zmodyfi-
 waniem do prawo wstato pner H. 118. cap. 2. 3. 5. 1. tak iz sukcesya
 w liubie muijey nie natery sie breuym wpepnym iereli kontinuuiz
 z breuym i romantego liui wisney (braimi) lub ich diemni; lub iereli
 sukcesyia breuim liuij delprey. — Waie sie do byti fastym duplicidas
 bouiem vinculi, i multiplicatas ugnationis ornata breuym i rimego
 pognia i generay. Tereli wiez dure latie pwoone liuije breuym i ubo-
 dra, sie w iudney opobie, wiez rapte la opoba iabo repnerandizem wielu,
 sukcesyia pwoona w liubie muijey. (Kuppel l. c.). Nie pmoimiaz
 sie tenne ptoza Howelli cap. 2. nullum upm ex filiorum aut filia non
 portione in hoc casu ualente patre sibi penitus vindicare, quoniam pro
 hac upor portione, hereditatis ius et secundum pognielatem per presen-
 tem legem dedimus; ani c. 3. 5. 1. Si autem pluriim ejusdem gradus inue-
 niantur, secundum personarum numerum inter eos hereditas dividatur,
 quod in capita leges nostrae adpellant.

W sukcesji ab intestato pntug praw iustym. upanowione etaff. 4. Poniewaz na liubajet latie
 pntug iustynianem nie byto ruznain ruznaini matum. iustiz iuris, wypada wiez w pntug
 sukcesji pntug upaw iego w ruznaini sukcesji (matki dobra, i w dobra
 oycia.

I. Uniera matka, lub po iego pntugi spada na niego
 1, iereli na diei z prawego lub nieprawego
 tora, natery do etaffy pntugi sukcesji
 z tym dodacnem, ze diei z tora prawego
 natery latie do etaffy 2. maizilu oyciowic-
 go, a za tem dwoiakoz biorz sukcesji.

Wiziel iereli matka natery do opob illigis, a
 ma syna z tora nieprawego, nie natery do sukcesji. Wiziel iereli diei sam wymanst regim dla wnu-
 kow i syna, i pntugiat
 2, maiz sie diei niegltu samym spadkiem lez
 idonownego podiatu natery lez, w debrali
 ra ycia repntora nie w tym nglecie areby
 albo wtaimii luyiz rhanumowali. Maiz wiez
 hancow dla pntugi matki latie a pntugi pntugi
 sie morai re iudicia! 2, areby dla pntugi
 iugit pntugi brai nie byt rakatiz !!!

II. Uniera oycia, lub spada na niego sukcesji
 1, po pntugi iego sukcesji mu, natery, i adu
 pntugi pntugi

2, iereli na nich spadnie sukcesji w tenas
 a) iereli maiz brai, sukcesji oycia z braiz
 b) iereli iest syn iedyn a ma brai pntugi oycia
 c) sukcesji z braizami in capita

Wiziel iereli diei sam wymanst regim dla wnu-
 kow i syna, i pntugiat

2, maiz sie diei niegltu samym spadkiem lez
 idonownego podiatu natery lez, w debrali
 ra ycia repntora nie w tym nglecie areby
 albo wtaimii luyiz rhanumowali. Maiz wiez
 hancow dla pntugi matki latie a pntugi pntugi
 sie morai re iudicia! 2, areby dla pntugi
 iugit pntugi brai nie byt rakatiz !!!

* Klasya druga raziera wstępnego, w niedożadku wstępnego pierwotnego z
Uniera repator ber dependento

- 1, bieroz, fukceffo, wstępnego, z ubornemi biewnemi wdronemi n.p. z braini z po/tra-
ni.
- 2, następnego najbliżsi braci lub siostry, winni z rawre z najbliższymi dependent. in
dependent. in ^{zajm.} iereli 13 reprezent. apend. reupre in apend.
- 3, iereli jeden z braci lub siostry nie zpie reprezentujących następnego.
- 4, brat porhodny z jednego ojca i matki na pierwszym prawo w do dobr mawierzy-
głych nad bratem innej matki.

* Klasya 1. i 2. obejmie, fwi heredes, adgnali, cognali a po między adgnalami (czyli apend.)
także vir et uxor, iako edykt pretora. Albowim Juszyn. klasy III.

- 1, w niedożadku apendent. dependent. i braci wdronych wywanu braci przynajmniej 1. i. 2. z oja-
zylu, lub z matki zylu
- 2, ich następnego w raz z swymi siostrami i wiohanami.

‡ Obejmuie klasy IV. rep. z biewnogo iazy zylu rateri by ię mogli. — Dodatek potrzeba
re następnego w fukceffo krewni po sobie ~~nie~~ inne przynajmniej nie inne reprezent. bo n.p.
iereli wstępnego ojciec peregr. bymnie go reprezentując, ny nie mogą po nim fukcedować?

* Krawce zylu w ten raz białe ię uxor indolata, nie rzura ielniej ielniej ię
cos. Taka waga uxor indolata ma waga $\frac{1}{4}$ w fukceffo męza, wywan ię a iako
wstępnego wstępnego ię die uxor (N. 53. v. 6) w ię wstępnego w N. 117. c. 5. Wley Nowelli
dwa Juszynian 1, re ma $\frac{1}{4}$ wstępnego z maigda męza nawet i w ten raz gęby ię wstępnego bez
wstępnego i wstępnego ię bez wstępnego. 2, iereli męz umore wstępnego, iak ię wstępnego
 $\frac{1}{4}$, iak iednego zylu $\frac{1}{4}$ nie wstępnego centum libras auri (7200^{fl}). Nowell p. bymnie
nie ma białe wstępnego od ię $\frac{1}{4}$, z dodatkem re gęby ma lub wstępnego białe wstępnego
lub wstępnego białe $\frac{1}{4}$, iereli wstępnego wstępnego virilis. Krawce wstępnego raz na ię wstępnego
domin. Dla wstępnego wstępnego a sama wstępnego ma, iereli wstępnego ma i domin. —
Wstępnego z wstępnego wstępnego wstępnego białe, wstępnego wstępnego
wstępnego o ię w N. 117. nie w 110. Al w N. 110. nie wstępnego ię wstępnego
wstępnego, wstępnego białe nie wstępnego?

Plurimas et diversas leges veteribus temporibus prolatas invenimus, per quas non
 inerte diffunditur ab intestato successione inter agnatos ex masculis et fe-
 minis introducta est, necessarium esse perspeximus, omnes simul ab intestato
agnationum successiones per presentem legem clara compendiosaque divisione suspen-
 deri. pr. tit. 110.

II. *Ascendentes* (Novella 118. cap. 2. 3. | 127. Nov. cap. 1.) omnibus a latere cognatis praeponerantur, exceptis solis fratribus ex utroque parente conjunctis defuncto. Si vero cum ascendentibus inveniantur fratres aut sorores ex utrisque parentibus conjuncti defuncto, cum proximis gradu ascendentibus ut vocentur, requiritur (Novell. 118. cap. 3. Novella 117. cap. 1.).

III. *Ex latere venientes*, ~~Si~~ defunctus neque descendentes neque ascendentes reliquit, vocabantur ad hereditatem fratres et sorores ex eodem patre et ex eadem matre nati. His non existentibus illi fratres ad hereditatem vocabantur, qui ex uno parente fuere defuncto conjuncti. Si autem defuncto fratres fuerunt, et alterius fratris aut sororis praemortuorum filii, vocabantur ad hereditatem isti, cum de patre et matre avunculis, masculis et foeminis: et quancumque fuerint, tantam ex hereditate perceperunt portionem, quantam eorum parens ~~futurus~~ ^{accepturus} esset accipere, si ~~superstes~~ ^{vivens} esset (Novella 118. cap. 3.).

IV. ~~Omnes~~ *Omnes reliqui cognati*, quo quis propior gradu. Filii fratris succedunt jure proprio, non vero, ut recentiores putant et loquuntur, jure repraesentationis.

Deficientibus illis heredibus, vocantur ad hereditatem *Vir et Uxor*, ~~fut~~ in Edicto praetoris; *justitiam* gibt dem überlebenden dienstbaren Ehegatten *justitiam*, wenn er nicht schwanger, und nicht überlebend, wenn er nicht seinen Kindern überlebt. Wenn überlebend und nicht zugehörig? zu Aufhebung dessen nach jenen Bedingungen, nämlich der Ehegatten das Ehegatten; in Aufhebung dessen nach dem, der nicht überlebend.

his vero deficientibus *fiscus* pro herede, utpote in bona vacantia, succedit, et quadriennio praescribit omnia jura superstitum heredum (fr. 6. §. 5. D. ad SCt. Trebell. fr. 1. §. 1. 2. D. de Jure *fisci* fr. 96. §. 1. D. de Legat. II.). D. deficientibus suis heredibus, in semissem concurrunt *liberi naturales cum concubina*; si vero adsunt sui heredis liberi naturales, non possunt exposcere nisi alimenta (Novell. 39. cap. 12. §. 4. 5. 6. ~~N. 18. cap. 5.~~). <sup>De p. quomodo succede-
calur.</sup>

C A P U T ~~XXXV.~~ 9. *Contra*

De successione contra Tabulas; Novella CXV.

Omnia admodum obscura sunt, quae de successione contra tabulas in Corpore Juris exstant, si comparamus illa cum Novella 115. Hanc rem historice persequamur.

Receptum olim fuit: suos heredes filios, vel instituendos esse, vel exheredandos, et quidem *nominatim*; filiam vero et reliquos heredes *inter caeteros*. Quod si id non fecerit testator, putari debere nullum esse testamentum, praecipue si posthumum omiserit (Cicero pro Caecina cap. 25. De Oratore I. 57. 58.). Quoad testamentum militare id non observabatur. Ab antiquissimis temporibus apud Romanos invaluit, quemlibet, qui adgnatos cognatosve habeat, debere eos in

Inde ab Augusto usque ad Constantinum M. per modum ultimi voluntatis pater naturalis concubinae ejusq. natis per modum ultimi voluntatis aliquid relinquere prohibuit (fr. 45. pr. D. de vulg. et pup. subst. fr. 29. pr. fr. 41. 2. 5. fr. 49. 4. 4. D. leg. III.). qd Constant. M. revocavit, cujus rigorem Valentinianus et Valens et Gratianus mitigaverunt, quae omnia postea a Theodosio postea confirmata sunt. c. 2. c. Th. de natur. fil. Hanc Const. Arcat. et Honor. partim renovaverunt c. 2. c. de natural. lib. Justin. lib. I. supra p. 2.

E. 1. Liphonia 2. inoff.
p. 472.

1. Gdzieś kto umarł nieopawiony brzochno, ramienia ię sukcesio ordinat. na sukcesio extraordin.
do której ma prawo 1. uxor 2. w braku ię frater. W takim przypadku porwała Gyslegian
zmieścić prawa fideicommissi, planowię: 1. iereli hlo berdielny, bez brzochny bezrenny umrze,
a uxor muię w domu natornię, natorz ię $\frac{2}{4}$ ugli $\frac{1}{2}$ ięgo cathowięgo maiglelu konubinie
i duciom a prore lezo duciom alimenta. Lecz 2. gdzieby ię uxorato re lilla utrzymiue
konubin i zmiezić na duciu, na postępięstwo la z lilla, wprzod konubinart zawart,
a ducia i breia bynajmiej do sukcesji nie natorz. 3. iereli sepiator wprzod duciu wprzod
i duciu z konubin, nie mogę na ten raz rozdać tyłu alimenta. 4. gdzieby ojciec w opameria
wymawyt $\frac{1}{4}$ maiglelu dla konubin i syni ię nie mogę duciu z prawu matrei pua rywai
sepiam. — Też autem ex consuetudine prosperantur non tantum arte personarum, ut
conuunt et uxor liberalitatis principis, sed etiam certa quodam collegia et corpora,
ut. Obdu p 390.

§ Nie można było dawniej wydzielić syna, iako tyłu po imieniu go nazywać (nominalis) n.p. filius
meus Gaius exheres esto. Gdzieś można było wydzielić ojciec z agnati i cognati chw. n.p. ceteri
mi heredes, exheredes sunt. z tego wynika, że opuszczenie w test. wydzielenia um. puz. wprzod
cum extrane o potowz sukcesji.

§ Można by sądzić z tego miejsca de Orat. re Antumian, przed których wprzod głębi podobnie,
leczże uważali na syna upanowolniczego. Wypomina Gaius II. 123 re Antinianio, gdzieś, iż
gdzieby nawet przed sepiatorem opuszczone w test. dawniej spowinowacym być umarł, niewinny.
iepi test. iereli wprzod wydzieleny a inni inter coheredes, ~~nie~~ ligat ~~nie~~ konubinie
rozprawiony mieć w test. gdzie in arey test. rywaię test. XXIII. 14-22. Gaius II. §. 123. ~~test.~~ Ak
przedm. de matre, ięgo puz.

I. w test. najdawniejszego prawa, oowizany był paterfam. (data in nie mater fam.) na la uno lilla, at ię lilla
iur heredes albo wydzieleni albo planowio sukcesjoni. Wydzieleni męgi, ię ducy de lezo, lilla nie
nawinny, radny puz.

II. w test. Gylchów prelościł nie tyłu fui heredes, ale nawet emami, ię, lilla ducy w adopcji, wprzod
iereli adopcjoni rozprawali w fami ię adopcjonięgo, wprzod ghy ojciec ię naturalny umarł. (i. §. 4.
d. 37. 4.) ię maigz widow opuszczenia sukcesji adopcjonięgo ojca. Atle gdzieby ię adopcjonięgo b. u. §. 4.
mogę lilla z innami sukcesji (iur coheredes ed. lilla) ię. O. §. 11. p. 10. §. 2. d. 137. 43.
ię. ięgi nie uxorato wydzieleni ięgi. Antoini uxorato ięgi. z. nawet emami
nawinny ięgi, ięgi ięgi. nominalis.

aliqui ideo inigne exhortatione vel prohibitione summatim esse, et non sane mentis fuisse videretur
relatum, cum testamentum inique ordinaret pr. 2. 3. 5. 6. 1. d. de inoff. Nulla erant, quae sunt
quorundam autem molesta, quae sublato C. Vitali iulio graviora et via secunda erant, cum non
amplius, ut ante, sola res arbitrio iudicis concedebatur. Unde fortum esse videtur, ut iungat et im-
peratores quorundam de inofficio quam maxime respingere studerent.

¶ Non cogitat quibus personis, quibus ex causis, Quibus quos simili talia fit, et verisimile est hoc omnia
ex indicio Ciceronis Viri. ppendisse. Quantitas portionis honorum, quam quis natus debet a fortuna
tam quantum de inofficio primum similiter incerta et in arbitrio C. Viri. nota fuisse videtur.

7. Liczba ta może być licząca się od roku 1. sierpnia 1880 r. do roku 1. sierpnia 1881 r. i w tym czasie, jak widać z tabeli, nie było jeszcze żadnego wyjątku. Liczba ta może być licząca się od roku 1. sierpnia 1880 r. do roku 1. sierpnia 1881 r. i w tym czasie, jak widać z tabeli, nie było jeszcze żadnego wyjątku.

2. Quod aut infra velis, aut in auctoritate,
 et aut sententiam libris, si quingue vel ultra.

et in iudicio te repulione agendum
 de querela inofficiosa, constituit Justinian l. 10. C.
 de inoff. test. constit. p. 10. C. ad quingue lere

¶ Do Alexandra cetera, ut hactenus in iuribus, videtur, post 1/4 pr. 1. d. 3. d. de leg. II. de
nie tampe, bon. iereli ostendimus byt extraneus magis in odorei wpr/hlo, darg
wane p testat, ibid. nalerat de fuisofforior ma in odorei hpe, ile tam do-
stat, a ralein o potonaz, daronirny, dioniarby i puer de ideo, portio legitima
prowiglyfryte eig. diondy na to pudaie Neupel. i dion. l. c. p 68. 197 a puejulin
v. 30. C. 199 de inoff. test. dionaf diondy a, puejuri.

¶ Certum est, hanc legem in iuribus quaelam non lege gloria, non iure puetorio: sed
conueluine ac more introducam esse pr. 1. d. pr. d. de inoffic.

4. 2. puer hactenus ex quib.
causis potuit olim
repe pueri p. 493.

redeunt, sed eorum sententia, qui conditionem ex hac corpore aduersus legitimum possessorem iusti-
tui posse censent, legibus non iuvatur pr. 1. 2. 6. pr. d. de honor. poss. (Uhlenhuth p 38.).
Hoc autem de supplenda port. legitima, aduersus omnes dirigitur, quibus plus quam per offe-
cium legitime portionis modum licet, cum effectum legatum vel relictum est. Removetur: ex
ceptione puerpulsionis, renunciationis, ingratitudinis.

certam partem instituere; quod si non fecerit
 putari eum insanum, ideoque testamentum ejus
 rescindi debere. Hoc vocabatur *Quaerela inoffi-*
ciosi; portio vero illa vocabatur *portio legitima*,
 et competeat: 1. descendantibus. 2. ascenden-
 tibus. 3. ex latere per patrem cognatis, si illis
 persona turpis praelata fuit (§. 1. Inst. De
 inoffic. test. fr. 24. fr. 31. §. 1. D. c. 23. C. De et/
 inoffic. testam.). I Nisi id acciderit accusabatur
 olim testator apud Centumviros, ut, quod deest/
 heres suppleret (fr. 8. §. 16. fr. 17. §. 1. D.
 inoffic. Test.). Hoc iudicio agere non potuit
 1, nisi exheredatus. 2, non potuit conqueri de
 inofficioso testamento cui proximus heres prae-
 latus est, sed hoc solum agere ei licuit, ut pars
 necessaria ei suppleretur (~~fr. 6. §. 1. D. de~~
~~Inoff. testam.~~). Nec institui potuit *Quaerela*
inoff. contra testatorem militem; contra illum
 qui bona mente filium praeteriit, quem prodi-
 gum viderat; et qui praeteriit heredem justam
ob causam (c. g. 37. 25. 28. C. ~~fr. 18.~~ fr. 3. D.
 de Inoff. Testam.). Nec competit illi qui se bo-
 nis immiscuit, quique annis quinque actionem
 praescribere passus est (fr. 8. §. 17. fr. 6. §. 2.
 fr. 7. D. c. 16. C. De Inoff. testam.).

Ita haec res constituta fuit, usque ad annum
 546 p. Chr. n. quo Novella 115 promulgata fuit;
 qua cautum est: non posse liberos exheredari

¶ Pereli iuxta legemana liberlas w sypamencie, a ten obalem p luerat.
 inoff. niewolnitych branz wolnosc. Nie utraciaz ierali dopiero pu
 lat 5te tharz, ten hardy, nowinen dat 20. # tharazem.
 Nie raciodni prethypura ierali unioethy tharz rathypiam proress
 a mo s^{te} italo mowu rozporoznam. — Ale 2 ten w rathypian
 mowu byto obegper prawo pulnosc. tharazego o 1/4 porobio fry
 wale konary (a offiupa donah); to ulugmywato sig stuzo ar 2

† Dawnyj uwarano Quere inoff. ex luto, & wsi iako ranczo wrypka
 poddawaj pewnym subdylarcom wrypka mrypka, w klorpko
 iedynie wolow byto thary; godyz iiz tufma obacato mrypka
 nie obicpa w rerypne wrypka, zprawa rerypato. #
 494

(XIV.) nisi ob certas causas (~~XXV~~), nec parentes, nisi
 ob causas (VIII) praescriptas.† Qua constitutio-
 ne ita sublatum est jus antiquum de querela
 inofficiosi,† ut de hereditate legitima sublatum
 scimus per Novellam 118, licet multi contra-
 dicant. De Caducis et Erepticiis cf. Histor. Cap.
 XXI. p. 107 — 112.†

Quoniam ueritatem habet. C A P U T XXXVI. 10.
 bat heres animum. ~~liber esse hereditatem habenti~~
~~De hereditatis acquisitione et petitione.~~

Quinam acquirere debeant, quique ab here-
 ditate abstinere se possint, supra disputavimus
 de heredibus necessariis et voluntariis agentes.
 Ne itaque acta reagamus monuisse sufficiet de
 nonnullis institutis quae hic referuntur. †

I. Cretio.† (cf. Schulting ad Ulpian. fragm.
 XXII. 27. sqq.) quae extraneis heredibus da-
 ri solet, est finis deliberandi, ut intra certum
 tempus vel adeant hereditatem, vel si non ad-
 eant temporis fine submoveantur heredes. 36)
 Ideo autem cretio appellata est, quia cernere

36) Cretionis formulas proponit Gajus in Comment. II. 165:
 Cum ita scriptum sit: heres Titius esto, adijcere debe-
 mus: cernique in centum diebus proximis; quibus
 scies poterisque quid si non ita creveris, exheres esto.
 Heres debuit intra diem cretionis haec verba dicere:
quod me Publius Titius testamento suo heredem insti-
tuit, eam hereditatem adeo cernoque.

† Subiecto libere, nie more nalydi subiecto ob ley. J. R. R. mrywamy sadu
 Karyp, subiecto libere, hery obicpa subiecto, iako niegod nemy iiz
 mrywamy Erepticia eripere. Wierne iako subiecto albo rary albo opba
 mrywatna n. p. iereli legatar. Chowa tapham. gria p. fidei com. hony in nany
 legat wrypawm, iereli iiz lo olare, Wierne subiect. heres fidei com. uwar rly
 gatem c. 25. c. de legat.

† rerypko, iako iedraho, rery in wrypki rery hery iiz rerypko, hery
 quos matorli. Iereli wrypaw, hery hery iereli i. hery rerypko.

§. 4. ex quib. fec. II. 115. p. 494.

§ La nowella rawnica w sobie przysięgę prawa cywilnego o upadku testamentu, i.e. o śmierci testatora, nie jest wyłączeniem, nie jest o sukcesowaniu po upadku testamentu, i o kwestii inoff. Nie jest nowego, iak iżli: że wyłączenie jest przysięgą na iżli, w. o. o. d. e. m. o. g. u. e. n. t. i. u. m. testamentu upadł, a tenże przepis choice by dowodził, że i testament nie jest powodem do wyłączenia, ale go nie wyłącza, nie nie dowodzi. Iżli. i. H. p. n. i. a. u. b. r. a. l. i. u. m. l. y. c. h. c. o. n. f. a. n. g. u. i. n. e. i. s. t. a. n. o. z. i. n. n. i. n. i. e. L. o. l. y. c. h. o. d. a. n. i. z. e. u. p. a. d. k. u. t. e. s. t. a. m. e. n. t. u. n. i. e. b. y. t. u. d. i. a. m. l. y. c. h. o. d. a. n. i. z. e. n. a. i. a. z. y. (r. e. f. i. s. s. u. m.), t. r. e. b. a. n. i. e. z. i. z. t. o. l. o. z. a. t. e. n. y. s. t. a. n. o. z. i. c. i. e.

* Exrami heredes non sunt, nisi testaverint, se hereditatem adire velle, quod vel creatione, vel pro herede gestione, vel nuda voluntate facere debent.

Ex. c. 115. quid sit et quadruplex p. 496.

hec enim etiam vulgo notabiliter. In rationibus questionis 1, ubi P. Ambury de nominat Gersona 2, sub
ubi videtur de formaliter de ratione proinde, et de nunc proponat ista Gersona? Sed P. Ambury post Leo-
poldum N. unum 307. et alio res misit Konradus N. 310. etiam videtur ista non potest. Hic propter
et nunc ideo videtur de Gersona de nominat, ponitur aliquid: prout in omni oblatione
morsus et alio, non videtur de talibus formaliter.

† Tereti to pietro ofady bydi dobrem. Dla credytorow sukcesji, aby nie byli stney drobhanemi
z wyptatow passiwow, im nalezyt ich

† Chyba i niewolnik mediewiezi et alio w imieniu pana mego (Cicero ad Albiu XIII. 46.
47). Sed iednak iornicz: podlug Albiu (XII. 34.) byto prawem, pod uplaw, Albiu
Anulindra, ze sukcesor uprawniony pod clausula et alio, i et alio lex nie mynit,
et alio inquam, propter (in herede gestione) oblat sukcesji, musiat, notow, sukcesji
oddad subdyktowanemu sukcesorowi; (to nazywato i et alio imperf.) lew taki musiat
bydi albo wolny, albo za taliego miary; (sed powieci o niewolniku Carthagini-
a za reseris Lybera 4.4.7. II. 15. Sed i et alio videtur o nim ze i et alio niewolniko,
musiat honoraria poci et alio nabypai.

† Widziemy, ze et alio nie miagta i et alio do sukcesji prawnej, lbow miat legitima successio; temu
choiar testator nalarat ofiarowanie p et alio, musiat iednak i et alio holwiez spozobem chiat
ofiarowai puz wola; extraneus pocienier. Et i et alio in pocienier, boimny pocienier i et alio: is qui
et alio heres iustitulus est, aut qui ab iustit. legitimo iure vocatur, pocienier aut cernent
aut puz herede gerendo est. more nunc i et alio oblat sukcesji, inquam i et alio spozobem lbo poci
et alio iustitulus, i et alio legitimus heres? Pocienier nie ma lbo heres iustitulus, ornara nie
extraneum, lew heres legitimus, p et alio wymanony sukcesor. Hic more ornara extr. lbo 1,
luchoby pocienier re testator. nie miat adgnatow est. i et alio Quod inoff. nie nastapi, lbow i et alio poci
mimo test. i et alio p et alio pocienier i et alio oblat iustit. more 2, pocienier re lbow nunc nie ma
i et alio in ornarony pocienier. confitulus iustit extran, more tak lub tak videtur, byty non sens,
lbo byimny musiat talre pocienier pocienier, notowach Gaia, tak pocienier i et alio i et alio ista
borem, i et alio i et alio. — Pocienier pocienier i et alio lbow more talre non wymanoy?

nam et cessisse, de jure (verum) est. sed enim hereditas i-
atur, (ergo merito dicta est Heleno cui nupsisse). cessisse
marito; (sic aut ut dicimus, et hereditate paterna illud
michi cessit) Servius in Aen. III. 297.

e
s
r
c
v
e
a
s
c
t
d
r
e
a
q
c
d
ju
ti
to
si
in
su
ta
bi
p
en

15
a
A
b
c
d

est quasi decernere et constituere (Gajus in Comment. II. 164.). Is qui cretione heres institutus est, aut qui ab intestato legitimo jure ad hereditatem vocatur, potest aut cernendo, aut pro herede gerendo, vel etiam nuda voluntate, suscipiendae hereditatis heres fieri: eique liberum est, quocunque tempore voluerit adire hereditatem. ¶ Solet tamen Praetor postulanti- bus hereditariis creditoribus tempus constituere, intra quod si velint adeant hereditatem; sin minus, ut liceat creditoribus bona defuncti vendere (Gajus in Comment. II. 167.). Si quis cum cretione heres institutus est, nisi creverit hereditatem, non fit heres; at hic qui sine cretione heres institutus est, quique ab intestato per legem vocatur, si- cut voluntate nuda heres fit, ita et contraria destinatione statim ab hereditate repellitur (Ga- jus in Comment. II. 169.). ¶ Omnis autem cre- tio certo tempore constringitur, in quam rem tolerabile tempus visum est centum dierum si heredes extranei sunt si vero sui heredes intra annum petere bonorum possessionem pos- sunt (Ulpian. in fragm. XXVIII. 10.). Potest tamen nihilominus jure civili aut longius, aut brevius tempus dari: longius tamen interdum praetor coarctat (Gajus l. c. II. 170.). ¶ Duplex cretio est, alia enim est vulgaris in qua dicun-

¶ Jerali ię, oharę ię nie podozna rozgabozi ię w sukcesji p dni
sto, dodaje praetor dni kaita, to ięniep aludnia praetor (coarctat
praetor tempus); jerali wpytalo iofnem, i passiva i activa, dla
dogodzenia creditorow, umietyba diermin opirandrania prawem
prezyspany dla sukcesora. — Diermin wpytaly creditorow i suk-
cesji more ogranięzi lepatow 1, p cretio vulgaris, re nawet
po wptynięciu 100 dni od śmierci lepatowa niemogę creditorowie
wymagać sukcesji nie oharawny a/re heres, ięniep ię

repleat Juliasseum wamunbow. — Presione wroplio w crelio cestor
viorum.

497

si heres dubius sit, utrum admittenda sit nec
ne hereditas, ~~omni tamen modo~~ inventarium ab
ipso conficiatur, intra triginta dies postquam
nota fuerit ei apertura tabularum; et conficiat
inventarium super his rebus quas defunctus
mortis tempore habebat; et hoc inventarium in-
fra alios sexaginta dies modis omnibus implea-
tur, sub praesentia tabulariorum. Sin autem
a locis, in quibus res hereditariae, vel maxi-
ma pars earum, heres abfuerit, tunc ei unius
annui spatium, a morte testatoris numerandum,
dari concessit ad huiusmodi inventarii consum-
mationem. Quod si fecerit, sine periculo habeat
hereditatem et legis Falcidiae adversus legata-
rios utatur beneficio, utque in tantum heredita-
riis creditoribus teneatur, in quantum res sub-
stantiae ad eum devolutae valeant. Si vero
flebilibus adsertionibus petierit deliberationem,
ut ab imperiali culmine uno anno, a iudicibus
vero novem mensibus id facere ei liceat. Et
hoc est quod recentiores appellant Beneficium
inventarii. f

Novel I. 2.

Hereditas adquisita transmittitur ad alios, quod
recentiores Transmissionem vocant. Duplicem
esse eam ajunt: Transmissionem Theodosianam
ut sui heredes illique descendentes, sive se no-
verint scriptos heredes sive ignoraverint, in li-
beros suos cujuscunque sint sexus vel gradus

Cap. 11. Quomodo
hereditas ad extra
reus transmittitur.
§. 1. de Transmiss.
p. 496.

32

Folia viele inugety nary, quoniam ugety uiz na formalno iuialy, kaly:
relio juonicy ranie chano. Byto otyd porwolonom, propo albo o
Juliasseum, albo o iustitiano iey, dopominat uiz w nieszpe pretora
od iure iudicia iustitiano, a ten ugety a ten termin, w alio iud
miat uiz, propo, rozpatyngy Juliasseum, ofiradny Juliasseum.
Nalunio iustitiano iustitiano 1, albo chie obry Juliasseum a nie
wie planu maigiln, na o 30. Inia otyd uiz iustitiano re iey
Juliasseum rary iustitiano iustitiano maigiln, a alio iud

derelictam sibi hereditariam portionem possent
transmittere (c. un. C. De his qui ante apert.
tab) Transmissionem *Justinianeam* ut si quis
deliberationem meruerit in successorem suum
eam transmittat, eaque unius anni spatio con-
cludatur (c. 10. C. De jure deliberand). *P*

L. judicium f. h.

Praeter hereditatis petitionem et ~~usucapio-~~
~~nem~~ qua hereditatem consequimur, datur etiam

§ 1
§ 2
§ 3
s'ere possit, donec ille mentis compos evase-
rit (~~fr. 1. D. de Carboniano edict. fr. 1. D. de~~
~~Ventre in poss. mittendo. fr. 2. §. 13. D. ad~~
Sci. Tertull. c. 7. §. 3. C. de Curat. fur.). Quod
autem olim infirmus nator, ut si G. p. u. t.
~~bona sunt periculis, bona conservantur, nunc~~
a hereditate etiam deplenduntur sunt, ut fiat
necesse est.

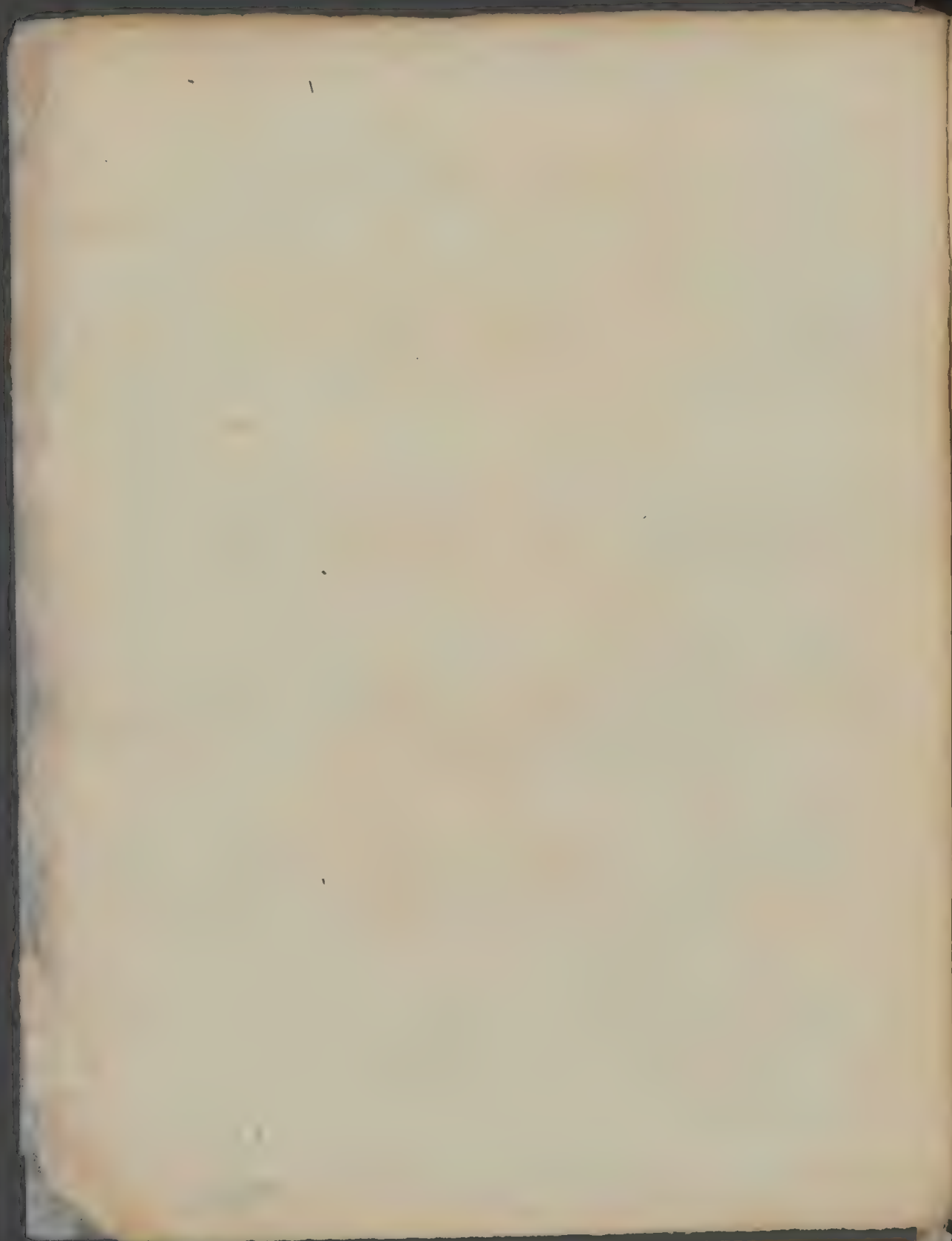
[illegible]

bo proclama na luguizygo ff mandatis
actionum, albo ra pmonoz actiones ali-
les, libere odboia luguizy; w pórniey
refla, pita cesser. — Na ten puz pa-
del wywano dawnoy pypulacy
parlis et pu parla.

---

§. 2. quis aliene nomine heredit.
petere potest p. 496.

§. 3. quando quis quod hereditat. per
cessionem auctent agere potest p. 498.

± do namyślenia ię, uwzględniać nie o więcej iako g. miększy. To naprawiać, wosk. B. Juvant.

¶ Dawniej iereli było byt uplanowiony fuliefforem w leppamencie, a wypuść nim obaśt umart, nato-
rato fulieffora ob inleptato nie w imieniu ię, lew w imieniu leptat. napieray ię ię, iereli
był extran. nie nie dopali. Lmieniowa to 1, Teodoryk uplanowit: to wolno temu który
nie re ię fuliefforem, ludy jam obaśt fulieffora nie mora terat lub dęni ię, stoń do
prawo na powiay napieray, który w harym rapie dektanowai ię fuliefforami męz 2,
dodał Jufy nian re nie ięho prawo do fulieffora, lew kakra jęz Caliberat. wolno rawnai na
napieray.

¶ Maiać prawo mytżone do fulieffora, iereli popieray ię odana innemu, a kamien lub ię Jureda lub
umartowar, poniewar (iereli n. p. Juredat a ta upkagowana, ropata) nie mora ię kugugam
~~nie E. 122~~ odbiat, iac prelor Edith. (Quorum bonor. ouli adigist. pop.) reby ię popieray

(fr. 1. D. de Carb. dit.)

¶ Edictum ię Carbonian. nie uiniedra fulieffora, ięho uprowadra niuimanejo ful-
effora w popieray, areby maig ię z reu utryngwai, byt w planie bronienia
ludy ię ięz planu. Z Jupillet more byt rarem w pop. w Jufwony ten, który
re Jurena prawa ma Tokelnemu; ięd nidać re bonor. pop. ex Ed. Carbon. nie ię
bonor. pop. poniewar obywalat wolnego diadictwa dwoiko w pop. brać nie
more. fr. 6. 5. 4. fr. 1. 5. 1. fr. 5. D. 37. 10. Jurepha miata prawo do re B. P. rona, nawet
gdzy ięlamenem inarey wpopieray męz, ob Queli. inoff. pophumi. fr. 1. D. de Vula in
pop. mitt.

Pogodii fr. 7. D. de Interogat. fr. 16. §. 1. fr. 17. eodem.

Grolmann und Löhrs, Magazin für Kunstwissenschaft und Geschichte
bünd. Aus Grunder Kunstgeschichte nach 13. System und Kunst 4. Aufl.
ibidem.

Pogodii fr. 33. D. de A. v. O. poss. fr. 2. §. 6. D. de Donat.

De feruitate luminum, et, ne luminibus officiantur, utrum eadem
theoria etate Ciceronis, quae Pongonii etate valeret diffunderetur,
adjuncta interpret. c. 33. C. de Test. l. 1. fr. 17. §. 3. D. de l.
fr. 11. fr. 23. §. 1. de S. P. M. 22 Ciceron de Orat. I. 39.

Pogodii fr. 26. §. 13. in p. D. 12. b. 2 v. 10. C. 14. §.

Pogodii fr. 11. D. 26. §. 2 conf. 7. §. 3. C. 7. 70.

Pogodii fr. 23. §. 2. D. VI. 10 2 §. 24. §. II. 1.

{ et Löhrs opunt
Holl. III. p. 212.

Mytomanus fr. 26. pr. D. xxiv. 1. of Thibaut C. Abh. p. 340. 177.

Und ist opinio Caliptrali de capitis deminut. max. fr. 5. §. 3. D. de Extr. Cogn.

— Nam et haustus aquae et peroris ad aquam appulsus est feruidus personae, tamen ei, qui vi-
cinius non est, inutiliter relinquitur. fr. 14. §. 3. D. de alim. leg. — V. p. 199. est feruidus, per-
sona tamen eius qui vicinius non est, non inutiliter relinquitur.

yo-
glu.

dem
sur,
de l.

ni vi
per.

Tilius an Talaris secundum jura Romanorum optis eligendi vel quendam inofficiosi;
vel questionem de repleione, et poratur, adjuncta in interpretatione pr. 25. pr. d.
de inoff. V. 2. et Pauli Recph. Sentent. lib. IV. tit. 5. 4. 7.

Ann. bibl. fr. 201. D. de v. s. fr. 220. ~~2~~ 5. 1. d. cod. fr. 214. d. cod. — cum 5. ult. J. Qui leph. lat. I. 11.

